

İçindekiler

Giriş

Ortak vizyon zamanı	4
Önsöz	5
Yönetici özeti	6
Dönüşüm zamanı	8
Özel dosya: Kurumsal risk yönetiminin ESG dünyasındaki önemi	9

Genel bulgular

Dünyadan Reporting Matters bulguları	12
Reporting Matters Türkiye 2021 özet çıktıları	18
Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları	20
Üyelerden Reporting Matters Türkiye 2021 proje dönemi değerlendirmesi	31
Özel dosya: Küresel raporlama ekosisteminde büyük dönüşüm	32

Metodoloji ve detaylı bulgular

Değerlendirme kriterleri	35
Özel dosya: Değişen Dünya: ESG, bir rapordan daha fazlası	45
Özel dosya: Radley Yeldar, sürdürülebilirlik raporlamasının gittiği yönü değerlendiriyor	54

Ekler

Metodoloji ve proje süreci	61
Değerlendirilen raporlar	62
Kaynaklar	63
Kısaltmalar	64
Terimler	65
Proje ekibi	68
Örnek geri bildirim raporu	69

Giriş

Bu bölümde

Ortak vizyon zamanı

Önsöz

Yönetici özeti

Dönüşüm zamanı

Özel dosya: Kurumsal risk yönetiminin
ESG dünyasındaki önemi

Ortak vizyon zamanı

Dünyamız iklim krizinin aciliyeti, doğada yaşanan kayıplar ve artan eşitsizlik olarak çok kritik üç küresel problemle karşı karşıya. Bu problemlerle mücadelede küresel ilerleme hedefinden uzaklaşıyor ve dünyamız için önemli olan dönüm noktalarına hızla yaklaşıyoruz. Pandemi; bizlere çevresel ve sosyal sistemlerimizin birbirine ne kadar bağlı olduğunu ve ekonomilerimizin belirsizlik ve değişim karşısında ne kadar savunmasız olabileceğini gösterdi. İhtiyaç duyulan ilerlemeyi sağlamak adına önümüzdeki on yıl için ortak bir vizyon geliştirmenin ve uygulamanın zamanı geldi.

Kurumsal raporlama, iş dünyasının bu küresel problemlerin çözümüne yönelik olumlu katkısını şekillendirmede ve yönlendirmede kilit rol oynuyor. Aynı zamanda kurumsal raporlama, şirketlerin faaliyet gösterdiği ortama (bağlama) nasıl uyumlandıklarını açıklamalarına ve vizyonlarını, stratejilerine yönelik taahhütlerini ve hedeflerini sergilemelerine olanak tanıyor. Kurumsal raporlar, şirketlerin paydaşlarına ne kadar kararlı olduklarını, gelecekte ne kadar dayanıklı olabileceklerini ve daha esnek ve kapsayıcı bir ekonomiye geçişi desteklemek için nasıl bir ilerleme kaydettiklerini göstermek konusunda faydalı bilgiler sağlıyor.

Önsöz

2021 yılı, insanlığın karşı karşıya olduğu tüm krizlerde artık çözüme doğru adımların atılmaya başlandığı, liderlerin bir araya gelip açıklıkla sorunları ve çözüm yollarını konuştukları bir yıl oldu. Covid-19 aşısının bulunması ve topluma ulaştırılması ile yavaş yavaş evlerden çıktığımız bu dönemde, insanlık Covid-19 pandemisi öncesi ve sonrası olacak şekilde keskin bir biçimde ayrılan farklı bir döneme kapısını açtı demek mümkün. Bizler artık uzun yıllardır sadece konuşmalarımızda yer verdiğimiz iklim krizinin etkilerini gündelik hayatımızda orman yangınları, müsilaj sorunları, seller gibi doğal afetler ile de hissetmeye başladık.

Paris Anlaşması hedeflerini belirleyen iklim senaryolarını oluşturan bilim kurulu Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC), Ağustos 2021'de yayımladığı 6. Değerlendirme Raporu, emisyon azaltımı kapsamında en iddialı adımların atıldığı senaryoda dahi, 2030'lu yıllara gelindiğinde gezegenin 1,5°C ısınacağını ön görüyor. Kritik eşik olarak belirlenen 1,5°C eşiğini ne kadar aşarsak, dünyamızda öngörülemez ve ciddi risklerin oluşma olasılığı o kadar artıyor.

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Guterres tarafından "İnsanlık için kırmızı alarm" olarak değerlendirilen bu senaryo, insanlığın hali hazırda karşı karşıya olduğu sosyal eşitsizlikleri de derinleştirme potansiyeline sahip. İklim krizinin etkileri ile kitlesel göçler, gıda ve su krizleri, uluslararası çatışmalar ile 530.000 insanın hayatının olumsuz yönde etkilenme olasılığı mevcut.¹ Dolayısıyla toplumsal açıdan artan eşitsizliklerin tüm dünyada önemli bir gündem maddesi haline gelmesi de kaçınılmaz.

Tüm bu durumlar gündemi meşgul ederken, devletler ve iş dünyası liderleri BM Genel Kurulu, G20 (Yirmilik grup), COP26 (26. BM İklim Değişikliği Konferansı) gibi uluslararası platformlarda bir araya gelerek eş zamanlı, adil ve kapsayıcı yeşil dönüşüm için mevcut durumu ve atılması gereken adımları tartıştılar. Dolayısıyla her anlamda 2021 yılı çözüme doğru ilk adımların atıldığı ve 2015'te imzalanan Paris Anlaşması'ndan bugüne durumun ciddiyetinin tümüyle kavrandığı bir yıl oldu.

Artık kurumlar için çevresel, sosyal ve yönetim risklerinin iş yapış biçimlerine dâhil edilmesi kaçınılmaz. Finansal çıkarlardan öte çevresel ve sosyal konuları da odağına alarak büyümeyi hedeflemenin önemi her zamankinden daha fazla ön planda.

Bu noktada kurumsal güvenilirliğin ve şeffaflığın en önemli göstergesi olan finansal olmayan raporlama büyük önem taşıyor. Ancak uluslararası ortak bir çerçevenin belirlenmemiş olması, sürdürülebilirlik raporlaması ve entegre raporlama yapan kurumlar açısından en çok eksik kalan nokta. COP26 iklim krizi ile mücadelenin bu kadar yüksek sesle gündeme gelmesi açısından tarihi bir konferans olarak kayıtlara geçerken raporlama ekosistemi için de önemli bir adımın atılmasına vesile oldu.

IFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları) Vakfı, ISSB (Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu)'nin hayata geçirileceğini dile getirerek, sürdürülebilirlik ve entegre raporlamada küresel standartların oluşturulması için ilk adımı atmış oldu.² Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi ise finansal

olmayan bilgilerin ifşaatına ilişkin mevcut kurallardaki eksiklikleri gidermek amacıyla kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması üzerine geçici bir anlaşma imzaladı.³ Ülkemizde ise Haziran 2022'de Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlaması Standartlarını oluşturmak için Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)'nın görevlendirildiği açıklandı.⁴

SKD Türkiye olarak, beş yıldır PwC Türkiye iş birliği ile üyelerimizin finansal olmayan bilgilerin yer aldığı raporlarının etkinliğini artırmak, ileriye dönük düşünen şirketlerin paydaşlarının ihtiyaçlarını etkin bir şekilde karşılamalarını sağlamak ve değişimi yönlendirmek amacıyla çalışıyoruz. Çatı örgütümüz WBCSD (World Business Council for Sustainable Development) ve Radley Yeldar tarafından oluşturulan metodoloji kapsamında, üç ana kriter ve 18 alt kriterde üyelerimizin sürdürülebilirlik ve entegre raporlarını değerlendiriyor ve verdiğimiz birebir geri bildirimlerle rehberlik ediyoruz. Her yıl daha fazla üyemizin katılım gösterdiği projemizde bu yıl 40 üyemiz raporlarına değerlendirme aldı.

Bu doğrultuda projenin genel ve detaylı bulgularının, raporlama trendlerinin ve üyelerimizin iyi uygulama örneklerinin yer aldığı, ülkemizde sürdürülebilirlik ve entegre rapor hazırlayan tüm kurumların ve üyelerimizin faydalanmasını hedeflediğimiz Reporting Matters Türkiye 2021 Raporu'nu hazırlamış bulunuyoruz.

Hazırladığımız bu rapor ile üyelerimize rehberlik sağlayacağımıza inanıyor, raporu hazırlayan SKD Türkiye ve PwC Türkiye proje ekiplerine, projeye katılan üyelerimize ve projemize destek veren tüm paydaşlarımıza çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Ebru Dildar Edin
SKD Türkiye
Yönetim Kurulu Başkanı

1 Jason Hickel, The Divide, A Brief guide to global inequality and its solutions, Windmill Books, 2017, s. 247-248,
2 <https://www.ifrs.org/news-and-events/news/2021/11/An-update-on-the-IFRS-at-COP26/>
3 <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/21/new-rules-on-sustainability-disclosure-provisional-agreement-between-council-and-european-parliament/>
4 <https://yeshilekonomi.com/turkiye-surdurulebilirlik-raporlama-standartlari-belirlenecek/>

Yönetici özeti

Tüm paydaşların kurumlardan en büyük beklentisinin şeffaflık, güvenilirlik ve erişilebilirlik olduğu bu dönemde kurumsal raporlamanın belli bir çerçevede yapılması rekabet ve karşılaştırılabilirlik açısından önem taşıyor.”

İklim krizinin yıkıcı etkilerini her geçen gün daha fazla ve daha yakınımızda yaşıyoruz. Yapılan araştırmaların ve hazırlanan raporların bulgularını yorumlayan bilim insanları, insanlığın iklim ve ekoloji konusunda kamuoyunun acilen harekete geçme gerekliliğinin altını çiziyor.

WEF (Dünya Ekonomik Forumu) tarafından 2022’de yayımlanan Küresel Riskler Raporu önümüzdeki on yılda insanlık için en büyük tehdidin “iklim için eyleme geçme başarısızlığı” olduğunu çarpıcı bir biçimde ortaya koydu. Bu durumun iklim mülteciliğinden doğal kaynak sıkıntısına kadar sosyal, ekonomik ve çevresel olarak çok yönlü bedelleri olacağına işaret ediliyor.¹ Küresel olarak ortalama sıcaklıklar şimdiden sanayi devrimi öncesi döneme kıyasla 1,1 derece artmış durumda. Üstelik iklim değişikliği sebebiyle son yarım yüzyılda küresel vahşi yaşamın üçte ikisinin neslinin tükendiği gerçekliğiyle karşı karşıyayız.²

Hem daha fazla iklim felaketinin önüne geçmek hem de ekonomik ve sosyal yaşamdaki kayıpları önlemek için küresel ısınmayı 1,5 derece ile sınırlamamız gerekiyor. 2050 yılına kadar bu amaca net sıfır karbon hedefleri, doğa ile uyumlu, adil ve kapsayıcı politikalar ile ulaşabiliriz.³ Yeşil dönüşümün adil ve kapsayıcı bir şekilde tüm dünyada aynı anda gerçekleşmesinin bir tercihten öte bir zorunluluk olduğu gerçeği ile yüzleşiyoruz. Artık çevrenin ve toplumun dâhil edilmediği bir finansal sistemin ve iş modellerinin sürdürülemez olduğunu hep birlikte anladık.

İş modellerinin dünya üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, şirketlerin iş yaparken yarattıkları etkiyi paydaşlarına anlatmaları, hesap verebilirlik, güven sağlamak ve sürdürülebilirlik için de bir zorunluluk haline geldi. Şeffaf ve açık bir raporlama, rekabetin her geçen gün arttığı iş dünyasında riskleri ve fırsatları ortaya koymak için önemli bir araç.

Tüm paydaşların kurumlardan en büyük beklentisinin şeffaflık, güvenilirlik ve erişilebilirlik olduğu bu dönemde kurumsal raporlamanın belli bir çerçevede yapılması rekabet ve

karşılaştırılabilirlik açısından önem taşıyor. COP 26’da IFRS Vakfı tarafından Uluslararası Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu’nun kuruluşunun duyurulması; sürdürülebilirlik raporlamanın finansal raporlama ile aynı temele oturması ve bu doğrultuda küresel sürdürülebilirlik açıklama standartlarının hayata geçirilmesi açısından oldukça önemli ve ses getiren bir adım oldu. ISSB ile artık yatırımcılara karşılaştırılabilir ve tutarlı raporlama yapılması imkânı sunulacak.⁴

Diğer yandan Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu Haziran 2022’de Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi ile ilgili geçici bir anlaşmaya imza attığını duyurdu. Bu adımla Avrupa’da “Yeşil aklamaya”nın önüne geçilmesi ve tüketici ve yatırımcılar açısından çevreyi ve toplumu da odağına alan şeffaf ve güvenilir kurumların kolaylıkla anlaşılması amacıyla mevcut raporlama sistemindeki eksikliklerin giderilmesi hedefleniyor. Bu sistem ile kurumsal raporlama bağımsız bir denetçi tarafından akredite edilmeye tabii olacak. Avrupa’da faaliyet gösteren diğer ülkelerin ise raporları Avrupa’dan veya farklı bir üçüncü ülke temsilcisi tarafından denetlenecek.⁵

Türkiye de Mayıs 2022’de kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması ile ilgili standartların oluşturulacağını açıkladı. Bu bağlamda Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu “Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları”nın belirlenmesi için yetkilendirildi. Atılan bu adım ülkemizdeki kurumların küresel pazarda rekabet avantajı elde etmesi için oldukça önemli.

Biz de SKD Türkiye olarak, metodolojisi çatı örgütümüz WBCSD ve Radley Yeldar tarafından oluşturulan Reporting Matters projesi ile beş yıldır SKD Türkiye üyelerinin sürdürülebilirlik ve entegre raporlarının uluslararası standartlarda gelişmesi için rehberlik ediyoruz. Proje döneminde elde edilen bulguların, raporlama trendlerinin ve iyi uygulama örneklerinin yer aldığı Reporting Matters Türkiye 2021 Raporu beşinci yılında da raporlama ekosistemine önemli katkılar sunmaya devam ediyor.

1 <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2022>

2 https://cdn.cdp.net/cdp-production/comfy/cms/files/files/000/005/094/original/CDP_STRATEGY_2021-2025.pdf

3 https://cdn.cdp.net/cdp-production/comfy/cms/files/files/000/005/094/original/CDP_STRATEGY_2021-2025.pdf

4 <https://www.dunya.com/kose-yazisi/finans-dunyasindan-cop26-imzasi/639252>

5 <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/21/new-rules-on-sustainability-disclosure-provisional-agreement-between-council-and-european-parliament/>

Yönetici özeti

2021 raporumuzda neler var?

Reporting Matters Türkiye 2021 projesi kapsamında bu yıl 40 üyemizin raporunu değerlendirdik. Geçtiğimiz her yıl üyelerimizin ilgisinin artarak devam ettiği bu proje ile Türkiye iş dünyasının finansal başarısının yanı sıra çevresel ve sosyal konuları da odağına aldığını görüyoruz. Henüz finansal olmayan verilerin raporlanmasının gönüllülük esasına dayalı olarak hayata geçirildiği bir dönemde dahi gözlemlediğimiz bu artışın dünya genelinde ve Türkiye’de yaşanan raporlama standartları ile ilgili gelişmeler ile önümüzdeki yıl daha fazla artacağına inanıyoruz.

Proje döneminde elde ettiğimiz bulguları, geçmiş yılların bulgularıyla karşılaştırdık. Bu bulgulardan öne çıkan başlıkları şöyle sıralayabiliriz:

- Projenin ilk yılı olan 2017’de değerlendirme alan 23 rapor ile üye sayımızın %39’una erişirken, projenin beşinci yılında değerlendirmeye alınan rapor sayısı 40’a yükselerek üye sayımızın %46’sına ulaştı.
- Üyelerimizin kurumsal raporlamaya daha bütünsel bakmaya başlayarak finansal ve sürdürülebilirlik bilgilerini tek bir rapor altında birleştirmeye başladığını görüyoruz. Entegre faaliyet raporu yayımlayan üyelerimizin sayısı 2020 yılında altı iken, 2021 yılında dokuza yükseldi.
- Diğer yandan değerlendirme alan raporların genel puan ortalamalarında da artış gözlemleniyor. 2017 yılında değerlendirilen 23 raporun genel ortalama puanı %53’tü. 2021 yılında değerlendirilen 40 raporun genel ortalama puanı ise %65 oldu.
- Beş yıl boyunca art arda değerlendirme alan 12 üyemizin raporlarının “Genel” puanı 2017’de %55 iken 2021’de %76’ya yükseldi. 2017’de %50 olan “İlkeler” puanı 2021’de %70’e, %55 olan “İçerik” puanı %75’e ve %59 olan “Deneyim” puanı da %85’e yükseldi. Bu artışlar, Reporting Matters projesinin Türkiye’deki şirketlerin sürdürülebilirlik bilgilerini sunarken bütünsel ve stratejik bir bakış açısı kazanmalarına ve raporlama ekosisteminin gelişimine katkı sağladığını gösteriyor.
- Beş yıl boyunca değerlendirme alan raporların gelişimlerinin diğerlerine oranla daha fazla olduğunu söylemek mümkün. 2017 yılından beri en az iki geri bildirim alan üyelerimizin (32 üye) %94’ü “Genel” puanını artırdı. Ayrıca beş yıl düzenli geri

bildirim alan raporların (12 üye) “Genel” puanlarındaki ortalama artış %40 oldu.

- Sektörel bazda değerlendirdiğimizde, projeye en yüksek oranda katılım gösteren sektörün geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi holding sektörünün olduğunu görüyoruz. Ardından yiyecek-içecek sektörü ve finans sektörü geliyor. Diğer yıllardan farklı olarak bu yıl atık yönetimi sektörü de projeye dahil oldu.
- Alt kriterler kapsamında bir değerlendirme yapacak olursak;
- Bu yıl en yüksek artış “Paydaş etkileşimi” alt kriterinde gerçekleşti, 2020’de %27 olan oran 2021’de %59’a yükseldi. Kurumlar kilit/öncelikli paydaş gruplarını ve her biriyle kurdukları iletişimi net bir şekilde raporlarına yansıtıyorlar. Ancak şirketlerin iç ve dış paydaşları ile birebir görüşlerine de raporlarında yer vermelerine ihtiyaç duyuluyor.
 - “Trendler ve dış faktörler” alt kriterinde 2020 yılında %55 olan oran, bu yıl %86’ya yükselmiş durumda. Bu artışın sebebi, kurumların ESG risklerini artık daha fazla iş yapış biçimlerine dâhil etmeleri olarak gösterilebilir.
 - Finansal olmayan raporların en temel ögesi olan önceliklendirme analizini incelediğimiz “Önemlilik” kriterinde de yine anlamlı bir artışa şahit olduk. 2020’de %36 olan bu oran 2021 yılında %50 oldu.
 - “Önemlilik” kriterinin bir üst seviyeye taşınması için farklı coğrafyalarda faaliyet gösteren kurumların her bölge ve iş kolu özelinde bu analizi derinleştirmesi önemli.
 - Ayrıca öncelikli konuların şirketin risk yönetimi ve paydaş beklentileri ile örtüşmesi henüz üyelerimiz için gelişime açık bir konu.
 - “Dış güvence” alt kriterinde de 2020’de %9 oranında kalan ortalama bu yıl %27’ye yükselerek gelişme gösterdi. Önemli gelişim gösteren bir alt kriter olmasına rağmen WBCSD’nin değerlendirdiği raporların %85’i çeşitli göstergelerine farklı seviyelerde bağımsız dış güvence sağlarken, Reporting Matters Türkiye 2021 projesi kapsamında değerlendirilen raporların %45’inin dış güvence alması bu durumun gelişime açık olduğunu gösteriyor.

- Şirketlerin yarısının değer zinciri, operasyon öncesi ve sonrası süreçleri ve tüm bu aşamaların öncelikli konular ile bağlantısının kurulması aşamasında zorlandıklarını görüyoruz.
- “Stratejik iş birlikleri” yine geçtiğimiz yıl %32’den bu yıl %55’e artış gösteren bir alt kriter ve şirketlerin öncelikli konularıyla örtüşen, farklı paydaş gruplarıyla gerçekleştirilen ve amaçları, sonuçları ve şirketin rolünün net olarak tanımlandığı iş birliklerine daha fazla önem vermeye başladığını gösteriyor. Ancak stratejinin finansal başarıyla bağlantısının kurulması rapora yansıtılması gelişime açık bir alan olarak karşımıza çıkıyor.
- “Sürdürülebilirlik yönetimi” alt kriteri de gelişme gösteren bir alt kriter olmasına rağmen; şirketlerin sürdürülebilirlik stratejilerini, hedeflerini ve aksiyon planlarını uygulamak için sürdürülebilirlik yönetimini, kurumsal yönetim yapılarının ayrılmaz bir parçası haline getirmeleri önem taşıyor. Ayrıca finansal olmayan konuların, üst yönetimin performans ücretlendirmesiyle ilişkilendirilmesi ve raporda bu konuya yer verilmesi oldukça önemli.
- Şeffaflığın ve güvenilirliğin göstergesi olan sürdürülebilirlik ve entegre raporların paydaşların erişimine açık olması önemli. Geri bildirim verdiğimiz raporların çevrimiçi olarak kolay ulaşılabilir olma oranı geçen sene %47 iken bu yıl %87,5 oranına ulaştı. Bu durum, üyelerimizin sürdürülebilirlikle alakalı bilgilerini paydaşlarına daha ulaşılabilir kıldıkları anlamına geliyor.

Üyelerimize rehberlik ederken onların mevcut durumunun kapsamlı bir fotoğrafını çekmemizi ve onları daha yakından tanımamızı sağlayan Reporting Matters Türkiye projesinin ülkemizin yeşil dönüşüm yolculuğunda iş dünyasına önemli bir katkı sağladığına inanıyoruz. Her yıl geliştirerek ilerlemeye önem verdiğimiz bu çalışmaya iş gücü ve uzmanlıkları ile katkı sağlayan tüm paydaşlarımıza ve destekçilerimize teşekkür ederiz.

Ediz Günsel

SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Sürdürülebilir Finans ve Risk Yönetimi Odak Alanı
Eş Başkanı

Dönüşüm zamanı

WBCSD 2010 yılında, bu yüzyılın ortasına kadar gezegensel sınırlar içinde 9 milyardan fazla insanın daha iyi hayat şartlarına ulaşabildiği bir dünya için çağrıda bulunan orijinal Vizyon 2050'yi yayımladı. Bu vizyon hala ulaşılabilir durumda, ancak uygulamaya başlamak için hızlı hareket etmeliyiz.

Önümüzdeki on yılda harekete geçmek için benzersiz, ancak hızla kapanan bir fırsat penceresine sahibiz. Küresel iş dünyası, bu vizyonu gerçeğe dönüştürme gücüne sahip.

Ortak vizyon zamanı

WBCSD, iş dünyasına dünyanın acilen ihtiyaç duyduğu dönüşümlere nasıl öncülük edebileceği konusunda kapsamlı, güvenilir ve iddialı bir rehberlik sağlamak için Vizyon 2050'yi güncelledi. Vizyon 2050, yeni düşünceleri keşfederek ve geçmişteki başarısızlıkları belirleyerek, önümüzdeki on yıl için pratik, gerçekliğe dayalı ve şirketlerin sürdürülebilirlik planlama ve iş stratejilerinde değişimi yönlendirmelerine yardımcı olmak için tasarlanmış bir eylem çerçevesi sunuyor.

Harekete geçme zamanı

Bir planın uygulanabilmesi için eyleme geçirilebilir olması gerekir. Vizyon 2050, dönüşüme yönelik dokuz yol haritası ortaya koyuyor. Her biri, 2050 yılına kadar toplumsal ihtiyaçların nasıl karşılanacağına dair bir vizyon, her bir vizyona ulaşmak için kritik öneme sahip yol haritaları ve iş dünyasının önümüzdeki on yıl boyunca odaklanacağı eylem alanlarını içeriyor.

Zihniyet değişimi zamanı

Yol haritalarımızda gerçek bir ilerleme sağlamak, üç stratejik iş yapış zihniyetindeki radikal değişime bağlı. Bu zihniyetler, Vizyon 2050'ye ulaşmak için gerekli olan kademeli değişim ile hızlandırılmış dönüşüm arasındaki fark olacak.

Başarılı olma zamanı

Vizyon 2050, sistem dönüşümünün nasıl gerçekleştiğine dair bir netliğin yanı sıra, dış paydaşlar ve değer zincirlerinin tüm aktörlerinin dahiliyetiyle iş dünyasının dönüşümü nasıl etkileyebileceği konusunda rehberlik sağlıyor.

Liderlik zamanı

Eylem olmadan paylaşılan vizyon ve istikamet in hiç bir önemi yoktur ve gereken eylem türünün, esasında ortak vizyon, sistem düşüncesi ve temel zihniyet değişimleri ile daha önce nadiren gördüğümüz bir şekilde iş dünyası liderliği gerektirdiğini söylemek mümkün.

Vizyon 2050: Dönüşüm zamanı raporunu Türkçeleştirdik

Çatı örgütümüz WBCSD, Mart 2021'de Vizyon 2050: Dönüşüm Zamanı raporunu yayımladı. SKD Türkiye olarak, Türkiye'nin bahsi geçen dönüşüme katılımına yardımcı olmak adına bu raporu Türkçeleştirdik. Rapor, sürdürülebilir bir Dünya için önümüzdeki kritik olan 10 yılı yönlendirmek adına iş dünyasının rolüne odaklanıyor ve çözüme ulaşmak için çeşitli yol haritaları sunuyor.

COSO Kurumsal Risk Yönetimi Envanteri dokümanını Türkçeleştirdik

SKD Türkiye olarak PwC Türkiye iş birliğiyle; COSO'nun ERM çerçevesinin ilkelerini temel alarak ESG ile ilgili risklere yönelik uygulama konusunda kurumları aydınlatan COSO Risk Yönetimi Envanteri dokümanını Türkçeleştirdik. Sürdürülebilirlik uzmanlarının kurumsal risk yönetim (ERM) süreçlerini çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) risklerine uygulamalarına yardımcı olmak amacıyla hazırlanan bu rehber kurumların sorumlu uygulamalarını ilerletmeyi ve karar mekanizmalarını iyileştirmeyi amaçlıyor.

Özel dosya: Kurumsal risk yönetiminin ESG dünyasındaki önemi

//

Kurumlar, COSO Kurumsal Risk Yönetimi Envanteri dokümanını kendine rehber alarak mevcut uygulamalarını analiz edebilir, ESG risklerinden örnekler görerek kendi risklerini belirleme yolunda avantaj sağlayabilir.”

Evren Sezer

Kurumsal risk yönetiminin ESG dünyasındaki önemi

2021 Temmuz ayından itibaren SKD Türkiye'nin Sürdürülebilir Finans ve Risk Yönetimi Çalışma Grubu'nun altında yer alan Kurumsal Risk Yönetimi Kapsamında ESG Riskleri Alt Çalışma Grubu'nun liderliğini yürütmekteyim. Alt Çalışma Grubumuzla ilk toplandığımızda yola çıkış noktamızda kendime sorduğum ilk soru 'Kurumsal risk yönetimi bakış açısıyla ESG risklerinin yönetiminin şirketler tarafından da yapılmasına nasıl katkıda bulunabiliriz?' sorusu oldu. Bu amaçla, Kurumsal risk yönetimi ve ESG riskleri konusundaki geçmiş ve mevcut çalışmalarımızda edindiğimiz deneyimleri ve faydalandığımız uluslararası çerçeveleri gözden geçirdik. COSO tarafından 2004 yılında ilk kez ortaya konan ve 2017 yılında strateji ve performansla ilişkilendirilerek revize edilen Kurumsal Risk Yönetimi Çerçevesi'ni PwC olarak yıllardır uygulayarak kurumsal risk yönetimi projeleri gerçekleştiriyoruz. 2018 yılında ise ESG riskleri için uyarlanan Kurumsal Risk Yönetimi Çerçevesi versiyonu yayımlandı. Tam olarak Alt Çalışma Grubumuzun konusu olduğu için de bu versiyonun ana dilimize çevrilmesinin fayda sağlayacağını düşündük. Çünkü risk yönetimi uzmanlarının ve konuya ilgi duyan herkesin bu rehber niteliğindeki dokümanı kendi dilinde okuyabilmesinin, konunun benimsenmesi ve özümsemişi açısından kritik olduğuna inanıyorum.

COSO Kurumsal Risk Yönetimi Envanterinin Türkçeleştirilme süreci

PwC Türkiye ve SKD Türkiye olarak COSO Kurumsal Risk Yönetimi Envanteri dokümanının Türkçeleştirilmesi için öncü olduk. Öncelikle şunu söylemeliyim ki; çeviri çok incelikli bir konu. Verilen emeğin boşa gitmemesi amacıyla çevirinin doğru anlamı vermesi ve anlatılmak istenenin karşı tarafta doğru karşılığı bulması için orijinal dokümanın farklı dillere çevrilmesi zor ve kıymetli. PwC Türkiye olarak ekibimizde yıllardır COSO Kurumsal Risk Yönetimi Çerçevesi'nde yer verilen metodolojiyi kullanan, bu çerçeveyi baz alarak ülkemizdeki pek çok sektör ve ölçekteki şirkette kurumsal risk yönetimi mekanizmasını kuran çok kıymetli yönetici ve çalışanlarımız var. Bu projelerden edindiğimiz tecrübeler bizi konunun şirketlere ne şekilde aktarılırsa daha net anlaşıldığı, hangi jargonun daha yaygın olarak kullanıldığı, kavramların dilimizdeki hangi karşılığının daha doğru kavrandığıyla ilgili görüş sahibi yaptı.

Kurumsal Risk Yönetimi Kapsamında ESG Riskleri Alt Çalışma Grubu olarak bu dokümanın sektöre kazandırılmasında sektör tecrübemizle birlikte dokümandaki teknik kavram ve jargonların Türkçe karşılıkları ile ilgili editörlük katkısı verdik. Bu doküman için rehber demek doğru bir ifade olur. Çünkü bu doküman Kurumsal Risk Yönetimi Çerçevesi'nin genel döngüsüne değindiği gibi çok kıymetli uygulama örneklerine de yer veriyor. Rehberde ESG risklerinin yönetimine başlamış, yönetmeye devam eden veya ileri seviyede uygulayan, yani farklı kurumsal risk yönetimi olgunluğuna sahip küresel ve bölgesel şirketlerin; ESG stratejilerini, ESG vizyon ve misyonlarını, riskleri belirleme, değerlendirme, önceliklendirme ve riske cevap verme yöntemlerine ilişkin uygulama örneklerini görebiliyorsunuz. Ayrıca ESG konusundaki gelişmelerin altında yatan ve şirketlerin başına gelen olayları da tarihsel sırasıyla öğrenme şansınız oluyor. Kavramların anlamlarına da rehberin sonunda toplu halde yer verilmesi konuyla ilgili etrafıca bilgi sunuyor.

Bir kuruluşun böyle bir rehber vasıtasıyla kendisi bizzat deneyimlemeden, aynı yolculuğu deneyimlemiş, uygulamış şirket örneklerine ulaşması büyük bir avantaj. Bu rehberde adımları anlatılan kurumsal risk yönetimi (ERM) çerçevesinin uygulanmasıyla şirketler, varsa önce kendi bünyelerindeki risk yönetimi mekanizmasını gözden geçirebilir ve çerçeveye uyumlu hale getirebilir, bu mekanizma hiç yoksa rehberde anlatılan rol ve sorumluluk yapısıyla risk yönetimi organizasyonunu hayata geçirme konusunda adım atabilir. Buna ilaveten rehberde ESG risklerini belirleyerek bu riskleri doğru yönetim yapısıyla değerlendirip takip etmek, izlemek ve raporlamak için şirketlerin kendisine sorması gereken sorulara kadar oldukça detaylı bir bilgi paylaşımı var. ESG risklerinin neler olabileceği, ne tip aksiyonlar alınabileceğine ilişkin örneklerle yer verilmiş durumda. Ayrıca rehberde ESG çalışmalarını yürüten, ESG çalışmalarına katkı sağlayan ve sektörü şekillendiren kanaat önderi kuruluşların da standartlarına ve önerilerine yer veriliyor.

Peki bir kurum bu dokümanı inceleyerek kendi ESG risklerini belirleyebilir mi?

Öncelikle şunu kesinlikle söyleyebilirim ki; bu rehberi okuyan tarafların hem kurumsal risk yönetimi hem de ESG konusunda derin bir bakış açısı kazanacağı ortada. Konuya hâkim olanların ise daha önce düşünmediği bir bakış açısı kazanıp diğer şirket örneklerine bakarak kendi risklerini gözden geçirmeleri için fırsat sağlayacak bir araç. Ama tabii ki adı üzerinde bu bir çerçeve dokümanı. Kurumlar, bu dokümanı kendine rehber olarak mevcut uygulamalarını analiz edebilir, ESG risklerinden örnekler görerek kendi risklerini belirleme yolunda avantaj sağlayabilir. Ancak kurumsal risk yönetimi organizasyonları, yönetim yapısı ve ESG riskleri her şirketin kendine özgü olarak kurgulaması ve belirlemesi gereken konular. Çünkü şirketin risk kültürüne göre kendi dinamiklerine uygun yapıyı harekete geçirmek, risklerin daha isabetli belirlenmesine ve yönetilmesine katkı sağlar. Bu dokümanı balık gibi değil olta gibi düşünelim. Bu dokümanı baz alırsanız konuyu doğru anlamanız ve konumlandırmanız daha fazla mümkün olur. Örneklerden yola çıkarak kendinize özel risklere ulaşmanız kolaylaşabilir.

Risklerimizin etkilerini azaltabilir miyiz?

Bu soruya öncelikle riskin temelinde belirsizlik yattığını söyleyerek başlamak gerek. Bazen risklerinizi azaltabilirsiniz; ancak çoğu zaman azaltamayabilir fakat risklerinizi bilip gerçekleşmesi durumunda maruz kalacağınız olası etkileri daha önceden aldığınız aksiyonlarla azaltabilirsiniz.

Artık biliyoruz ki ESG, sürdürülebilirlik kavramını oluşturan ana yapı taşlarının üzerine kurulan ve bu karmaşık yapının nasıl yönetilmesi gerektiği konusunu da ele alan bir kavram. Sürdürülebilirlik dendiğinde aklımıza gelen ekonomik, sosyal ve çevresel konuların nasıl yönetileceği konusuna da eğilen ESG başlıkları, tüm bu konuların şirket iş yapış ve stratejisine nasıl entegre edileceği ve nasıl yönetileceğine ilişkin rehberlik ediyor. İşte bunun nasıl yapılacağını belli bir çerçeveye oturtarak örnekleriyle beraber anlatan bir dokümandan bahsediyoruz.

Küresel ve ulusal mevzuatların risk envanterine entegrasyonu

Mevzuatların gelişmesiyle konu çok daha sık ve yoğun olarak şirketlerin gündemine gelmeye başladı. Ticaret yapan tüm şirketler için artık konu yasal hale geldi, geliyor. ESG net bir şekilde ticaretin içine girdi. Ama konunun yasal boyutundan çok dünya ve toplum boyutuyla değerlendirilmesi gerekiyor. Yasak savmaktan öteye, raporlarda yer vermekten öteye geçmeliyiz. ESG kapsamındaki konuların kurumun kalbine entegrasyonu için artık bir rapordan daha fazlası gerekli. Tabii ki paydaşlar ile doğru iletişim ve şeffaflık ve doğru raporlama hala çok önemli ancak bunun da ötesinde artık alınan aksiyonları görmek herkes için daha önemli. Örneğin, ESG risklerinin risk mekanizmanıza nasıl entegre edildiği, hangi süreçlerle takip edildiği ve tanımlandığını göstermek; kurumunuzun ya da ürünlerinizin etkisini ölçümlemek; iklim değişikliği kapsamında 1,5 ve 2 derece hedefleri üzerine senaryo analizleri yapmak ve analiz sonuçlarına göre stratejiniz ile uyumlu taahhütlerde bulunmak; üst yönetimin doğru yönetim sistemine sahip olması ya da ücretlendirme politikanızda finansal olmayan KPI'ların (Key Performance Index- Kilit Performans Göstergeleri) yer alması gibi aksiyonlar artık bir gereklilik haline geldi. Şirketler bu dokümanı kendine rehber alıp, mevcuttaki kurumsal risk yönetimi ve ESG yaklaşımlarıyla karşılaştırıp neyi yapıp neyi yapmadıkları bilgisine

ulaşabilirler. Yine bu rehberi baz alarak gerçekleştirebilecekleri ne gibi ilave uygulamalar olduğunu görebilirler. Özetlemek gerekirse; COSO Kurumsal Risk Yönetimi Envanteri faydalanmak isteyen tüm taraflar için yapısal, detaylı ve hem kurumsal risk yönetimi hem de ESG konu başlıklarını toparlayan, konuyla ilgili genel veya detaylı bilgiye ulaşmak isteyenlere ışık tutacak bir rehber.

Bizler PwC Türkiye olarak, bu rehberin dilimize çevrilmesi ve sektöre kazandırılması projesinde yer almaktan son derece mutlu ve gururluyuz. Umuyoruz ki PwC Türkiye olarak, SKD Türkiye ve tüm üyeleriyle beraber sektöre fayda sağlayacak daha birçok projeye katkı sağlayalım.

Evren Sezer

PwC Türkiye Şirket Ortağı
ESG Platformu Lideri

Genel bulgular

Bu bölümde

Dünyadan Reporting Matters bulguları	12
Reporting Matters Türkiye 2021 özet çıktıları	18
Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları	20
Üyelerden Reporting Matters Türkiye 2021 proje dönemi değerlendirmesi	31
Özel dosya: Küresel raporlama ekosisteminde büyük dönüşüm	32

Dünyadan Reporting Matters bulguları

1

Raporlama iyileşiyor

WBCSD (Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi) üyelerinin **%76'sı**, 2018 yılından bugüne "Genel" puanlarını iyileştirirken, **%30'u** "Önemlilik" kriterindeki puanlarında artış gösterdi.

2

Entegre raporlamanın durumu

Raporların **%40'ı**, 2018'den bugüne **%33** artışla finansal ve finansal olmayan bilgileri birleştirirken, WBCSD üyelerinin **%20'si** raporunu entegre rapor olarak yayımlıyor.

3

GRI'a göre raporlamanın durumu

2018'de WBCSD'nin değerlendirdiği raporların **%83'ü** GRI (Küresel Raporlama Girişimi)'a göre raporlama yaparken, 2021 yılında benzer şekilde değerlendirilen raporların **%82'si** GRI'a uygun raporlama yapıyor.

4

Raporlamada SASB standartları ve TCFD tavsiyeleri kullanımı artıyor

2018'den bugüne WBCSD'nin değerlendirdiği raporların **%9'luk** bir artışla **%48'i**, SASB (Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu) standartlarına atıfta bulunurken, **%74'ü** TCFD (İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü) tavsiyelerini dikkate alıyor.

5

Gelecek dijitalleşiyor

İncelenen raporların **%24'ü**, 2018 yılındaki **%20'ye** kıyasla daha yüksek oranda dijital bir deneyim sunarken; üyelerin **%65'i** çevrimdışı içeriğin yanı sıra tamamlayıcı çevrimiçi içerik üretiyor.

6

SKA'lara göre raporlamanın durumu

WBCSD'nin değerlendirdiği raporların **%90'ı** belirli SKA (Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları)'lara atıfta bulunurken; **%35'i** SKA 5 ve SKA 8'e daha fazla odaklanıyor.

Dünyadan Reporting Matters bulguları

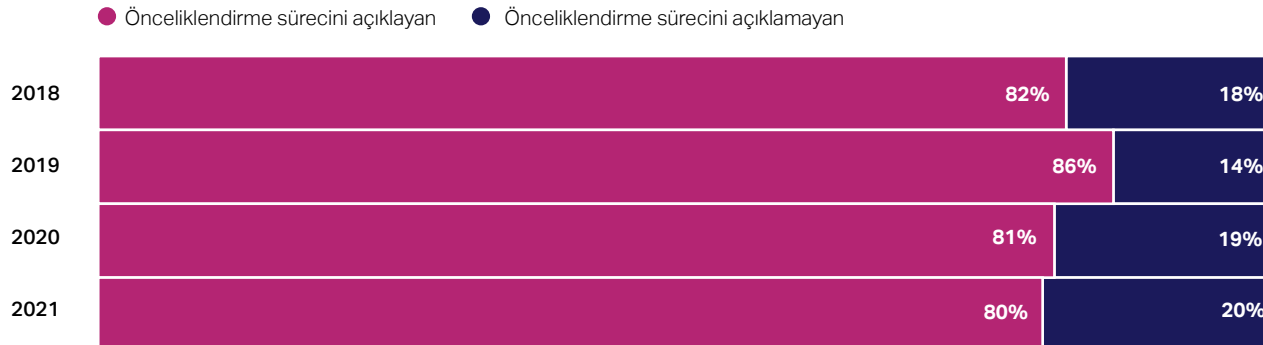
Öncelikli konular neler?

- WBCSD üyelerinin çoğunluğu (%96) paydaş girdilerini dikkate alan bir önceliklendirme analizi yapıyor. Yine üyelerin çoğu (%81) raporlarında sürece yönelik genel bakışa ve önceliklendirme matrisine yer veriyor. Bu alandaki belirgin yükseliş eğilimi devam ediyor (2018: %82).
- Üyelerin neredeyse yarısı (%48), rapor içeriklerini önceliklendirme analiziyle uyumlu hale getiriyor ve bu durum yükselen bir eğilim olmaya devam ediyor (2018: %38).
- WBCSD, 2021 yılında da değerlendirdiği raporlardaki öncelikli konuları 12 kategori altında birleştirdi. Üyeler, son dört yılda raporlarında yer alan öncelikli konuları daha tutarlı bir şekilde tartıştı ve 2018'den bu yana "Toplum" ve "Yenilenemeyen kaynak kullanımı" dışındaki her bir konu kategorisine öncelik veren raporların yüzdesinde artış meydana geldi.
- "İş gücü uygulamaları" ve "İnsana yakışır iş", üyeler tarafından tüm coğrafyalarda (%87) en yaygın olarak öncelik verilen kategori olmaya devam ediyor.
- İklim değişikliğiyle ilgili konular önemini korumayı sürdürüyor. 2018 yılında %60 iken 2021 yılında değerlendirilen raporların %83'ü, iklim değişikliği kategorisi altında bir konuyu önceliklendiriyor. Değerlendirilen raporların %78'i ise bu konuyu önceliklendiriyor. Söz konusu önceliklendirme Avrupa (%87) merkezli şirketlerde, Asya (%79) ve Kuzey Amerika (%80) merkezli şirketlere göre biraz daha belirgin.
- Biyoçeşitlilik ve arazi kullanımı (ekosistem servisleri kategorisi altında), 2018 yılında değerlendirilen raporların %18'inde öncelikli konu olarak yer alırken, bu oran 2021 yılında iki katına çıkarak raporların %36'sının öncelikli konuları arasında yer aldı. Asya (%69) ve Avrupa (%68) merkezli şirketlerde bu konu, Kuzey Amerika (%30) merkezli şirketlere göre daha belirgin.
- İnsan hakları, çeşitlilik, eşitlik ve ayrımcılık (insan hakları kategorisi altında) ile ilgili konulara, Kuzey Amerika (%73) merkezli şirketler, Avrupa (%66) ve Asya (%50) merkezli şirketlere göre daha fazla öncelik veriyor.
- "Toplum" kategorisindeki konulara, Asya (%64) merkezli şirketler, Avrupa (%53) ve Kuzey Amerika (%50) merkezli şirketlere göre daha fazla öncelik veriyor.

Tablo 1: Kategoriyeye göre 2018 ve 2021'de öncelikli konu başlıkları ve şirketlerin yüzdesi

Raporlarda yer alma yüzdeleri		Öncelikli konusu
2021	2018	
%87	%74	İş gücü uygulamaları ve insana yakışır iş
%83	%60	İklim değişikliği
%73	%49	Ürün sorumluluğu
%72	%66	Yönetişim
%70	%67	Ekonomik
%64	%49	İnsan hakları
%55	%56	Topluluk
%46	%40	Yenilenebilir kaynak kullanımı
%45	%35	Tedarik zinciri uygulamaları
%37	%27	Atık ve atık su
%36	%18	Ekosistem servisleri
%20	%20	Yenilenemeyen kaynak kullanımı

Şekil 1: Önceliklendirme analizi açıklaması (raporların yüzdesi)*

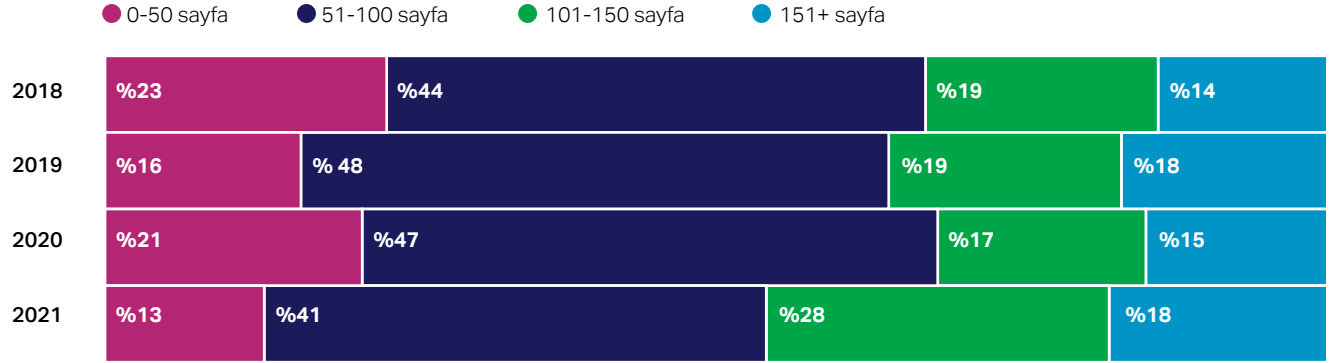
* Yuvarlama nedeniyle bazı yüzde veri noktaları toplamı 99 veya 101 olabilir.

Dünyadan Reporting Matters bulguları

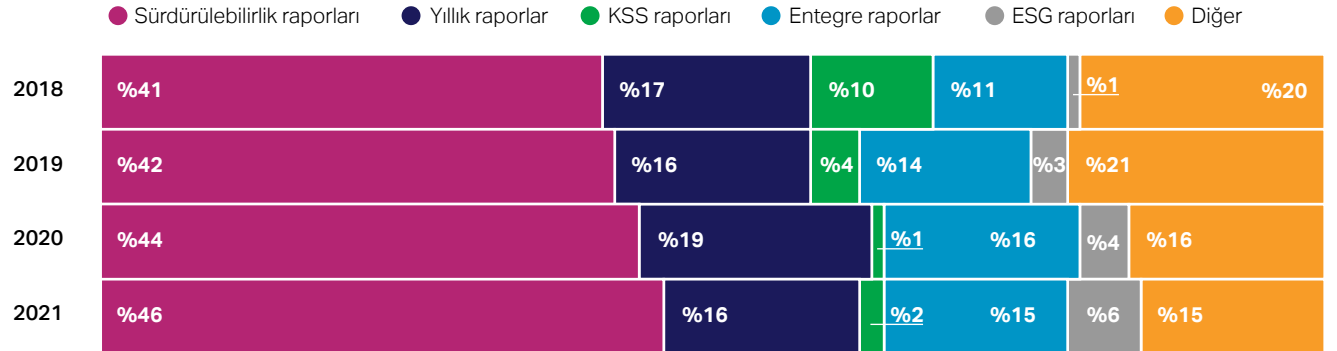
Raporlar ne uzunlukta ve üyeler raporlarını nasıl adlandırıyor?

- Değerlendirilen sürdürülebilirlik raporlarının ortalama uzunluğu 2018 yılında 97 sayfa iken, biraz artış göstererek 2021 yılında 111 sayfa oldu. Bu yıl incelenen sürdürülebilirlik raporlarının en kısısı 13, en uzun 553 sayfaydı.
- Finansal ve sürdürülebilirlik bilgilerini birleştiren raporların ortalama uzunluğu 264 sayfaydı. İncelenen en kısa rapor 13 sayfayken, en uzun 842 sayfaydı. Mevzuatsal yükümlülükler nedeniyle farklı raporların farklı bilgiler içermesi gerektiğinden, sayfa sayıları da şirket tipi (özel veya borsaya kayıtlı) ve coğrafyaya göre farklılık gösteriyor.
- Geçmişte olduğu gibi sürdürülebilirlik raporları dış kaynaklara bağlantı ve tamamlayıcı niteliğindeki çevrimiçi içeriklerle destekleniyor. Bu, raporların kısaldığı ama içeriğindeki bilgilerin azalmadığı anlamına geliyor. Raporlar çevrimiçi oldukça ve doğası gereği daha parçalı hale geldikçe, içeriğin hacmini izlemek zorlaşıyor.
- Rapor başlıklarında 2018'den bu yana yaygın olarak "Sürdürülebilirlik" kelimesi (%46) kullanılıyor. "Yıllık rapor" (%16) ve "Entegre rapor" (%15) ise yaygın olarak kullanılan diğer kelimeler arasında yer alıyor. Ayrıca "Kurumsal Sosyal Sorumluluk" veya "KSS" kelimesinin kullanımı ise 2018'de %10 iken bu yıl %2'ye düştü, "Çevresel, Sosyal ve Yönetişim" ya da "ESG" kelimesinin kullanımı aynı zaman aralığında %1'den %6'ya yükseldi.
- Geçmiş yıllarda olduğu gibi, bu yıl da WBCSD üyeleri sürdürülebilirlikle ilgili bilgilerini sunarken yıllık, entegre ve bağımsız sürdürülebilirlik raporlarını tercih ediyor. WBCSD'nin değerlendirmelerini içeren bu yıllık Reporting Matters'ta yer alan veriler, şirketlerin sürdürülebilirlikle ilgili en eksiksiz bilgilerini içerdiğini belirttikleri kaynakları dikkate alıyor.

Şekil 2: Bağımsız sürdürülebilirlik raporları için sayfa sayısı (raporların yüzdesi)*

Şekil 3: Rapor başlıkları (raporların yüzdesi)*

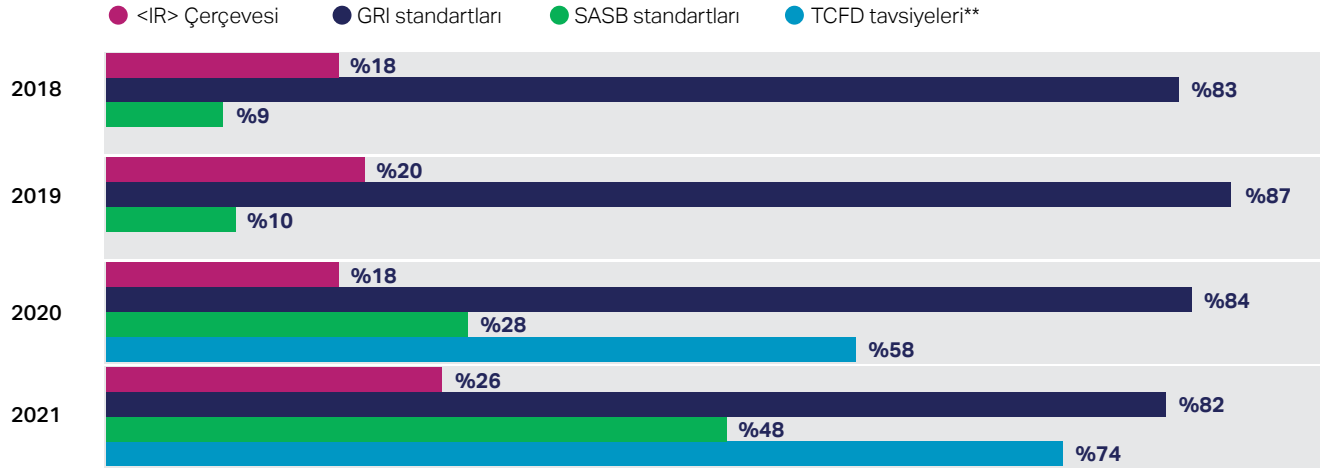
* Yuvarlama nedeniyle bazı yüzde veri noktaları toplamı 99 veya 101 olabilir.

Dünyadan Reporting Matters bulguları

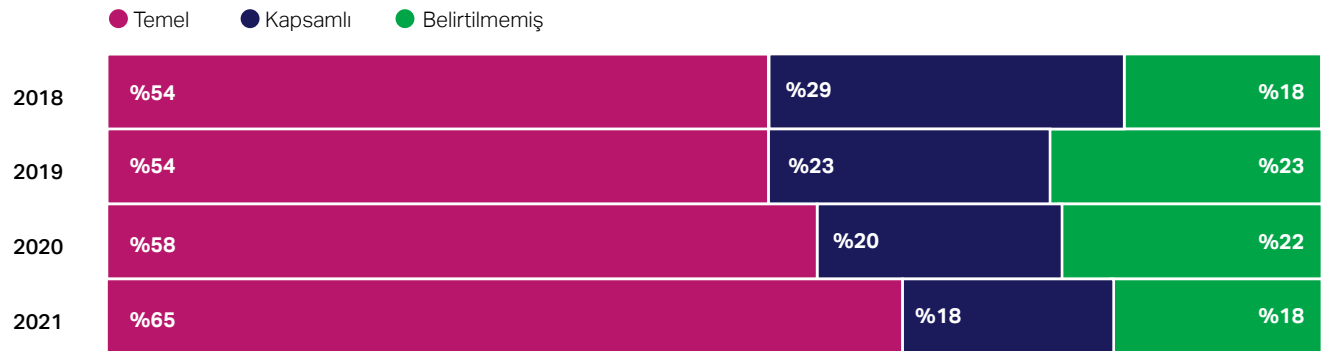
Hangi çerçeveler ve standartlar kullanılıyor?

- WBCSD'nin değerlendirdiği raporların çoğunluğu (%82) GRI Standartları'na atıfta bulunuyor. Birleşik ve entegre raporların büyük çoğunluğu (%87) GRI standartlarına yer veriyor.
- GRI'a atıfta bulunan raporların %18'i göstergelerle uyumlu olduklarını beyan etmiyor. Raporların çoğu (%65) "Temel" göstergelerle uyumlu olduğunu beyan etmeye devam ediyor.
- Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB) standartlarına atıfta bulunan raporların (%48) yüzdesinde 2018'den bugüne belirgin bir artış (%9) oldu. Kuzey Amerika merkezli şirketlerin yarısından fazlası (%60), SASB standartlarını dikkate alıyor.
- Ayrıca, TCFD tavsiyelerinin raporlarda dikkate alınmasına önem verdiğimiz geçen yıldan (%58) bugüne, TCFD'ye atıfta bulunan raporların yüzdesi (%74) arttı.

Şekil 4: Çerçevelere ve standartlara referans verme durumları (raporların yüzdesi)*

Şekil 5: GRI uygulama seviyeleri ve uyum durumları (raporların yüzdesi)***

* Raporlar çoğu zaman bir veya daha fazla çerçeveye atıfta bulunur. Bu nedenle yıllık sonuçların toplamı %100'e kadar çıkmamalıdır.

** Bu veri noktasını 2020'de dikkate almaya başladık.

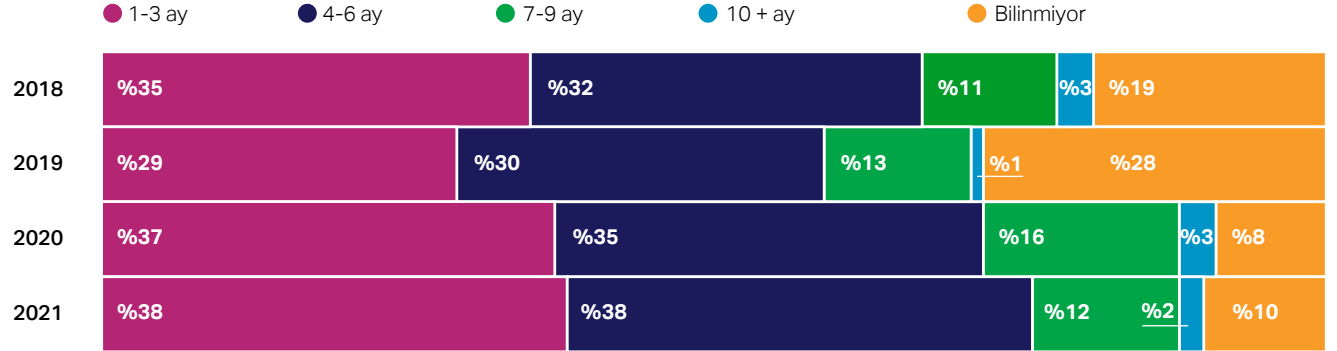
*** Yuvarlama nedeniyle bazı yüzde veri noktaları toplamı 99 veya 101 olabilir.

Dünyadan Reporting Matters bulguları

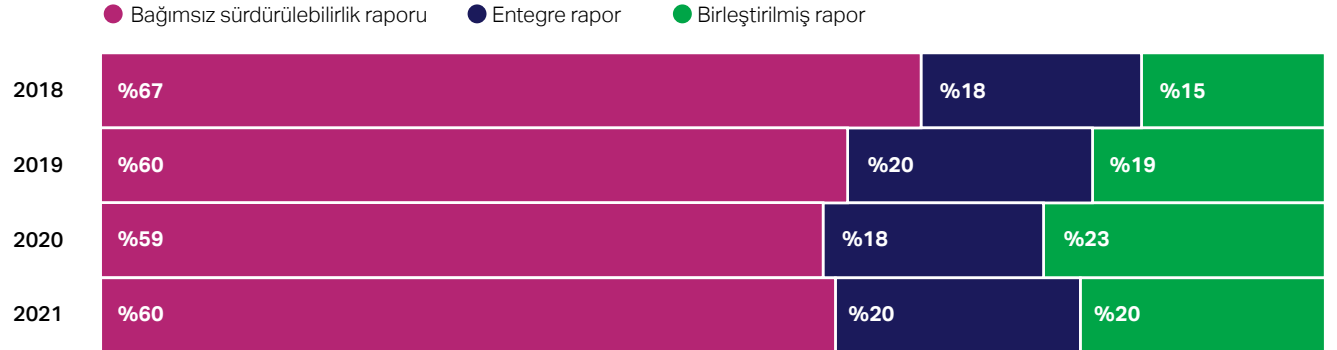
Raporlar finansal raporlama ile ne kadar uyumlu?

- Raporlama döneminin bitişi ile raporun yayımlanması arasındaki ortalama süre bu yıl da dört ay. Birleşik ve entegre raporlar, mali yılın sonundan itibaren ortalama 3,1 aylık bir süreyle finansal raporlama beklentileriyle büyük oranda uyumlu bir zamanlamayla sunulmaya devam ediyor. Sürdürülebilirlik raporları, mali yılın bitiminden ortalama 4,5 ay sonra yayımlanıyor.
- Mali yıl sonu ile raporların yayımlanma tarihi arasındaki ortalama süre farklı raporlama türlerini hesaba kattıktan sonra bile coğrafyaya göre gözle görülür bir farklılık göstermeye devam ediyor. Avrupa merkezli şirketler sürdürülebilirlik raporlarını finansal zorunluluklar doğrultusunda mali yılın bitiminden 3,5 ay sonra yayımlarken, Asya ve Kuzey Amerika merkezli şirketler gözle görülür biçimde daha fazla zamana (sırasıyla 5,9 ay ve 5,2 ay) ihtiyaç duyuyor.
- Sürdürülebilirlik raporlarının oranı 2018'de %67 iken, 2021'de %60'a düştü. Bunun nedeni, sürdürülebilirlik ve finansal bilgileri birleştiren entegre ve yıllık raporların artışıdır.
- Avrupa (%54) ve Asya (%43) merkezli şirketler, Kuzey Amerika (%5) merkezli şirketlere kıyasla, sürdürülebilirlik ve finansal bilgileri tek bir raporda birleştirmeye daha fazla eğilimlidir.
- Finansal ve sürdürülebilirlik bilgilerini birleştiren entegre faaliyet raporları, en yüksek performans gösteren 10 rapordan dördünü ve en iyi çeyrek dönem raporlarının da yaklaşık üçte birini (%37) oluşturuyor.

Şekil 6: Raporlama döneminin sonu ile raporun yayımlanması arasındaki süre (raporların yüzdesi)*

Şekil 7: Entegre raporlamanın durumu (raporların yüzdesi)*

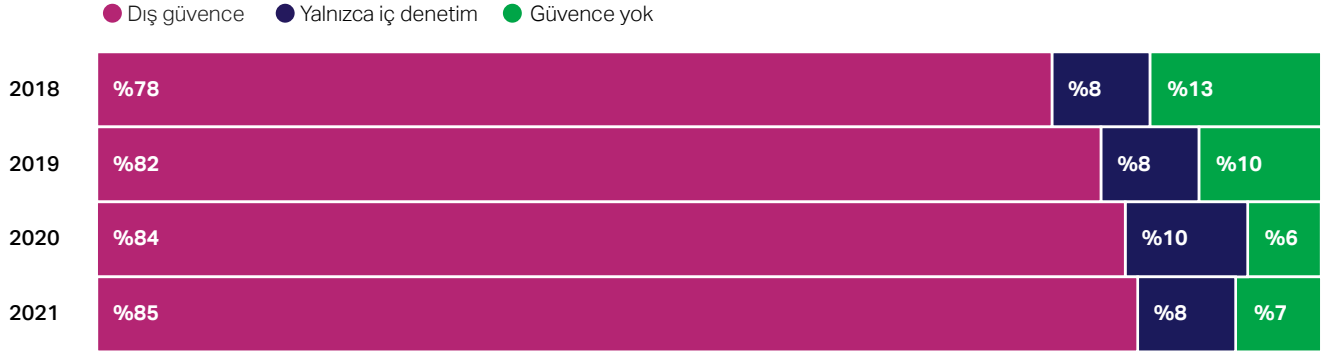
* Yuvarlama nedeniyle bazı yüzde veri noktaları toplamı 99 veya 101 olabilir.

Dünyadan Reporting Matters bulguları

Performansını kimler doğruluyor?

- WBCSD'nin değerlendirdiği raporların neredeyse tamamı (%93), ister dış güvence ister iç denetim güvencesi olsun (2018: %86) sürdürülebilirlik açıklamaları hakkında bir güvenceye sahip.
- 2021 yılında (%85), 2018'e kıyasla (%78) daha fazla üye raporuna dış güvence aldı.
- Dış güvence alan raporlar, çeşitli göstergelerine veya raporlama süreçlerine sınırlı güvence almaya devam ediyor (2018'de %77 iken 2021'de %81). Makul ve sınırlı güvence seçeneklerini birleştirenler şirketler (%12) ve raporun tamamına makul güvence alan şirketler (%7) oldu.
- Avrupa, %23 oranıyla birleştirilmiş ve makul güvence bakımından liderliği sürdürürken, onu %10 ile Kuzey Amerika merkezli şirketler takip ediyor. Asya merkezli şirketlerde ise bu oran %4.
- Makul veya birleştirilmiş güvence alan raporlar, "Dış güvence" göstergeleri ve "Genel" puanı değerlendirildiğinde bile ortalamada biraz daha iyi performans göstermeye devam ediyor.

Şekil 8: Güvence türü (raporların yüzdesi)*

Şekil 9: Dış güvence seviyeleri (raporların yüzdesi)*

* Yuvarlama nedeniyle bazı yüzde veri noktaları toplamı 99 veya 101 olabilir.

Reporting Matters Türkiye 2021 özet çıktıları

1

Artan raporlama kalitesi

En az iki geri bildirim alan üyelerimizin* %94'ü "Genel" puanını artırdı ve beş yıl düzenli geri bildirim alan raporların "Genel" puanlarındaki ortalama artış %40 oldu**.

2

Üyelerimizin raporlama oranı

Bu yıl değerlendirilen raporların SKD Türkiye üye sayısına oranı %46'dır.

3

Bağımsız dış denetim

Raporların %45'i, finansal olmayan bilgilerle ilgili belirledikleri kilit performans göstergelerine sınırlı/kapsamlı dış güvence alıyor.

4

GRI'a göre raporlamanın durumu

Değerlendirilen raporların tamamı GRI standartlarına atıfta bulunuyor ve %97,5'i "GRI: Temel" seçeneğine uyumlu raporlama yaparken; %2,5'i raporlarında "GRI:Kapsamlı" seçeneğini tercih ediyor.

5

IIRC'ye göre raporlamanın durumu

Değerlendirilen entegre faaliyet raporlarının tamamı, IIRC (Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi) Raporlama Çerçevesi'ne uyumlu şekilde raporlama yapıyor.

6

Önceliklendirme analizi

Önceliklendirme analizinde yer alan konuların ilk sırasında "Çalışanlar" (%93) geliyor ve bunu "Fırsat eşitliği ve çeşitlilik" (%85) ve "Ar-ge ve inovasyon" (%85) takip ediyor.

7

SASB sektörel sürdürülebilirlik standartları ve TCFD tavsiyeleri

Raporların %37,5'inde öncelikli konular belirlenirken SASB sektörel sürdürülebilirlik standartları referans alınırken, TCFD tavsiyelerini dikkate alan raporlar tüm raporların %35'ini oluşturuyor.

8

CDP raporlaması

Raporlarını değerlendirdiğimiz üyelerin %55'i CDP (Karbon Saydamlık Projesi)'ye raporlama yapıyor

9

WEF Küresel Riskleri

Şirketlerin gündemindeki öncelikli konuların %31'i, WEF tarafından belirlenen gerçekleşme olasılığı en yüksek on küresel riskle*** örtüşüyor.

*2017-2021 yıllarında en az iki geri bildirim alan rapor sayısı 32.

**2017-2020 yıllarında beş yıl düzenli geri bildirim alan rapor sayısı 12.

*** https://www3.weforum.org/docs/WEF_GRR21_Press_Release_Turkish.pdf adresinden alındı.

Reporting Matters Türkiye 2021 özet çıktıları

Bu yıl incelediğimiz raporların genel puanları ve alt kriter bazlı puanlarında önemli yükseliş hakim.

%65*

Raporların
ortalama toplam puanı

%50

Genel puanını iyileştiren
üyelerin** oranı

%42

İlkeler puanını iyileştiren üyelerin
oranı

%50

İçerik puanını iyileştiren
üyelerin oranı

%38

Deneyim puanını iyileştiren
üyelerin oranı

%86

Trendler ve dış faktörler
puanını iyileştiren üyelerin oranı

%71

Sürdürülebilirlik yönetişi
puanını iyileştiren üyelerin oranı

%77

Etkileyici tasarım puanını
iyileştiren üyelerin oranı

*Ortalama toplam puan hesaplamasına beş yıl üst üste raporlarına geri bildirim alan 12 rapor, aralıklarla raporlarına geri bildirim alan 19 rapor ve ilk defa geri bildirim alan dokuz rapor (toplamda 40 rapor) dahil edildi.

**Üye iyileştirme oranları bu yıl ilk kez değerlendirme alan dokuz rapor ve 2020 yılında değerlendirme alıp bu yıl almayan altı rapor hariç tutularak 25 rapor baz alınarak hesaplandı.

Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

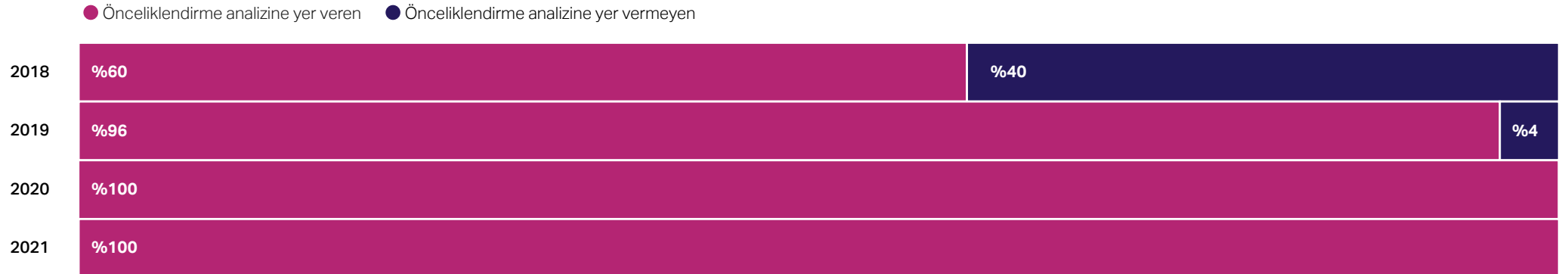
- Bu yıl değerlendirdiğimiz raporların tamamında önceliklendirme analizi sonuçlarına yer veriliyor. Şirketler hem kendileri hem de kilit paydaşları için önemli konulara bu yıl da dış trendleri dahil etmeye devam etti. Öncelikli konularını belirlerken dış trend analizi gerçekleştiren raporlar, tüm raporların %20'sini oluşturuyor.
- Üyelerimizin %95'i, raporlarında paydaşları ve kurumları için önemli olan konuların listelendiği önceliklendirme matrislerini sunuyor.
- Öncelikli konuların belirlenmesi sürecinde SASB sektörel sürdürülebilirlik standartlarını referans alan raporlar, incelediğimiz tüm raporların bu yıl da %37,5'ini oluşturuyor. Geçtiğimiz yıldan farklı olarak bu yıl yiyecek ve içecek sektöründeki şirketler öncelikli konularını belirlerken SASB sektörel sürdürülebilirlik standartlarını en fazla referans alan şirketler oldu.
- Şirketlerin %35'i, iklim değişikliği ile ilgili riskleri doğru şekilde analiz etmek ve bu riskleri kurumsal karar verme mekanizmalarına dahil etmek amacıyla TCFD tavsiyelerini dikkate alıyor.
- Raporunu değerlendirdiğimiz üyelerimizin %55'i, CDP İklim Değişikliği veya CDP Su Güvenliği kapsamında faaliyetlerinden kaynaklı çevresel etkilerini raporluyor. Üyelerimizin %30'u hem

iklim değişikliği hem de su güvenliği kapsamında bilgilerini şeffaflıkla paylaşıyor, %25'i yalnızca iklim değişikliği ile ilgili verilerini raporluyor.

- Şirketlerin tamamının gündemindeki öncelikli konuların en az biri WEF tarafından belirlenen olasılık bakımından en yüksek on riskle örtüşüyor. Küresel risklerden "İnsanların neden olduğu çevresel hasar" konusu %16 oranıyla üyelerimizin öncelikli konularıyla en çok örtüşen küresel risk oldu. Ambalaj ve enerji sektöründeki şirketlerin öncelikli konuları %36'lık bir oranla WEF küresel riskleriyle uyumlu olarak karşımıza çıkıyor.
- Şirketlerin yalnızca hissedarları için kısa vadeli kârlarını yönetmekle kalmayıp, tüm paydaşlarının ve toplumun ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak uzun vadeli değer yaratımını hedefledikleri "Paydaş kapitalizmi" göstergelerini paylaşan üyelerimizin sayısı ise yalnızca %5. Bu oran, bu konunun şirketlerin gündemine henüz taşınmadığını gösteriyor.

Öncelikli Konular	Sıralama	Yüzde
Çalışanlar	1	%93
Fırsat eşitliği ve çeşitlilik	2	%85
Ar-ge ve inovasyon	2	%85
İSG	3	%70
Ekonomik performans	3	%70
İklim	4	%68
Atık yönetimi	5	%63
Etik	6	%58
Enerji	6	%58
Toplum	7	%55
Tedarik zinciri yönetimi	8	%53
Su yönetimi	9	%50
Müşteriler	9	%50
Risk yönetimi	10	%43
Biyoçeşitlilik	11	%38
İnsan hakları	12	%35

Şekil 10: Önceliklendirme analizi (raporların yüzdesi)

Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

- Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yıl da değerlendirdiğimiz raporlardaki öncelikli konuları 12 ana kategoriye ayırdık. “Çalışanlar”, üyeler tarafından en çok önceliklendirilen konu (%93) olurken; bunu “Fırsat eşitliği ve çeşitlilik” (%85) ve “Ar-Ge ve inovasyon” (%85) izledi.
- En çok tekrar eden ilk iki konunun sosyal konular olması ise, çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliğin yanında sosyal sürdürülebilirliğin de geçmişe göre daha fazla önem kazanmaya başladığını gösteriyor.
- İklim değişikliği ile ilgili konular WBCSD’nin incelediği raporlarda %83’lük bir oranla en yüksek öncelikli konular arasında yer alıyor. Türkiye’de geçtiğimiz yıl raporların %49’unda önceliklendirilen bu konu, bu yıl önemli bir artışla raporların %68’inde önceliklendirildi. Küresel trendler ve iklim krizinin aciliyeti, iklim konusunun şirketlerin gündemine hızla taşınmasını sağlıyor.
- “Ekonomik performans” (%70) geçtiğimiz yıla göre büyük bir artışla (2020: %54) yüksek öncelikli konular arasında yer aldı. Raporlama yılı içinde yaşanan ekonomik dalgalanmalar ve özellikle Covid-19 pandemisinin yarattığı belirsizliğin şirketler üzerindeki etkisini ve getirdiği maliyetini etkin şekilde yönetebilmeleri için bu konunun daha yüksek öncelikli konu haline geldiğini söyleyebiliriz.
- Raporlarını değerlendirdiğimiz üyelerimizin gündemindeki öncelikli konular geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yıl da benzer şekilde raporlarda yer alırken, önceliklendirilme oranları değişiklik gösterdi.
- “Risk yönetimi” (%43), “İnsan hakları” (%35), “Paydaş ilişkileri” (%30) ve “Veri güvenliği & gizlilik” (%25) konularına bu yılki önceliklendirme analizlerinde geçen yıldan daha fazla yer verildi.
- Bu yıl da sürdürülebilirlik konusunun en önemli bileşenlerinden biri olan yönetim, dünya genelinde %72 oranında raporlarda öncelikli konular arasında yer alırken; Türkiye’de önceliklendirilen ilk 12 konu arasında yer almadı.

Tablo 2: Kategoriye göre 2020 ve 2021’de öncelikli konu başlıkları ve şirketlerin yüzdesi

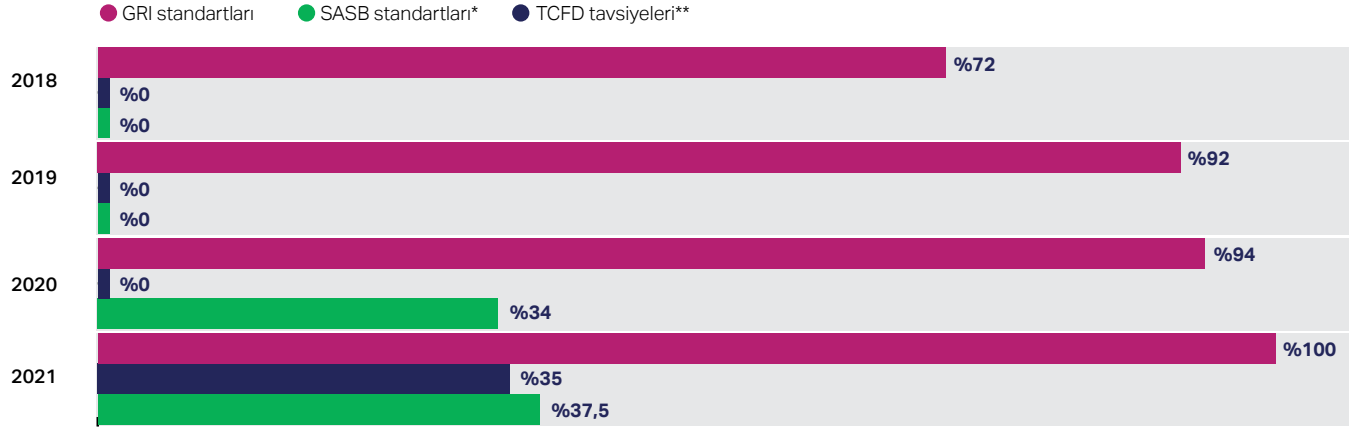
Raporlarda yer alma yüzdeleri		Öncelikli konusu
2021	2020	
93%	78%	Çalışanlar
85%	63%	Fırsat eşitliği ve çeşitlilik
85%	51%	Ar-ge ve inovasyon
70%	90%	İSG
70%	54%	Ekonomik performans
68%	49%	İklim
63%	80%	Atık yönetimi
58%	54%	Etik
58%	71%	Enerji
55%	59%	Toplum
53%	51%	Tedarik zinciri yönetimi
50%	61%	Su yönetimi
50%	66%	Müşteriler
43%	-	Risk yönetimi
38%	44%	Biyoçeşitlilik
35%	-	İnsan hakları

Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

Türkiye’de GRI’a göre raporlamanın durumu nedir?

- Bu yıl raporunu değerlendirdiğimiz üyelerimizin tamamı GRI standartlarına atıfta bulunuyor. Sürdürülebilirlik ve entegre raporların dörtte üçünden fazlası (%97,5) GRI standartlarının “Temel” seçeneğine uygun olarak raporlama yaparken %2,5’i “Kapsamlı” seçeneğine uyumlu olarak raporlama yapıyor.
- İncelediğimiz raporların dörtte üçünden fazlası (%95) raporda GRI standartlarına yer veriyor. GRI’a atıfta bulunan raporların %5’inde GRI tablosuna yer verilmiyor.
- Değerlendirdiğimiz raporların %18’i ise, GRI: G4 seçeneğine uyumlu olarak raporlama yapıyor.
- Raporların %37,5’inde öncelikli konular belirlenirken SASB sektörel sürdürülebilirlik standartları referans alınırken, TCFD tavsiyelerini dikkate alan raporlar tüm raporların %35’ini oluşturuyor.

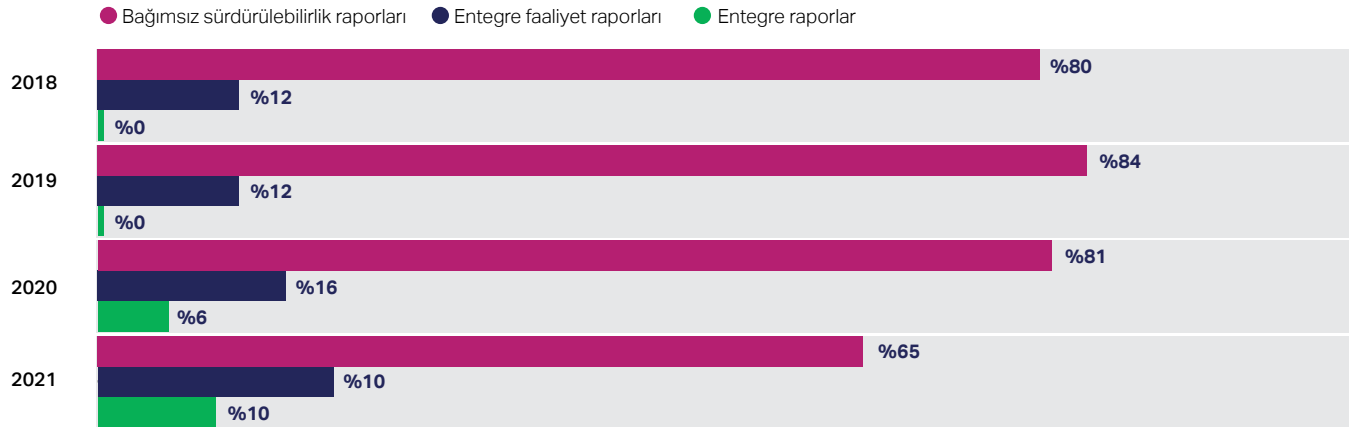
Şekil 11: Kullanılan çerçeve ve standartlar (raporların yüzdesi)

Türkiye’de entegre raporlamanın durumu nedir?

- Bağımsız sürdürülebilirlik raporlarının oranı 2018’de %80’ken, 2021’de bu oran %68’e düştü. Bunun nedeni ise, finansal ve finansal olmayan bilgileri birleştiren entegre faaliyet raporları, yıllık raporlar ve ESG raporlarının yayımlanmasında yaşanan artıştır.
- Finans ve çimento sektörlerindeki şirketler, diğer sektörlerle kıyasla sürdürülebilirlik ve finansal bilgileri tek bir raporda birleştirme eğilimine bu yıl da devam etti.
- Finansal ve sürdürülebilirlik bilgilerinin birleştirildiği entegre faaliyet raporları, en yüksek performans gösteren beş rapordan üçünü oluşturuyor. “İlkeler” ve “Deneyin” kriterlerinin en yüksek performans gösteren dört raporu ve “İçerik” kriterinin en yüksek performans gösteren üç raporunu entegre faaliyet raporları oluşturuyor.

Şekil 12: Entegre raporlamanın durumu (raporların yüzdesi)

* Bu veri noktasını 2021 yılı itibarıyla analiz etmeye başladık.

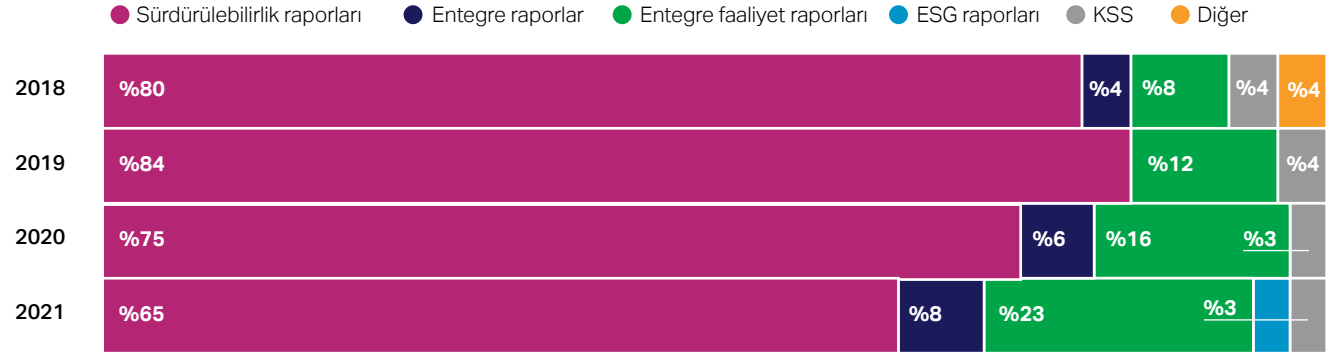
** Bu veri noktasını 2020 yılı itibarıyla analiz etmeye başladık.

Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

Raporlar nasıl adlandırılıyor?

- Değerlendirdiğimiz 40 raporun başlıklarında yaygın olarak "Sürdürülebilirlik" kelimesi (%68) kullanılıyor. "Entegre/Entegre Faaliyet" (%27), "Kurumsal Sosyal Sorumluluk" veya "KSS" (%2,5) ve "Çevresel, Sosyal ve Yönetişim" veya "ÇSY" (%2,5) ise yaygın olarak kullanılan diğer kelimeler arasında yer alıyor.

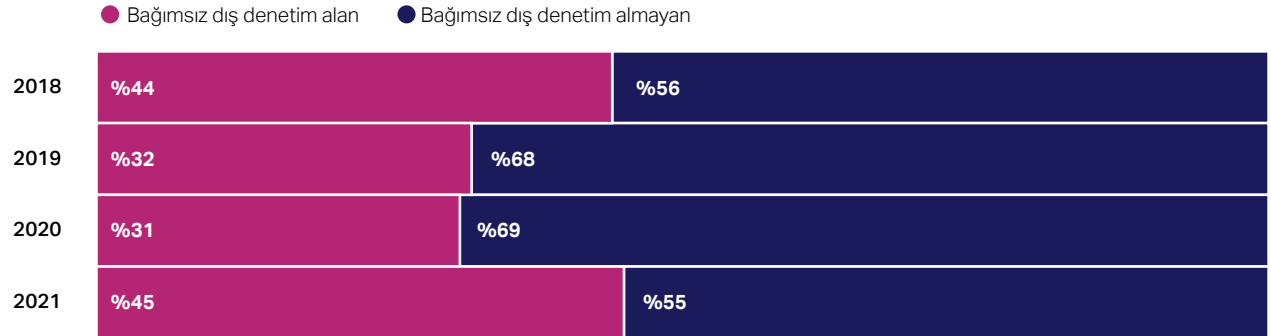
Şekil 13: Rapor başlıkları (raporların yüzdesi)

Performansını kimler doğruluyor?

- Bu yıl değerlendirdiğimiz raporların %45'i, sürdürülebilirlik bilgilerine iç veya dış denetim yoluyla güvence aldı.
- Değerlendirmeye aldığımız raporlar çeşitli performans göstergelerine sınırlı bağımsız dış denetim alıyor. WBCSD'nin değerlendirdiği raporların aksine, Reporting Matters Türkiye kapsamında değerlendirdiğimiz raporda raporlama sürecine dış denetim alan herhangi bir üyemiz bulunmuyor.
- Dış güvence alan üyelerimizin bağımsız denetim aldıkları kilit performans göstergeleri (KPI) ağırlıklı olarak çevresel ve sosyal performans konularını içeriyor.
- Öncelikli konularının en az yarısıyla ilgili belirlediği KPI'larına sınırlı bağımsız dış güvence alan 13 raporun %69'unun "Genel" puanında artış yaşandı. Bu durum, raporlama sürecine alınan bağımsız dış güvencenin sunulan bilgilerin şeffaf, güvenilir ve dengeli olmasını sağlıyor.

Şekil 14: Bağımsız dış denetim oranları (raporların yüzdesi)*

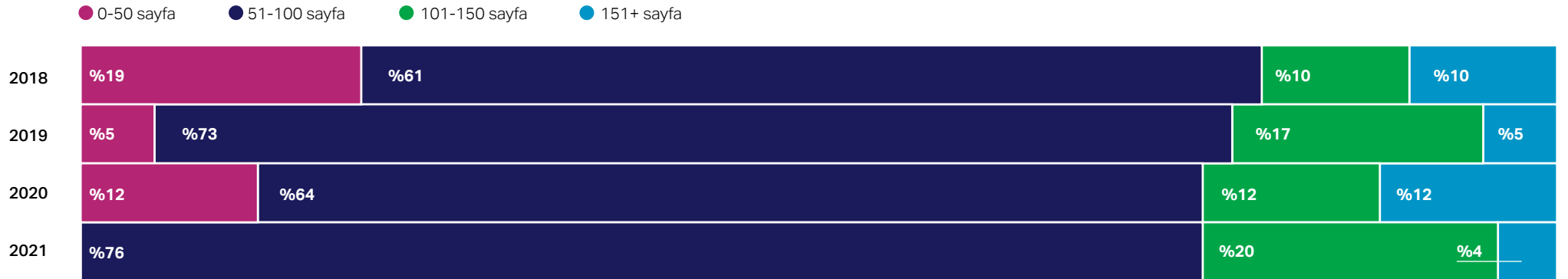

Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

Raporlar ne uzunlukta?

- Bu yıl değerlendirdiğimiz 40 raporun 27'si sürdürülebilirlik raporu, 11'i entegre/entegre faaliyet raporu, biri kurumsal sosyal sorumluluk raporu ve biri çevresel, sosyal ve yönetim raporuydu.
- Bağımsız sürdürülebilirlik raporlarının ortalama uzunluğu 94 sayfa idi. En uzun sürdürülebilirlik raporu 186 sayfa idi en kısa rapor 51 sayfa idi. Sürdürülebilirlik raporlarının ortalama sayfa sayısı 93'tü ve bu raporlar dış bağlantılarla desteklenmişti. Raporların sayfa sayılarının az olması, rapor kapsamının yetersiz olduğu anlamına gelmiyor.
- Sürdürülebilirlik ve finansal bilgileri birleştiren entegre/entegre faaliyet raporlarının ortalama uzunluğu 321 sayfa idi; en kısa entegre faaliyet raporu 211 sayfa, en uzun ise 588 sayfa idi. Raporların sayfa sayılarındaki değişkenliğin nedeni şirketlerin raporlamakla yükümlü olduğu girdilerin çeşitliliği ve farklılığı, şirket yapısı (özel veya halka açık şirket) veya coğrafi operasyonel farklılıklar olarak sıralanabilir.
- Değerlendirdiğimiz kurumsal sosyal sorumluluk raporunun sayfa sayısı 51'di.
- Reporting Matters kapsamında ilk kez değerlendirdiğimiz ÇSY raporunun uzunluğu ise 81 sayfa idi.
- Değerlendirdiğimiz 40 rapordan iki tanesinin rapora ait bağımsız bir internet sitesi bulunuyor. Geri kalan 38 rapor ise sadece PDF formatında sunuluyor. Son olarak raporları değerlendirilen şirketlerin 33 tanesinin internet sitesinde "Sürdürülebilirlik" sekmesi bulunuyor ve burada sürdürülebilirlik raporu ile uyumlu bilgiler yer alıyor.

Şekil 15: Bağımsız sürdürülebilirlik raporlarının sayfa sayıları (raporların yüzdesi)

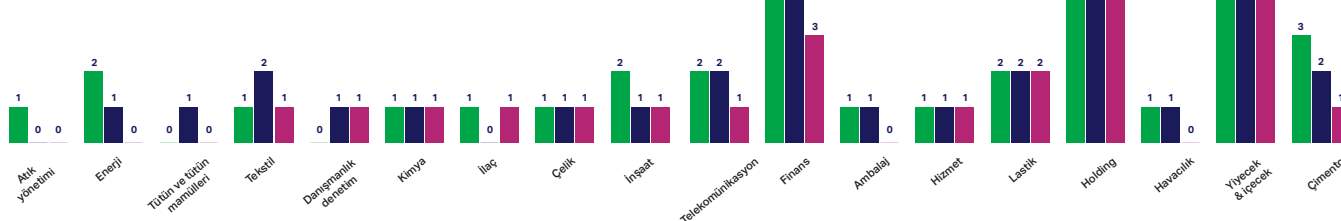
Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

Reporting Matters Türkiye projesine gösterilen ilgi artıyor

- Projenin ilk yılı olan 2017'de değerlendirmeye alınan rapor sayısı 23 iken projenin beşinci yılı olan 2021'de değerlendirmeye alınan rapor sayısı 40'a yükseldi. 2021 yılı içinde SKD Türkiye'ye yeni üye olan şirketlerin raporlarının ilk kez incelenmesi ve mevcut bazı üyelerimizin ilk kez rapor yayımlaması değerlendirilen rapor sayısında artışa neden oldu. Ancak yeni üyelerimizin de projeye dahil olması ve ilk kez geri bildirim alması ortalama puanlardaki artışı sınırlıyordu.
- 2020'de üyelerimizin altı tanesi entegre faaliyet raporu yayımlıyorken, 2021'de bu sayı dokuza yükseldi. Şirketler, kurumsal raporlamaya daha bütünsel bakarak uzun vadeli değer yaratmayı hedeflediğinden, sürdürülebilirlik raporu yerine finansal ve finansal olmayan verilerin bir arada yer aldığı raporları tercih etmeye başlıyorlar.
- 2017 yılında değerlendirilen 23 raporun genel ortalama puanı %53'ken, 2021 yılında değerlendirilen 40* raporun genel ortalama puanı %65 oldu.
- 2017-2021 puan artışlarının karşılaştırmalı eğilimlerini hesaplamak için beş yıl ardışık geri bildirim alan 12 rapor üzerinden değerlendirme yapıldı. Raporların "Genel" puanı 2017'de %55'ken 2021'de %76'ya yükseldi. 2017'de %50 olan "İlkeler" puanı 2021'de %70'e, %55 olan "İçerik" puanı %75'e ve %59 olan

Şekil 16: Sektörel dağılım

● 2019 ● 2020 ● 2021

"Deneyim" puanı %85'e yükseldi. Bu artış, Reporting Matters projesinin Türkiye'deki şirketlerin sürdürülebilirlik bilgilerini sunarken bütünsel ve stratejik bir bakış açısı kazanmalarına ve raporlama ekosisteminin gelişimine katkı sağladığını gösteriyor.

- 2017 yılından beri en az iki geri bildirim alan üyelerimizin (32 üye) %94'ü genel puanını artırırken beş yıl düzenli geri bildirim alan raporların (12 üye) genel puanlarındaki ortalama artış %40 oldu. Bu da beş yıl üst üste değerlendirme alan raporların gelişimlerinin daha az değerlendirme alan raporlara kıyasla daha yüksek olduğunu gösteriyor.
- Hem 2020 hem de 2021 yılında değerlendirme alan 25 üyemizin raporunun genel ortalama puanında (2020: %69, 2021: %73) artış meydana geldi.
- 2020 yılında raporuna ilk kez değerlendirme alan üyelerin %60'ı, aldıkları geri bildirimleri raporlarına yansıtarak genel puanlarında artış gösterdi.

Hangi sektörden şirketler raporlama yapıyor?

- Değerlendirilen raporların sektörel dağılımlarına baktığımızda, geçen yıl olduğu gibi holdinglerin ilk sırada olduğu, ardından yiyecek ve içecek sektörünün finans sektörünü takip ettiği görülüyor. Bu yıl farklı sektörlerden üyelerimizin rapor yayımlamasıyla atık yönetimi sektörü de projeye dahil oldu.

Şirketler kaç yıldır raporlama yapıyor?

- 2020'de raporları değerlendirilen üyelerimizin %50'si altı yıl ve daha uzun bir süredir rapor yayımlıyorken, 2021'de bu oran %45'e düştü. Bu düşüşün nedeni, bu yıl ilk kez değerlendirme alan birçok üyenin ilk kez veya kısa süredir rapor yayımlıyor olmasıdır.
- 2020'de üyelerimizin %9'u ilk kez rapor yayımlıyorken, 2021'de ilk kez rapor yayımlayan üyelerin oranı %17,5 oldu.

Şekil 17: Şirketlerin raporlama yaptığı yıllar

● İlk Rapor ● 2-5 Yıl ● 6 ve üzeri

*2021 yılında beş yıl üst üste raporlarına geri bildirim alan 12, aralıklarla raporlarına geri bildirim alan 19 ve ilk defa geri bildirim alan dokuz rapor değerlendirmeye alındı.

Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

İlkeler:

Dış trend analizleri önemini koruyor ve bağımsız dış denetim oranları giderek artıyor

- 2020-2021 karşılaştırmalı eğiliminde raporları değerlendirmeye alınan üyelerimizin* %50'si "Genel" puanını iyileştirirken, %42'si "İlkeler", %50'si "İçerik" ve %38'i "Deneyim" puanını iyileştirdi.
- "İlkeler" başlığındaki alt kriterlere bakıldığında ise, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da "Özet anlatım" ve "Paydaş etkileşimi" alt kriterlerinde şirketler daha iyi performans sergilerken en yüksek performansın sergilendiği alt kriter ise "Trendler/dış faktörler" oldu.
- "Trendler/dış faktörler" alt kriterindeki bu önemli puan artışının (2020: %55; 2021: %86) nedeni; son yıllardaki benzeri görülmemiş küresel riskler artmaya devam ederken ve dünya ekolojik ve sosyal olarak kritik eşik noktalarına yaklaşırken, şirketlerin bu durumun kendi üzerlerinde yarattığı etkileri gözden geçirip ESG konularına daha fazla önem vererek raporlarında içinde bulundukları yılın trendlerini ve dış faktörlerini detaylı olarak ele almaları ile açıklanabilir.
- "Özet anlatım" alt kriterinde bir önceki yıla göre önemli bir artış (2020: %36; 2021: %59) meydana geldi. Bu önemli gelişmenin sebebi, şirketlerin geçmiş yıllara göre raporlarını öncelikli konuları etrafında daha fazla kurgulama eğilimleri olarak gösterilebilir. Bunun yanında üyelerimiz bu yıl videolu ve indirilebilir formatta hazırlanan rapor özetlerini sunarak bu kriterin iyileşmesine katkı sağladı.
- Bu yıl en yüksek gelişme oranı gösteren (2020: %27; 2021: %59) diğer bir alt kriter olan "Paydaş etkileşimi" alt kriterinde, değerlendirdiğimiz raporların büyük çoğunluğunda kilit/öncelikli paydaş gruplarının net olarak tanımlandığını ve her bir paydaşla gerçekleştirilen diyalogların kanalları ve sıklıklarının ifade edildiğini görüyoruz.
- Sürdürülebilirlik raporlamasının temelini oluşturan önceliklendirme analizinin değerlendirildiği "Önemlilik" kriterini geliştiren üye oranı (2020: %36; 2021: %50) bu yıl artış gösterdi. Bu yıl incelediğimiz raporların büyük oranda önceliklendirme analizinin çıktılarını etrafında kurgulanmış olması ve önceliklendirme sürecinin raporlarda aşamalarıyla yer alması bu kriterin gelişmesine katkı sağladı.
- Dış güvence puanını iyileştiren üye sayısında bu yıl önemli bir artış (2020: %9 ;2021: %27) yaşandı. Değerlendirdiğimiz raporların neredeyse yarısı (%45), raporlarında yer alan öncelikli konularıyla ilgili olan performans göstergelerinin bir kaçına veya yarısından fazlasına bağımsız dış denetim aldı. Raporda öncelikli konularla ilgili belirlenen KPI'lara bağımsız dış güvence alınması "Genel" puan bazında puan artışı sağladı.

Gelişime açık alanlar

- "Önemlilik" kriterinde önceki yıllarda olduğu gibi önceliklendirme matrisinde yer alan konu sayısı çoğunlukla 12'den fazlaydı. Bu durum şirketlerin öncelikli konularını rapor boyunca detaylı olarak işlemesini sınırlayarak raporun akışını ve anlatımını etkiliyor. Öncelikli konuların sayısının 12 ile sınırlandırılması bu durumun önüne geçmek için faydalı olur.
- Önceliklendirme analizi sürecinde üst yönetimin rolü, öncelikli konuların belirlenmesi sürecinde dış uzmanla çalışılması, dış ve endüstriyel trendler, küresel bağlamdaki gelişmeler ve sektöre özel standartların dikkate alınması için tavsiye edilir.
- Farklı coğrafyalarda ve iş kollarında faaliyet gösteren şirketlerin, her bir coğrafya ve iş kolu için ayrı bir önceliklendirme analizi yapması önerilir. Bu durum özellikle paydaş önceliklerinin farklılaşması ve dış faktörlerin değişiklik göstermesinden dolayı önemlidir.
- Raporlardaki öncelikli konuların şirketlerin risk yönetimi ve paydaş beklentileriyle uyumlaştırılması her ne kadar geçmiş yıllara göre oldukça gelişim gösteren bir alan olsa da hala gelişime açık bir konu olarak karşımıza çıkıyor. SKD Türkiye olarak Türkçeştirdiğimiz **COSO Kurumsal Risk Yönetimi Envanteri** dokümanımızda bu konu detaylı olarak inceleniyor.
- "Bütünlük" puanını iyileştiren üye oranında (2020: %45; 2021: %50) bir miktar artış görülmesine rağmen, raporların yarısı hala değer zincirlerini, operasyon öncesi ve sonrası süreçlerini ve öncelikli konularının değer zincirinin farklı aşamalarındaki doğrudan ve dolaylı etkilerini tanımlamakta zorlanıyor.
- "Paydaş etkileşimi" alt kriterindeki puanını yükselten üye oranı oldukça yüksek olmasına rağmen şirketlerin iç ve dış paydaşlarının birebir görüşlerine, şirketten beklentilerine ve şirketin bu beklentileri hangi öncelikli konu altında ele alarak yanıtladığına raporda yer vermesi gerekliliği gelişime açık bir alan olarak karşımıza çıkıyor.
- 2020 yılına göre en az gelişim gösteren kriterlerden biri de "Denge" kriteri (2020: %18; 2021: %36). Şirketlerin raporlama döneminde karşılaştığı zorlukları raporlarında şeffaflıkla paylaşmasını, paydaşlarından gelen geri bildirimlere alıntı şeklinde yer vermesini, raporlama döneminde gerçekleşen ve kamuoyunda endişe yaratan konuları tartışmasını ve düşük performansları ile ulaşılamayan hedeflerini anlatıyla desteklemesini tavsiye ederiz.
- "Dış güvence" alt kriteri, 2017 yılından beri yıllık bazda puan artışı görülen ve 2021 yılında da önemli gelişim gösteren bir alt kriter olmasına rağmen "İlkeler" başlığında bulunan yedi alt kriter arasında gelişime en çok açık alan olarak karşımıza çıkıyor. WBCSD'nin değerlendirdiği raporların %85'i çeşitli göstergelerine farklı seviyelerde bağımsız dış güvence sağlarken, Reporting Matters Türkiye projesi kapsamında değerlendirilen raporların %45'inin dış güvence alması bu durumun gelişime açık olduğunu gösteriyor.

*2020-2021 yılları karşılaştırmalı eğilimi 2020 ve 2021'de değerlendirme alan 25 rapor baz alınarak hesaplandı.

Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

İçerik:

Öncelikli konularla alakalı somut adımlar atılıyor

- 2020-2021 karşılaştırmalı eğiliminde raporların %50'si "İçerik" puanını iyileştirdi. "İçerik" başlığındaki alt kriterlere bakıldığında, en yüksek üye iyileşme oranı "Stratejik iş birlikleri" oldu. Bunu "Somut faaliyetler" ve "Sürdürülebilirlik yönetimi" takip etti.
- Bir önceki yıla göre önemli bir artış yaşanan "Stratejik iş birlikleri" (2020: %32; 2021: %55) alt kriterindeki bu gelişme şirketlerin, öncelikli konularıyla örtüşen, farklı paydaş gruplarıyla gerçekleştirilen ve amaçları, sonuçları ve şirketin rolünün net olarak tanımlandığı iş birliklerine daha fazla önem vermeye başladığını gösteriyor.
- 2021'de önemli ilerleme kaydedilen bir diğer alt kriter ise "Sürdürülebilirlik yönetimi" (2020: %36; 2021: %50) oldu. Bu alt kriterdeki iyileşmenin nedeni, sürdürülebilirlik konularının şirketin tüm birimlerinde sahiplenilmesi, sürdürülebilirliğin bütüncül bir yaklaşımla ele alınması, sürdürülebilirlik yönetim yapısının net olarak tanımlanması ve etkin yönetim mekanizmasının üst düzey yöneticilerin sahipleneceği şekilde oluşturulmaya başlanmasıdır.
- 2021'de üyelerin puanını iyileştirdiği diğer bir alt kriter olan "Somut faaliyetler" (2020: %45,5; 2021: %50)'deki artışın nedeni ise raporlarda sürdürülebilirlik stratejisini destekleyen, öncelikli konularla alakalı, şirketin amacının ve rolünün belirli olduğu çıktı odaklı vaka çalışmalarına yer verilmesidir.
- 2019 karşılaştırmalı eğiliminde raporların "İçerik" başlığındaki en fazla gelişimin "Uygulama ve kontroller" (%76,5), "Sürdürülebilirlik yönetimi" (%70,6) ve "Somut faaliyetler" (%70,6) alt kriterlerinde olduğunu görüyoruz.
- 2019 yılına göre "İçerik" başlığında iyileştirme gösteren diğer bir alt kriter "Hedefler ve taahhütler" (%65) oldu. Bunun nedeni şirketlerin sürdürülebilirlik önceliklerini eylemlere dönüştürme ve küresel ölçekteki gelişmelere adapte olmak amacıyla öncelikli konuları çerçevesinde taahhütler vererek hedeflerini belirlemeye ve bu hedeflerdeki ilerlemelerine raporlarında yer vermeye başlamalarıdır.
- 2020'ye göre gelişim gösteren alt kriterlerden biri de %45'lik bir iyileşmeyle "Strateji" oldu (2020: %23). Şirketler, sürdürülebilirliğe ilişkin stratejik yaklaşımlarını uzun vadeli hedefleriyle destekliyor ve bu stratejiye ulaşmak amacıyla yol haritaları geliştirmeleri konusunda aldıkları geri bildirimleri raporlarına başarılı bir şekilde yansıtıyorlar.

Gelişime açık alanlar

- "Sürdürülebilirlik yönetimi" alt kriterinde görülen gelişmeye rağmen; şirketlerin sürdürülebilirlik stratejilerini, hedeflerini ve aksiyon planlarını uygulamak için sürdürülebilirlik yönetimini, kurumsal yönetim yapılarının ayrılmaz bir parçası haline getirmeleri önemlidir. Bununla birlikte finansal olmayan konuların, üst yönetimin performans ücretlendirmesiyle ilişkilendirilmesi ve raporda bu konuya yer verilmesi tavsiye edilir.
- "Strateji" alt kriterinde önemli bir artış görülse de raporlarda sürdürülebilirlik stratejisinde ilerlemenin finansal başarıyla bağlantısının eksikliği bu alt kriterle ilgili en önemli gelişime açık yön olarak gösterilebilir.
- 2020'ye göre en düşük iyileşme oranı %36 ile "Performans" alt kriterinde oldu. Şirketlerin tüm öncelikli konuları ile ilgili kilit performans göstergeleri belirlemesi, bu performanslardaki güçlü veya gelişime açık yönleri anlatıyla desteklemesi ve tasarım elementleri kullanarak üç yıllık eğilimlere raporda yer vermesi önemlidir.
- 2020 yılına göre yine %36 ile "Uygulama ve kontroller" en az gelişim gösteren alt kriterlerden oldu. Şirketlerin öncelikli konuların izlenmesine ilişkin kontrol süreçlerini sadece operasyonları ile sınırlı tutması bu alt kriterin iyileşmesini sınırlandırıyor. Bu kriterde gelişme sağlanabilmesi için şirketlerin operasyon öncesi (tedarikçi vb.) ve sonrası (müşteri vb.) süreçlerinde de öncelikli konularını yönetmesi ve izlemesi için sistemler geliştirmesi tavsiye edilir. Bunun yanında sürdürülebilirlikle ilgili verilerin toplanma süreçlerine raporda yer verilmesi ve bu verilerin iç denetimleri de dahil edilerek rapora yansıtılması faydalı olur.
- "Hedefler ve taahhütler" alt kriterinde göze çarpan en önemli gelişime açık alan şirketlerin raporlarına değer zincirinin operasyon öncesi ve sonrası aşamalarını da dahil etmeleri ve iklim değişikliğiyle mücadele konusunda bilime dayalı hedefler (SBT) belirlemeleri konusundaki eksiklikler.

Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

Deneyim:

Sürdürülebilirlikle alakalı bilgiler yaratıcı temalar yoluyla sunuluyor

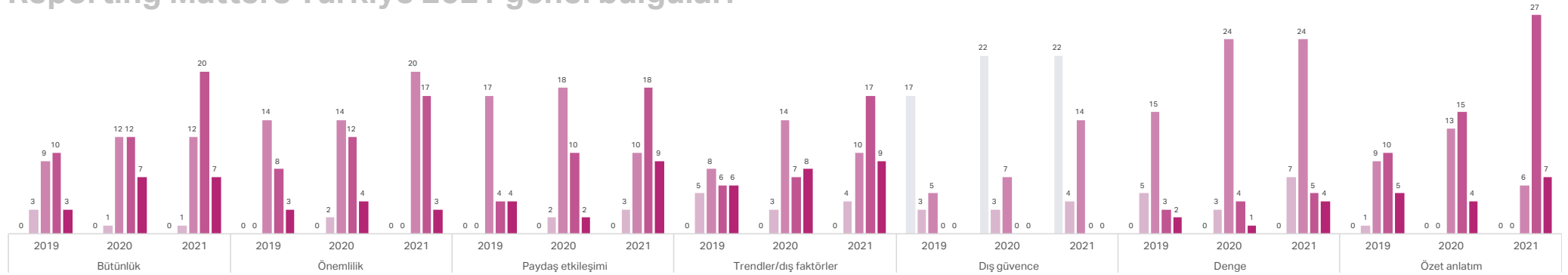
- 2020-2021 karşılaştırmalı eğiliminde raporların %38'inin "Deneyim" puanını iyileştirdiği görülüyor. "Deneyim" başlığındaki alt kriterlere bakıldığında, en yüksek puan artışı "Hikayeleştirme ve mesajlar" alt kriterinde oldu. Bunu "Etkileyici tasarım" ve "Rapor içi dolaşım ve akış" takip etti.
- "Hikayeleştirme ve mesajlar" alt kriterindeki bu artışın (2020: %64; 2021: %86) sebebi şirketlerin öncelikli konularıyla uyumlu, rapor boyunca tutarlı şekilde tekrar eden ve şirkete özel bir anlatı geliştirmeleridir.
- "Etkileyici tasarım" alt kriteri de geçtiğimiz yıla göre (2020: %45; 2021: %77) önemli iyileşme görülen alt kriterlerden biri oldu. Raporların marka değerini yansıtan, yaratıcı konseptin kullanıldığı ve çeşitli tasarım öğeleriyle okuyucu deneyimini zenginleştiren bir tasarımla hazırlanması bu alt kriterin güçlenmesini sağladı.
- Gelişim gösteren diğer bir alt kriter olan "Rapor içi dolaşım ve akış" (2020: %50; 2021: %63,5) alt kriterindeki bu iyileşme, şirketlerin raporlarını öncelikli konuları etrafında daha fazla kurgulama ve rapor içinde gezinme kolayı sağlayarak dış bağlantılarla zenginleştirme eğilimleri sayesinde gerçekleşti.
- 2019-2021 karşılaştırmalı eğilimlerinde ise "Hikayeleştirme ve mesajlar" kriteri %33, "Erişilebilirlik" ve "Rapor içi dolaşım ve akış" kriterleri %27 oranında iyileşirken en az gelişim %13'lük bir oranla "Etkileyici tasarım" kriterinde gerçekleşti.
- 2021'de değerlendirilen raporlardan sadece PDF formatında sunulanlar tüm raporların %92,5'ini oluştururken, bağımsız internet sitesi olan raporlar ise tüm raporların %7,5'ini oluşturuyor.
- Rapor haricinde sürdürülebilirlik bilgilerine çevrimiçi yer veren üyelerin oranı %87,5'tir. 2020 yılında %47 olan bu oranın bu yıl gelişim göstermesi, şirketlerin sürdürülebilirlikle alakalı bilgilerini okuyucularına artık daha ulaşılabilir şekilde sunduğu anlamına geliyor. WBCSD'nin incelediği raporda ise üyelerin %65'i çevrimdışı içeriğin yanı sıra tamamlayıcı çevrimiçi içerik üretiyor.

Gelişime açık alanlar

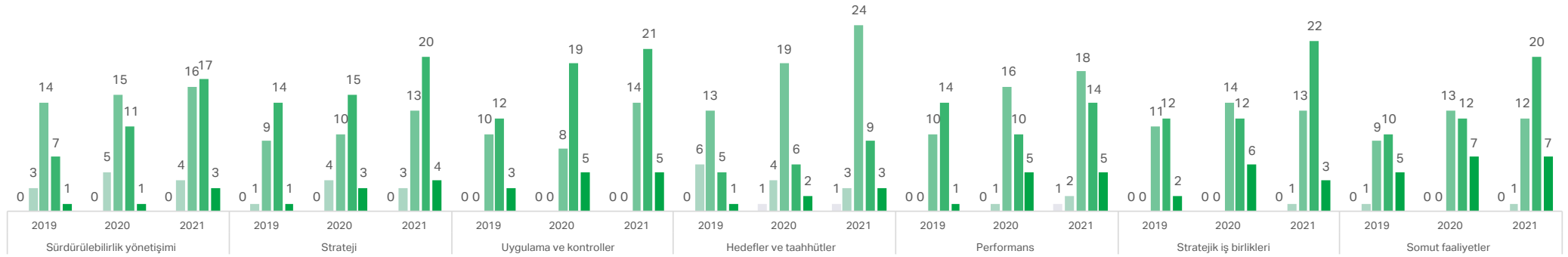
- 2020 yılına göre "Deneyim" başlığında en az gelişim gösteren alt kriter "Erişilebilirlik" (2020: %27; 2021: %45) oldu. Şirketlerin internet sitelerinden rapora iki üç adımla ulaşılması, internet sitesinde "Sürdürülebilirlik" sekmesine yer verilmesi, PDF rapor haricinde rapora ait bağımsız bir mikro site oluşturulması, rapora ait haber bülteni veya blog ve konuya özel yayınlar vb. sağlanması önerilir. Bununla birlikte raporda yer alan içerik endekslerine rapor içi çapraz bağlantılar verilmesi bu kriterin gelişimi açısından faydalı olur.
- "Hikayeleştirme ve mesajlar" alt kriteri en yüksek gelişimi göstermesine rağmen bu yıl da hala iyileştirilmesi gereken noktalar bulunuyor. Özellikle ilk kez değerlendirme alan veya ilk kez yayımlanan raporlarda; ilham verici, kapsayıcı, şirkete özel ve ilgi çekici bir tonla, paydaş grupları hedeflenerek hazırlanmış bir temanın eksikliği gelişime açık bir nokta olarak göze çarpıyor.
- "Rapor içi dolaşım ve akış" alt kriterinde; uzun yıllar değerlendirme alan şirketlerin PDF formatında hazırlanan raporlarında etkileşimli gezinme çubuklarının kullanılmadığını görüyoruz. Okuyucunun ihtiyaç duyduğu bilgilere kolayca ulaşabilmesi ve okuyucu deneyiminin iyileştirilmesi amacıyla farklı bölümler arasında gezinme kolaylığı sağlayacak çeşitli araçlar kullanılması önemlidir.
- "Etkileyici tasarım" alt kriterinde şirketin faaliyet alanı/alanlarıyla uyumlu, kurumsal

kimliğini yansıtan ve sürdürülebilirlik stratejisiyle uyumlu bir hikâye bulunduran yaratıcı konseptte bir tasarımının olması bu alt kriterin gelişimine katkı sağlar.

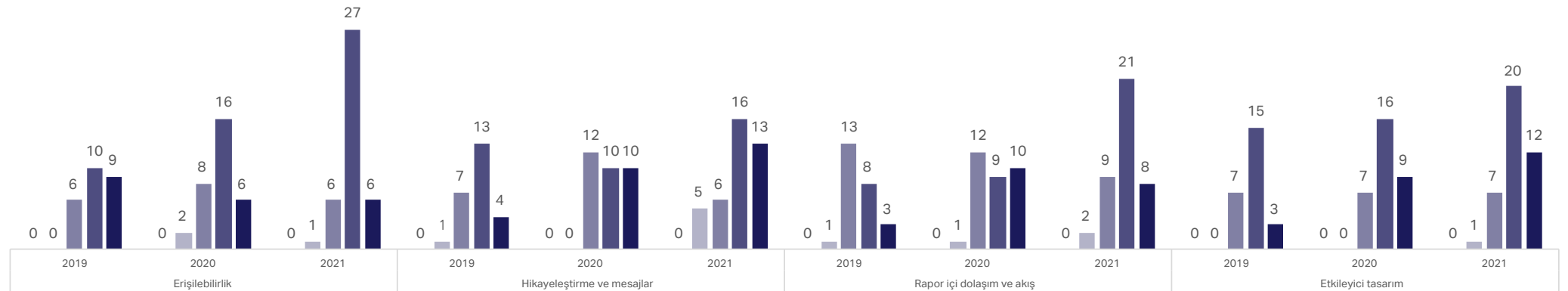
Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

Şirketlerin "İlkeler" puanı 0 1 2 3 4

Şirketlerin "İçerik" puanı 0 1 2 3 4

Şirketlerin "Deneyim" puanı 0 1 2 3 4

Reporting Matters Türkiye 2021 genel bulguları

2019-2021 alt kriterler bazında puanların karşılaştırmalı eğilimleri

İlkeler							
	Bütünlük	Önemlilik	Paydaş etkileşimi	Trendler/dış faktörler	Dış güvence	Denge	Özet anlatım
2019	%63	%64	%62	%63	%13	%52	%69
2020	%70	%64	%59	%66	%13	%52	%68
2021	%71	%64	%71	%69	%20	%54	%76

İçerik							
	Sürdürülebilirlik yönetişimi	Strateji	Uygulama ve kontroller	Hedefler ve taahhütler	Performans	Stratejik iş birlikleri	Somut faaliyetler
2019	%56	%65	%68	%51	%66	%66	%69
2020	%56	%63	%73	%53	%65	%69	%70
2021	%62	%66	%69	%56	%63	%68	%71

Deneyim				
	Erişebilirlik	Hikayeleştirme ve mesajlar	Rapor içi dolaşım ve akış	Etkileyici tasarım
2019	%78	%70	%63	%71
2020	%70	%73	%72	%77
2021	%92	%91	%90	%96

Üyelerden Reporting Matters Türkiye 2021 proje dönemi değerlendirmesi

Reporting Matters Türkiye 2021 projesi kapsamında raporlarını değerlendirdiğimiz ve geri bildirim verdiğimiz SKD Türkiye üyelerinin projeye ilişkin görüşlerini, ihtiyaçlarını ve beklentilerini bizimle paylaşabilmeleri adına bir değerlendirme anketi hazırladık ve bu yıl değerlendirme alan 40 üyemizden yanıtlamalarını rica ettik.

Anketimizi yanıtlayan 31 şirketin tamamı, şirkete özel değerlendirmelerimizin yer aldığı geri bildirim dokümanını ve gerçekleştirdiğimiz geri bildirim toplantılarını yararlı bulduğunu belirtiyor. 2018 yılından itibaren üyelerimizin görüşlerini anket aracılığıyla alıyoruz ve her yıl projemizden memnun olan üye sayımız önemli artışlar gösteriyor. Yine anketimize yanıt veren üyelerimizin tamamı aldıkları geri bildirimden memnun olduklarını ve bir sonraki raporlama döneminde rapor hazırlık süreçlerine katkı sağlayacağını düşündüklerini belirtiyor. Ankete yanıt veren üyelerimizin %81'i daha önce geri bildirim aldıklarını ifade ediyor. Sonuç olarak daha önce geri bildirim alan üyelerimizin bir sonraki raporlama döneminde de projeye katılma konusunda istekli olduğunu söyleyebiliriz.

Anket sonuçlarına göre üyelerimizin kendilerini gelişime açık olarak gördüğü en önemli iki alt kriter "Dış güvence" ve "Hedefler ve taahhütler" olarak karşımıza çıkıyor. Bu alt kriterleri "Hikayeleştirme ve mesajlar" alt kriteri takip ediyor. "Özet anlatım" ve "Denge" alt kriterleri ise üyelerimizin bu yıl da uygulamakta zorlandıklarını belirttikleri diğer alanlar olarak karşımıza çıkıyor. Anketimize yanıt veren üyelerimiz kendilerini "Uygulama ve kontroller", "Önemlilik" ve "Rapor içi dolaşım ve akış" kriterlerinde yeterli görüyorlar.

Üyelerimize Reporting Matters Türkiye projesi kapsamında hangi konularda kapasite artırıcı eğitime ihtiyaçları olduğunu düşündüklerini sordüğümüzda "Hedefler ve taahhütler", anketimize yanıt veren üyelerimizin en zorlandığı konu olarak karşımıza çıkıyor. "Paydaş etkileşimi" bir diğer eğitim ihtiyacı olan alt kriter olurken, "Sürdürülebilirlik yönetimi" ve "Strateji" alt kriterleri de üyelerimizin kapasitelerini artırmak istedikleri alt kriterler olarak karşımıza çıkıyor.

Reporting Matters Türkiye 2021 raporunda, üyelerimizin görüşlerine önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da şeffaf bir biçimde yer vermek istedik. Ankette yer alan "Geri bildirimin raporlama süreçleriniz üzerindeki olumlu/olumsuz etkilerini açıklayabilir misiniz?" sorusuna üyelerimizden gelen yanıtların bazıları şöyleydi:

"Sürdürülebilirlik raporlaması bağlamında bu detayda bir dış değerlendirme almanın kesinlikle faydalı olduğunu düşünüyoruz. Sadece kendi değerlendirmemiz değil; aslında yerelde ve globalde iyi örnekleri görebilmek, kendimize örnek alabileceğimiz şirketlerin öne çıkan uygulamalarını inceleyebilmek de kıymetli ve yol gösterici diye düşünüyoruz."

"Üçüncü taraf bir platformun raporu işletme körlüğü olmadan incelemesi ve belirli bir metodoloji çerçevesinde geri bildirim sunması bizler için oldukça kıymetliydi. Çok teşekkür ederiz."

"Yeniden bakmak, gelişim üstünde çok etkili bence, dış göz, tecrübe, deneyim bütünü de..."

"Her yıl daha da iyisini yapmak üzere yola çıktığımız bu yolculukta her geri bildirim çok kıymetli ve iyileştirme yapmak için gelişim fırsatı sağlıyor."

"Aldığımız geri bildirimler sayesinde bir sonraki raporlama sürecinde odaklanmamız gereken konuları daha rahat görebiliyoruz."

"Rapor içi dolaşımında, daha fazla okuyucu dostu uygulamalar geliştirmemiz için oldukça güzel öneriler sundular."

Proje metodolojisinin ve genel anlamda raporlamanın en temel kriterlerinden biri hiç şüphesiz "Denge". Ankete yanıt veren üyelerimizin büyük bir çoğunluğunun Reporting Matters Türkiye proje sürecine ilişkin bizlere olumlu geri bildirimlerde bulunmasına rağmen, az sayıda da olsa gelişime açık yönlerimizle ilgili yorum alıyoruz. Proje ekibi olarak gelişime açık alanlarımızı sordüğümüz üyelerimizden aldığımız yanıtların bir bölümünü dengeli bir anlatımla raporumuzda paylaşmak istedik:

"Holdingler özelinde bazı kriterleri karşılama noktasında Holding'e özelleştirilmiş yaklaşımların oluşturulmasına ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz."

"Geri bildirimi aldığımız tarih raporlama sürecimize çok yakın olduğu için, yeni raporumuza katkıları yansıtmadık. Yıl bitmeden alacağımız geri bildirimler bizim için çok daha faydalı olacaktır."

"Tüm ekibe çok teşekkür ederiz. Bizler için ufuk açıcı bir çalışma oluyor. Gelişim alanlarımızı görerek kendimizi geliştirecek noktaların üzerinde dikkatle duruyoruz."

"Geri bildirim oldukça kıymetliydi. Raporumuzun çıktığı tarihten belli bir zaman önce bu geri bildirimi aldığımızda yansımaları daha rahat gerçekleştirebiliriz."

Proje sürecinde değerlendirmelerin tam, adil, tutarlı ve nesnel olduğunu garanti altına almak üzere, proje kapsamında değerlendirilen her rapor konusunda deneyimli en az iki analist tarafından incelenerek kalite güvence sürecine tabi tutuluyor. Üyelerimiz geçtiğimiz yılın aksine bu yıl bu konuda herhangi bir olumsuz geri bildirimde bulunmadı. Bu da proje sürecinde yapılan iyileştirmelerin üyelerimiz tarafından fark edildiğini gösteriyor.

Ankete yanıt veren üyelerimizin çoğu, geri bildirim verilen tarihlerin raporlarının hazırlanma sürecine katkısı olmasına rağmen, geri bildirim zamanının kendi raporlarını yayımlama süreciyle örtüşmemesinden ötürü ilgili yıla katkı sağlayamadığını belirtiyor.

Yine WBCSD tarafından güncellenen/değişen alt kriterlerin puanların düşüşüne sebep olması üyelerimizin değerlendirilmesini istediği diğer bir nokta olarak karşımıza çıkıyor.

SKD Türkiye olarak, üyelerimizden aldığımız bu geri bildirimleri Reporting Matters Türkiye 2022 proje dönemi için gündemimize getirmeye ve ihtiyaçlarına yönelik adımlar atmaya karar verdik.

Özel dosya: Küresel raporlama ekosisteminde büyük dönüşüm

//

COP26'da gelen Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB)'nin kuruluş duyurusu şüphesiz şirketleri bekleyen büyük dönüşüm sürecini tetikleyen önemli gelişmelerin başında geliyor."

Prof. Dr.
Güler Aras

Avrupa Birliği'nin "Yeşil Mutabakat" Eylem Planı ile 2050 yılına kadar kendisine koyduğu karbon-nötr kıta olma hedefi ve bu hedef çerçevesinde açıkladığı "Fit for 55" paketi başta olmak üzere son iki üç yılda dünya genelinde sürdürülebilirlik alanında ve kurumsal raporlama ekosisteminde yaşanan gelişmeler tüm şirketlerin ne kadar önemli bir değişim ve dönüşüm süreci ile karşı karşıya olduğunu ve olacağını açıkça gösteriyor. COP26'da gelen Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB)'nin kuruluş duyurusu da şüphesiz şirketleri bekleyen büyük dönüşüm sürecini tetikleyen önemli gelişmelerin başında geliyor.

Küresel raporlama ekosisteminde büyük adım: ISSB

26. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (yaygın olarak kullanılan adıyla COP26), küresel ısınma ve sera gazı salım oranlarını azaltmak amacıyla 197 ülkenin katılımıyla 1-12 Kasım 2021 tarihleri arasında Glasgow'da gerçekleşmiş ve konferansın en heyecan verici gelişmelerinden biri Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Kurulu (IFRS) Vakfı'ndan gelmişti. IFRS tarafından, zirvenin muhtemelen en önemli girişi olarak da değerlendirilen ISSB'nin kuruluş duyurusu, konferansın ses getiren en önemli haberleri arasında yer aldı. Sürdürülebilirlik raporlamasını finansal raporlama ile aynı temele oturtmayı ve bu doğrultuda küresel sürdürülebilirlik açıklama standartlarını geliştirmeyi amaçlayan ISSB'nin yatırımcılara karşılaştırılabilir ve tutarlı raporlama sağlama konusunda önemli bir potansiyel sunması bekleniyor.

Dönüşümün arkasındaki güçlü iş birliği

IFRS Vakfı çatısı altında, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ile iş birliği içinde çalışacak olan ISSB, geliştireceği küresel raporlama formatında, yeni bir çerçeve yaratmak yerine mevcut çerçeve, standart ve tavsiyeleri temel alacağını açıklarken; önde gelen sürdürülebilirlik standart ve çerçeve sağlayıcı kuruluşlar olan Değer Raporlama Vakfı (VRF), İklim Beyanları Standartları Kurulu (CDSB), İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) ve Dünya Ekonomik Forumu (WEF), IFRS Vakfı'na destek olmayı, finansal raporlama ve sürdürülebilirlik açıklamaları arasında bağlantıyı oluşturmak üzere ISSB altında birlikte çalışmayı taahhüt ettiler. Bu duyuruyu takiben; IFRS Vakfı ve CDSB, 1 Şubat 2022 tarihi ile IFRS Vakfı bünyesinde konsolide edildi. Değer Raporlama Vakfı'nın ise Haziran ayına kadar IFRS Vakfı'nda, Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu'na personel ve kaynak sağlamak üzere konsolide edileceği bilgisi paylaşıldı.

Aynı zamanda, IFRS Vakfı ve Küresel Raporlama Girişimi (GRI) de 24 Mart 2022 tarihinde Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu'nun (ISSB) ve Küresel Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu'nun (GSSB) çalışma programlarını ve standart belirleme faaliyetlerini birlikte koordine edeceği bir iş birliği anlaşması yaptıkları haberini paylaştılar. Bu önemli iş birliği ile, sermaye piyasalarının ihtiyaçlarını karşılayan yatırımcı odaklı temel sürdürülebilirlik bilgilerinin daha geniş bir paydaş yelpazesinin ihtiyaçlarına hizmet etmesi, paylaşılan bilgilerin uyumluluğunun ve birbirleri ile bağlantılarının sağlanması hedefleniyor. İki kurum, mümkün olduğunca, şirketler için raporlama yükünü azaltmaya yardımcı olma ve sürdürülebilirlik raporlama ortamını uluslararası düzeyde daha uyumlu hale getirme konusunda kamu yararına bir oluşum sergileyecekleri açıkladılar.

"Entegre raporlama" önerilen yeni düzenin temelini oluşturuyor

IFRS Vakfı çatısı altında faaliyet gösteren ve dünya çapında çoğu ülkede benimsenen finansal raporlama standartlarını belirlemekten sorumlu olan IASB tarafından yayımlanan yorumların da altını çizdiği gibi, iklim ve diğer ESG konularının finansal tablolar için önemli olma potansiyeli doğrultusunda, finansal raporlamayla uyumlu ve bağlantılı olan sürdürülebilirlik açıklamaları için tutarlı

bir çerçeve olması oldukça kritik. Bu noktada, ISSB çatısı altında oluşturulan güç birliğinin de işaret ettiği “entegre raporlama” bu çerçeve ihtiyacını karşılama noktasında güçlü bir temel sunuyor. Bu çerçevede, IASB ve ISSB; “IFRS Muhasebe Standartları” ile yeni “IFRS Sürdürülebilirlik Açıklama Standartları” arasındaki bağlantı için güçlü bir temel oluşturan Entegre Raporlama Çerçevesinden yararlanmaya yönelik en iyi yaklaşımı belirlemek üzere titiz bir yasal süreç takip edeceklerini ve bu çerçevenin ilkelerinin ve kavramlarının küresel kurumsal raporlama düzenine rehberlik etmesini sağlayacaklarını açıkladılar. IFRS Vakfı, 25 Mayıs 2022 tarihinde yapmış olduğu duyuru ile, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ve Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) başkanlarının, iki kurulun standart belirleme çalışmalarında “Entegre Raporlama Çerçevesi”ni temel alacaklarını ve yeni standartların “ER” çerçevesine dahil edileceğini duyurdu.

Yeni taslak standartların ilk ikisi yayınlandı

Kuruluşunu takiben çalışmalarına da hızla başlayan ISSB, sermaye piyasaları için sürdürülebilirlik açıklamalarına ilişkin kapsamlı bir küresel temel oluşturmak üzere “sürdürülebilirlikle ilgili açıklama gereklilikleri” ve “iklimle ilgili açıklama gereksinimleri” için hazırlanan iki taslak standartını 31 Mart 2022 tarihinde kamuoyu ile paylaşarak, bu iki dökümana görüş sürecini başlattığını duyurdu. Taslak standartlarının ilki IFRS S1; “Sürdürülebilirlik ile İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanması için Genel Gereklilikler” iken, Taslak standartların ikincisi olan IFRS S2; “İklimle İlgili Açıklamalar ve Gereklilikler” olarak adlandırıldı.

Yeni standartlar, “Çifte önemlilik - double materiality” yaklaşımını temel alıyor

Taslaklarda öncelikle dikkat çeken konu olarak finansal verilerle birlikte finansal olmayan verilerin, iklim ve sürdürülebilirliğin diğer alanları ile ilgili açıklamalarda yer aldığını görüyoruz. Kurumsal yönetimi, işletme stratejisini ve sürdürülebilirlik ile ilgili risk ve fırsatları odağına alan ve buna yönelik olarak da ölçütler ve hedefler çerçevesinde bir raporlama düzeni oluşturmayı hedefleyen bu taslaklar, kurumların değer yaratma süreçlerinde ilgili verilerin ne şekilde raporlanacağına rehberlik ediyor.

Kurumların yarattıkları değer hem kendilerine hem de kurum dışına etkisinin raporlanmasına atıfta bulunan taslaklarda, günümüzde kurumların yakın zamanda odağına girmeyi başarmış “çifte önemlilik” yani “double materiality” kavramının özellikle öne çıktığını görüyoruz.

Finansalların ötesine geçme zamanı: Kurumsal değer

“IFRS S1: Sürdürülebilirlikle ilgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Gereklilikler”, bir şirketin finansal raporlamalarının birincil kullanıcıları için yararlı olacak sürdürülebilirlikle ilgili önemli risk ve fırsatlar hakkında eksiksiz, tarafsız ve nitelikli bilgileri açıklamasını zorunlu kılmayı amaçlıyor. İşletmeler, sürdürülebilirlikle ilgili finansal bilgileri “IFRS Sürdürülebilirlik Açıklama Standartları”na uygun olarak hazırlarken ve açıklarken; IFRS S1 Taslak Standardını temel alacaklar. Risk ve fırsatlar hakkında bilgilerin doğru anlaşılabilmesi ve açıklanabilmesi için ise taslakta şirketler için “Önceliklendirme” ölçütlerine ilişkin bilgiler sunuluyor. İşletmelerin değeri kısa, orta veya uzun vadeli nakit akışlarının tutarına bağlı düşünülse de, bir işletmenin kurumsal değerinin ölçülebilmesi için gerekli bilgilerin; işletmenin finansal tablolarında sunulan finansal bilgiler ve sürdürülebilirlikle ilgili finansal bilgileri “birlikte” içerecek şekilde paylaşılması bekleniyor.

“IFRS S2: İklimle İlgili Açıklamalar ve Gereklilikleri” Taslak Dokümanı; iklimle ilgili risk ve fırsatların belirlenmesi, ölçülmesi ve ifşa edilmesi için gereklilikleri ortaya koyuyor. Taslak, bir işletmenin maruz kalabileceği iklimle ilgili risklere ve fırsatlara ilişkin tutarlı, güvenilir bilgi paylaşımını sağlamayı amaçlıyor. Bu bilgiler; işletmenin genel amaçlı finansal raporlarına ek olarak bilgi kullanıcılarına; kısa, orta ve uzun vadede işletmenin gelecekteki nakit akışlarını ve işletmenin kurumsal değerini değerlendirmelerinde yardımcı olmayı hedefliyor. Taslak dokümanın temeli ise IFRS Vakfı tarafından Kasım 2021’de yayınlanan ve Teknik Hazırlık Çalışma Grubu (Technical Readiness Working Group, TRWG) tarafından geliştirilen iklimle ilgili açıklama prototipine dayanıyor.

Türkiye dönüşüme hazır mı?

Küresel raporlama ekosistemindeki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de aksiyon alma noktasında önemli adımlar atılıyor. Türkiye’nin sürdürülebilirlikle ilgili ilk olma niteliğini taşıyan Kanun

maddesi geçtiğimiz günlerde yayımlandı. 4 Haziran 2022 tarihli ve 31856 sayılı “Türkiye İhracatçıları Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” başlığı altında Resmi Gazete’de yayımlanan “Madde 9” ile uluslararası standartlarla uyumlu olacak şekilde “Türkiye’nin Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları”nın geliştirilmesi konusu kanunlaşmış olup, eklenen fıkra ile “Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu”, belirlediği işletmeler ve kuruluşlar için uygulamada birliği ve sürdürülebilirliğe ilişkin raporlamaların uluslararası alanda geçerliliğini sağlamak amacıyla uluslararası standartlarla uyumlu olacak şekilde “Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları”nı belirlemeye ve yayımlamaya yetkili kılındı.

Sizleri raporlamanın dönüşümünde söz sahibi olmaya davet ediyoruz

ISSB standartlarının bazı kurum ve kuruluşlar için yerel düzenleyiciler tarafından zorunlu hale getirilmesi ve bazı kuruluşlar için ise ilk aşamada gönüllü olarak benimseneceği, zamanla zorunlu hale geleceği öngörüldü. Görüş ve geri bildirim sürecinde, paydaş yorumlarının 29 Temmuz 2022’ye kadar iletilmesini takiben ISSB taslaklarının nihai çıktılarının açıklanması bekleniyor. Entegre Raporlama Derneği Türkiye (ERTA), bu süreçteki gelişmeler çerçevesinde tüm değerli üyelerinin katkıları ve Dernek bünyesinde oluşturulan teknik çalışma gruplarının desteği ile, Türkiye adına taslaklara ortak bir görüş iletmek üzere çalışmalarına başladı. Bu süreçte tüm paydaşlarımızın görüşlerini dinleyerek kapsayıcı bir çalışma yürütmeyi çok önemsiyor tüm paydaşlarımızı bu dönüşüm sürecinin temsilcileri olmaya davet ediyoruz.

Prof. Dr. Güler Aras

Kurucu Yönetim Kurulu Başkanı,
Entegre Raporlama Derneği
Türkiye-ERTA

Metodoloji ve detaylı bulgular

Bu bölümde, her bir gösterge derinlemesine inceleniyor. Öncelikli kriterlerde veya gözden geçirme sürecinde vurgulanan noktalardaki değişikliklerle ilgili tanımlar, ana öneriler ve metodoloji notları sunuluyor. Her gösterge için iyi uygulama örnekleri öne çıkarılıyor. Bunlar, raporlamanın belirli yönlerinde çok başarılı olan üyelere dikkat çekiyor. Farklı sektörlerin dahil edilmesinin yanı sıra, her bir gösterge bazında her yıl farklı şirketlerin ön plana çıkarılması hedefleniyor.

Bu bölümde

Değerlendirme kriterleri	35
Özel dosya: Değişen Dünya: ESG, bir rapordan daha fazlası	45
Özel dosya: Radley Yeldar, sürdürülebilirlik raporlamasının gittiği yönü değerlendiriyor	54

Değerlendirme kriterleri

İlkeler

Raporlamanın sürdürülebilirlik ve genel raporlama çerçevesindeki temellerini belirler.

Bütünlük

Sayfa 36

Önemlilik

Sayfa 37

Paydaş etkileşimi

Sayfa 38

Trendler ve dış faktörler

Sayfa 39

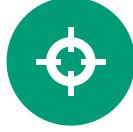
Dış güvence

Sayfa 40

Denge

Sayfa 43

Özet anlatım

Sayfa 44

İçerik

Öncelikli konuların raporda nasıl düzenlendiğini ve anlatıldığını analiz eder.

Sürdürülebilirlik yönetişimi

Sayfa 47

Strateji

Sayfa 48

Uygulama ve kontroller

Sayfa 49

Hedefler ve taahhütler

Sayfa 50

Performans

Sayfa 51

Stratejik iş birlikleri

Sayfa 52

Somut faaliyetler

Sayfa 53

Deneyim

Raporlamanın, uzmanların ve genel okuyucunun ihtiyaçlarını karşılamak için nasıl kullanıldığını inceler.

Erişilebilirlik

Sayfa 56

Hikayeleştirme ve mesajlar

Sayfa 57

Rapor içi dolaşım ve akış

Sayfa 58

Etkileyici tasarım

Sayfa 59

İlkeler: Bütünlük

Bir şirketin çevresine etkileri sanıldığından çok daha fazladır. Bu nedenle şirketin değer zincirini geniş olarak, doğrudan ve dolaylı faaliyetlerini kapsayacak şekilde raporlamak önemlidir. Bütünsel raporlar, raporun kapsamını ve sınırlarını tanımlar ve değer zincirindeki doğrudan ve dolaylı önemli etkileri ortaya koyar.

Öneriler

- Raporlama kapsamını, faaliyet bölümleri ve alt operasyonlar gibi organizasyonel sınırları rapora dahil edin.
- Şirketinizin değer zinciri veya değer yaratma süreçlerini tanımlayın. Bu süreçlerin farklı aşamalarındaki doğrudan ve dolaylı önemli etkilerini haritalandırın.
- Öncelikli konuların etkilerini, doğrudan operasyonların ötesine geçerek, üretime ve satışa dönük dolaylı faaliyetleri göz önüne alarak tartışın.

Metodoloji Notları

- Öncelikli konular için değer zincirinin sınırlarının net çizilmesini ve değer zincirindeki ana unsurlarla ilgili anlatımın güçlü olmasını bekliyoruz.

İyi uygulamalar

Anadolu Efes

Raporun kapsamı, organizasyonel sınırları ve raporlama dönemi ile ilgili bilgiler net olarak veriliyor. Değer zinciri tüm aşamalarıyla resmediliyor ve açıklanıyor. Çiftçiler, tedarikçiler, müşteriler ve çalışanlar gibi paydaşlarla ilgili operasyon öncesi ve sonrası alınan aksiyonlara değinilerek, değer zincirinde yer alan aktörler üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilere yönelik bütüncül bir yaklaşım sağlanıyor.

Sütaş

Şirket, "Kısaca Sütaş" başlığı altında üretimden satış sürecine kadar yarattığı doğrudan ve dolaylı etkilerini, ekonomik performansıyla destekleyerek paylaşıyor. "Çiftlikten Çatala Entegre İş Modelimiz" bölümünde değer zinciri net olarak tanımlanıyor. Öncelikli konuların değer zincirinin hangi aşamalarında yer aldığına yer verilirken, değer zinciri üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri görselleştirilerek paydaşın iş süreçlerini daha iyi takip etmesi sağlanıyor.

İlkeler: Önemlilik

Önemlilik süreci, şirketin ve öncelikli paydaşların bakış açısından ESG risklerini ve fırsatlarını belirler ve önceliklendirir. Öncelikli konuların belirlenmesine yardımcı olmak için, bunların paydaşlar açısından göreceli önemine ve iş üzerindeki etkisine bakılır. Önemlilik; raporun kapsamını/içeriğini şekillendirmenin yanı sıra, bir şirketin etkili karar alması, stratejiler geliştirmesi, KPI'larını ve hedeflerini belirlemesi için dayanak oluşturur.

Öneriler

- İç ve dış paydaşların değerlendirmeleri temel alınarak öncelikli konuların belirlendiği ve önceliklendirildiği süreci açıklayın, değerlendirin ve doğrulayın.
- Konuları belirleyip önceliklendirirken; dış faktörler, etkilerin büyüklüğü ve olasılığı, öncelikli konularda değişimler ve bunların ERM uyumluluğu gibi etkenleri de dahil edin.
- Uygun olan yerlerde bölgesel ve coğrafi farklılıkları göz önünde bulundurarak çıktıların önceliklendirilmiş listesini, öncelikli konuların bir tablosu veya kısa listesiyle birlikte paylaşın.
- Stratejinizin ve raporunuzun içeriğini, önceliklendirme analizi çıktıları ile uyumlaştırın.
- Üst yönetimin önceliklendirme analizi sürecine ve/veya sonuçların doğrulanmasına nasıl dahil olduğunu gösterin.
- Üçüncü tarafların değerlendirme sürecine ve/veya sonuçların doğrulanmasına nasıl katkıda bulunduğunu açıklayın.

Metodoloji Notları

- Bu bilgileri, raporun ana metninde ya da açık bağlantılar aracılığıyla ulaşılabilen PDF'ler ve/veya web sayfaları gibi ek bilgileri içeren bölümlerde arıyoruz.
- Önceliklendirmeye analize ve sonuçlarına ilişkin açıklamaları içerik analizimizde kullanıyoruz ve bu bilgiler değerlendirmemizin önemli bir parçasını oluşturuyor.
- 2021 değerlendirme sürecinde üst yönetimin yalnızca önceliklendirme analizinin çıktılarını doğrulamasının ötesinde süreçteki rolüne odaklandık.

İyi uygulamalar

Koç Topluluğu

Raporda öncelikli konuların belirlenme sürecinde dikkate alınan kaynaklar ve atıfta bulunulan raporlar belirtilerek, süreç tüm aşamalarıyla ve şeffaflıkla detaylandırılıyor. Öncelikli konular belirlenirken iç ve dış paydaşların görüşlerinin birebir görüşmeler ve anketler aracılığıyla dikkate alındığına ve üst yönetimin bu süreci sahiplendiğine açıkça yer veriliyor. Topluluk'un sürdürülebilirlik stratejisi olan "Geleceğe Birlikte" stratejisi, öncelikli konularla bağlantıyı ve bu sayede bütüncül bir bakış açısı sağlıyor. Önceliklendirme analizi sürecinde dış danışmanlık alındığının belirtilmesi, bu sürecin okuyucu açısından güvenilirliğini artırıyor.

Tekfen Holding

Holding'in farklı faaliyet alanlarına ve alt şirketlerine göre değişkenlik gösteren öncelikli konular ve bu konuların belirlenme süreci raporda detaylı olarak paylaşıyor. Öncelikli konular belirlenirken iç ve dış paydaşların görüşlerinin yanı sıra küresel risk ve trendlerin dikkate alındığına açıkça değiniliyor. Yine öncelikli konular kurumsal risk yönetimiyle paralel ilerliyor ve risk yönetimi, Holding'in yüksek öncelikli konuları arasında yer alıyor. Aynı zamanda rapor, çok yüksek öncelikli olarak belirlenen başlıklar etrafında kurgulanıyor ve her bölümde ilgili konular detaylı şekilde anlatılıyor.

İlkeler: Paydaş etkileşimi

Paydaş etkileşimi, bir şirketin faaliyetlerinden şimdi etkilenen veya gelecekte etkilenecek olan, şirketle etkin bir biçimde diyalog halindeki kişi ve grupları ifade eder. Etkileşim mekanizmaları (geleneksel veya resmi kanallar olmak üzere) şirketten şirkete değişiklik gösterebilir. Paydaş etkileşimi ile raporlama faaliyeti, sağlam/güçlü bir sürecin mevcut olduğunu ve şirketin paydaşlarının gündeme getirdiği konulara nasıl tepki verdiğini göstermelidir.

Öneriler

- Şirketinizin etkileşimde olduğu yatırımcılar, müşteriler, çalışanlar ve yerel toplulukların yer aldığı ana paydaş gruplarını belirleyin.
- Bu paydaş grupları ile etkileşimi sağlayan resmi iletişim kanallarını belirtin.
- Belirli paydaş gruplarının ihtiyaçlarının ana hatlarını belirleyin, temel ihtiyaçlarını ve çıkarlarını gözeterek uygun aksiyonlar alındığına dair kanıtlar sunun.

Metodoloji Notları

- Paydaş etkileşimi konusunda raporun geneline yayılan bir anlatım ve belirli paydaş gruplarının hangi konuları gündeme getirdiğine dair net ifadeler arıyoruz.

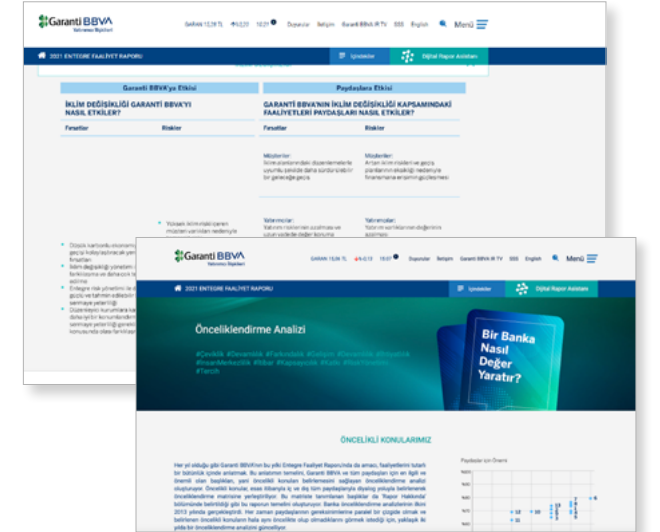
İyi uygulamalar

ENKA

Raporun etrafında kurgulandığı sürdürülebilirlik stratejisinin her bir kolu için, iç ve dış paydaşlardan alıntı şeklinde ve dengeli tonda olan geri bildirimlere yer veriliyor. Şirket kilit paydaşlarını, kurumsal değerleri ve etik ilkelerini göz önünde bulundurarak tanımlıyor. Kilit paydaşların her biriyle gerçekleştirilen diyalog kanalları ve sıklığı tablo şeklinde paylaşıyor. Önceliklendirme analizi gerçekleştirilirken paydaşların görüşlerinin alındığına değinilmesinin yanı sıra, paydaşlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda alınan aksiyonlara yer veriliyor.

Garanti BBVA

Raporda kilit paydaşlar net olarak tanımlanıyor, öncelikli konuların belirlenmesinde kilit paydaşların görüşlerinin anket aracılığıyla alındığı belirtiliyor. Paydaş beklentilerine ve geri bildirimlere göre alınan aksiyonlar ve bu aksiyonların öncelikli konularla bağlantısı net olarak kuruluyor. İç ve dış paydaşlardan alınan geri bildirimler, raporun geneline yayılan bir anlatım ve farklı erişilebilirlik seçenekleriyle okuyucuya sunuluyor.

İlkeler: Trendler ve dış faktörler

Trendler ve dış faktörler, bir şirketin faaliyet alanında meydana gelen, stratejisini ve performansını etkileyen, mevcut ve potansiyel değişiklikleri ifade eder. Bunlar mega trendler sonucu ortaya çıkan ESG risklerini ya da fırsatlarını içerebileceği gibi, sektöre özel eğilimleri ve yasal ortamdaki değişiklikleri de kapsayabilir. Şirketin, dış operasyon ortamındaki olası değişikliklerini, sürdürülebilirlik stratejisi ve performansı ile ilişkilendirmesi önemlidir.

Öneriler

- Şirketinizi etkileyebilecek mega trendleri, sektörü ilgilendiren akımları ve temel yasal düzenlemeleri belirleyin.
- Dış faktörler, strateji ve performansınızı ve aynı zamanda önceliklendirme analizinizi nasıl etkileyebileceğine dair ileriye dönük bilgileri göz önünde bulundurun.

Metodoloji Notları

- Raporun içinde bu trendlerin ve bunların öncelikli konularla nasıl ilişkili olduğu konusunda net ve çeşitli açıklamalar arıyoruz. Örneğin, iklim değişikliğini risk faktörü olarak belirlemiş ama değer zincirinde insan haklarına ilişkin bir değerlendirmede bulunmamış bir petrol şirketinde, gelişime açık bir alan bulunur.
- 2021 değerlendirme süreci için, trendler ve dış faktörler ile strateji, risk ve performans arasındaki bağlantılara daha belirgin bir şekilde odaklandık. Bu durumun üyelerimizin bir kısmında alt puan bazında puan düşüşlerine yol açabileceğini tahmin ediyoruz.

İyi uygulamalar

Garanti BBVA

Mega trendlerin Banka'nın üzerinde risk yarattığı unsurlar ve ilgili stratejik önceliklerle ilişkisi tablo halinde veriliyor. Aynı zamanda her bir mega trendin Banka'nın hangi operasyonlarını etkilediği, yasal ortamı da dahil ederek rapor içinde ayrıntılı olarak tartışılıyor. Banka, sektörünü etkileyen risk ve fırsatların neden olduğu olası değişiklikleri sürdürülebilirlik stratejisi ve performansı ile ilişkilendiriyor.

Ülker Bisküvi

Raporda Şirket'in operasyonlarını etkileyen küresel mega trendler, yasal ortamdaki değişiklikler ve endüstriyel trendler ve fırsatlar oldukça detaylı olarak tartışılıyor. Ülker Bisküvi'nin operasyonlarını etkileyen başlıca sürdürülebilirlik riskleri, Şirket'in sürdürülebilirlik ilkelerine göre gruplandırılıyor ve alınan aksiyonlar detaylandırılarak tablo halinde sunuluyor. Yine Covid-19 pandemisinin operasyonlara doğrudan ve dolaylı etkileri tartışılırken, Şirket'in pandemi ile mücadelede aldığı aksiyonlara yer veriliyor.

[illegible][illegible]

İlkeler: Dış güvence

Sürdürülebilirlik bilgilerinin dış güvenceye tabi tutulması, raporun okuyucular nezdinde güvenilirliğini ve itibarını artırır. Dış güvence, dışarıdan görüş almak için yapılan iç kontrolün ve iç denetimin ötesine geçer.

Öneriler

- Raporlama süreci ve KPI'larınız için geniş kapsamlı bir dış güvence alabileceğiniz bağımsız bir denetim firmasıyla çalışın.
- Sürdürülebilirlik verilerinin yatırım niteliğinde olmasını sağlamak için makul seviyede bir güvence oluşturun.
- Güvence beyanının raporda kolayca erişilebilir olduğuna veya çevrimiçi erişimini sağlayacak linklerin verildiğine emin olun. Beyanda; kapsamı, sınırları ve uygulanan standartları ile bağımsız bir denetim alındığını belirtin.

Metodoloji Notları

- Alınan güvencenin kapsam (dahil edilen bilginin çerçevesi) ve seviyesine (güvence denetim sürecinin sağlamlığına) odaklandık.
- Önceliklendirme analizi yapmayan şirketlerin puanlarını sınırladık.

İyi uygulamalar

Akbank

Rapor'un ekler bölümünde bağımsız dış denetim alınan konu başlıklarına ek olarak doğrulama beyanına ilişkin imzalı belge paylaşıyor.

Allianz

Entegre rapor olarak hazırlanan raporda finansal verilerin yanı sıra finansal olmayan verilere yönelik sınırlı güvence alınıyor ve raporda paylaşıyor.

Anadolu Efes

Öncelikli konulara ilişkin çok sayıda gösterge sınırlı güvenceye tabi tutuluyor ve bağımsız denetime yönelik imzalı belge paylaşıyor.

İlkeler: Dış güvence

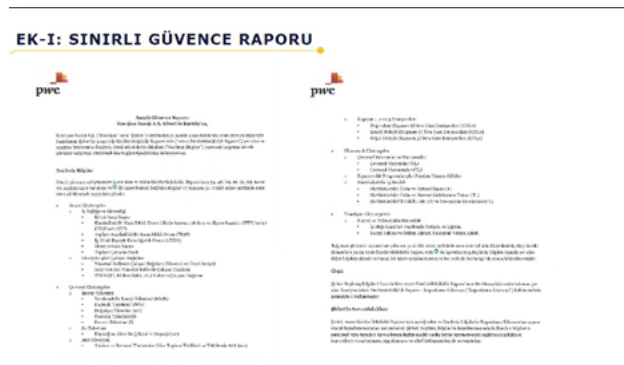
Brisa

Raporda belirli öncelikli konular için dış güvence alınıyor ve rapor sonunda imzalı belge paylaşılıyor.

Enerjisa

Raporda yer alan performans göstergelerine ilişkin bağımsız dış denetim belgesi paylaşılıyor.

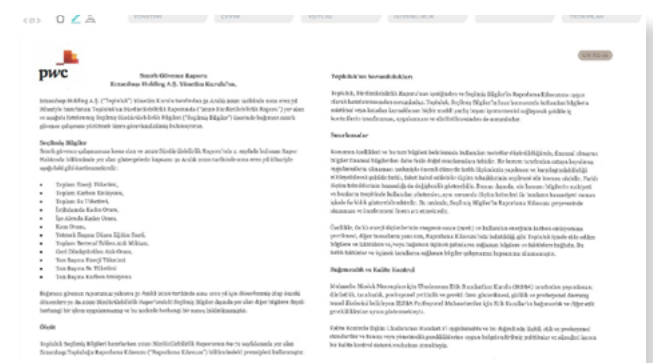
Coca-Cola İçecek

Raporlama döneminde sunulan performans verileriyle ilgili bağımsız dış denetim alınıyor ve rapor sonunda bu denetime ait imzalı belge paylaşılıyor.

Eczacıbaşı

Raporun etrafında kurgulandığı öncelikli konuların bir kısmı için bağımsız dış denetim alınıyor.

Garanti BBVA

Finansal ve finansal olmayan bilgileri birleştiren raporda, finansal olmayan bilgiler ve öncelikli konuların çoğu için bağımsız dış güvence alınıyor.

Kalkınma Yatırım Bankası

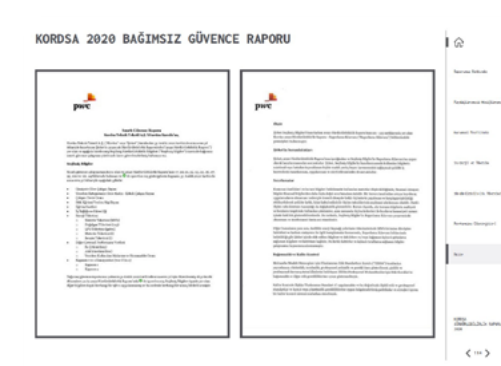
Raporun sonunda bağımsız güvence raporuna yer veriliyor ve bağımsız görüş alınan konular detaylı paylaşılıyor.

İlkeler: Dış güvence

Kordsa

Raporlama dönemindeki çevresel ve sosyal performans göstergelerine sınırlı bağımsız dış denetim alınıyor.

Ülker Bisküvi

Öncelikli konuların bir kısmı için bağımsız sınırlı dış güvence alınıyor.

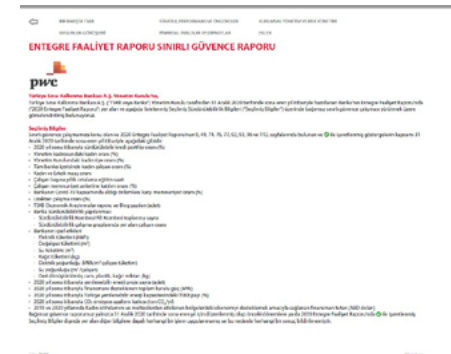
Socar

Öncelikli konuların bir kısmı için bağımsız dış denetim alınarak rapor sonunda imzalı belge paylaşılıyor.

TSKB

Raporlama dönemindeki finansal, sosyal ve doğal sermaye göstergeleri sınırlı güvenceye tabi tutuluyor.

İlkeler: Özet anlatım

Kısa ve öz raporlar, açıklamaları önceliklendirme analizinin sonuçlarıyla uyumlu hale getirir ve niteliği nicelikten üstün tutar. Bu nedenle, özet anlatım uygulanması en zor ilkelerden biridir. Bu anlayışla hazırlanan raporlar, aşırı bilgi yükünden kurtulur ve şirket ve paydaşları için en öncelikli konulara ışık tutar.

Öneriler

- Aşırı veya yetersiz açıklama yapmaktan kaçınmak için raporun içeriğini önceliklendirme analizinin sonuçlarına göre düzenleyin.
- Strateji, performans ve ana faaliyetlere genel bakış sağlayan bir yönetici özeti hazırlayın.
- Kısa cümlelere, madde madde anlatıma, kısa/öz paragraflara ve grafik kullanımına önem verin.

Metodoloji Notları

- Bu göstergeleri değerlendirirken güçlü yönetici özetleri, çevrimiçi özet içerikleri ve PDF'leri dikkate alıyoruz.
- Raporunun içeriğini önceliklendirmeyen veya önceliklendirme analizi sonuçlarına odaklanmayan şirketlerin puanlarını sınırlandırdık.

İyi uygulamalar

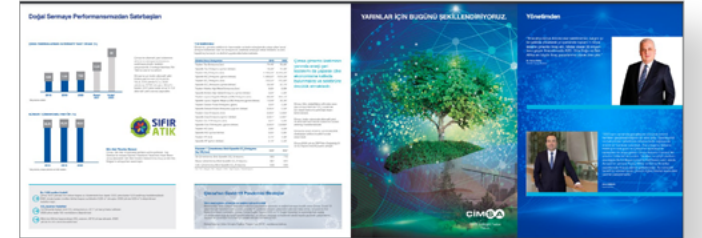
Allianz

Okuyucuya rapora yönelik bir ilk izlenim sağlamak amacıyla raporlama döneminde gerçekleşen faaliyetlere, Şirket'in strateji ve performansına ve raporun genel bir özetine "Yönetici Özeti" videosu üzerinden ulaşılabilir. Raporun öncelikli konular etrafında kurgulanması raporun odağını güçlendiriliyor. Verilen dış linklerle yazı yoğunluğu azaltılarak, sürdürülebilirlik bilgilerinin ön plana çıkması sağlanıyor.

Çimsa

Şirket, entegre faaliyet raporu olarak yayımladığı raporu için, sermaye grupları bazında 2020 yılı performansına, hedeflerine, iş modeline ve stratejisine yer veren indirilebilir özet bir belge sunuyor. Bununla birlikte raporun içeriğinin, sermaye öğeleri etrafında önceliklendirme analizi sonuçlarına uygun olarak kurgulanmış olması raporu aşırı bilgi yükünden kurtarıyor.

Özel dosya: Değişen Dünya: ESG, bir rapordan daha fazlası

//

Kamu Gözetimi Kurumu (KGK), belirlediği kuruluşlar ve işletmeler için uygulamada birliğe ve sürdürülebilirliğe ilişkin raporlamaların uluslararası alanda geçerliliğini sağlamak amacıyla uluslararası standartlarla uyumlu olacak şekilde Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarını belirlemeye ve yayımlamaya yetkilendirildi.”

Raporlamada değişen normlar ve beklentiler

Yatırımcılar ve paydaşlar, uzun vadeli değer yaratma ve şirketlerin toplum üzerindeki etkileri özelinde giderek daha fazla stratejik ve bütünsel bilgi talep ediyor. Sürdürülebilirlik çerçevesine dahil olan hem çevresel, sosyal ve yönetim odağındaki bilgilerin hem de finansal olmayan performans parametrelerinin küresel olarak tutarlı, karşılaştırılabilir ve güvenilir bir şekilde raporlanması gerekliliği günden güne daha önemli hale geliyor. Şirketlerin varoluş sebepleri de bu bağlamda değişiyor. Artık uzun vadeli kurumsal değer sadece finansal açıdan değil, aynı zamanda şirketlerin sürdürülebilirliği açısından da değer kazanıyor.

Sürdürülebilirlik odağında artan beklentilerle birlikte; az önce de altını çizdiğim üzere tutarlı, karşılaştırılabilir ve güvenilir bilgilere dayanan yüksek kaliteli sürdürülebilirlik raporlamasına odaklanmak, şirketlerin günümüz değişen dünyasında hayatta kalabilmesi adına en yönlendirici seçenek olarak karşımıza çıkıyor. Aynı zamanda bu normlara uyan kaliteli bir rapor hazırlamak ve birçok farklı ESG raporlama çerçevesinden en doğru olanı seçmek kurumların aşması gereken en önemli zorluklardan biri. PwC'nin 2021 yılında gerçekleştirdiği 'PwC Consumer Intelligence Series on ESG' anketine yöneticilerin verdiği cevaplara göre, ESG kapsamında şirketlerin verimliliğini düşüren konuların başında raporlama konusunda bir standardizasyonun olmaması ve farklı raporlama standartlarının takibi geliyor. Doğru bir sürdürülebilirlik raporlaması, şeffaf çerçevede risklerin ve fırsatların doğru yönetimi ile şirketlerin toplumda güven oluşturarak kurumsal değerlerini ve dayanıklılıklarını da aynı zamanda artırabiliyor. Ancak bunu başarmak için küresel ölçekte kabul gören, birbiriyle uyumlu sürdürülebilirlik raporlama standartları ve bağımsız güvence süreçlerinden geçmiş bilgilerin kamuoyu ile paylaşılması başta olmak üzere birçok kritik unsura rastlamaktayız.

Hükümetlerin raporlama üzerine adımları

İş dünyasında geniş kapsamlı çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) konularını ele almaya devam ederken, küresel anlamda geçerli ve uygulanabilir sürdürülebilirlik raporlama standartlarının geliştirilmesi ihtiyacı da günden güne artıyor. Bu doğrultuda 2021 yılında küresel ölçekte özellikle hükümetler düzeyinde gerçekleşen pek çok gelişmeye şahit olduk. Bunların en başında ise Avrupa Birliği Komisyonu'nun 21 Nisan 2021'de yayımladığı Avrupa Birliği genelinde sürdürülebilir faaliyetler kapsamında para akışını iyileştirmeye yönelik iddialı ve kapsamlı Sürdürülebilir Finans Paketi geliyor. Pakette önerilen önlemlerden olan Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD) tüm yatırımcıların ve iş ortaklarının karşısına çıkıyor. Bunun yanı sıra Amerika, Hindistan ve Birleşik Krallık'ta da özellikle halka açık şirketlerin raporlama zorunlulukları ve finansal olmayan verilere bakışı değişti ve değişiyor.

Ediz Günsel

Avrupa'da başlayan Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi devrimi

2017'den beri tüm Avrupa Birliği (AB) üye ülkelerinde yürürlükte olan Finansal Olmayan Raporlama Yönergesi (NFRD) hükümleri, borsada işlem gören büyük kuruluşların, bankaların ve 500'den fazla çalışanı olan sigorta şirketlerinin çevresel ve sosyal etkilerini kamuoyu ile paylaşmasını zorunlu hale getirdi. NFRD'nin büyük ölçüde yalnızca AB tarafından düzenlenen bir piyasada menkul kıymet ticareti yapan kuruluşlara uygulanması, AB'de faaliyet gösteren yabancı şirketlere etkisinin sınırlı olmasına neden oldu. Ancak Aralık 2019'da Avrupa Komisyonu'nun 2050 yılına kadar iklim nötrlüğünü sağlama ve Avrupa'nın doğal yaşam alanını koruma taahhüdü olan Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı, resmi değiştirdi. Bu girişimin bir parçası olarak yatırımcılardan ve diğer paydaşlardan gelen eleştiriler sonucunda Avrupa Komisyonu, NFRD'yi gözden geçirme kararı aldı. Sürdürülebilir yatırımın temellerini güçlendirmek adına raporlamanın geliştirilmesi ve şirketlerin iklim değişikliği ile mücadele konusunda aksiyon almaya yönelik motive edilmesi amacıyla Nisan 2021'de Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) adıyla yeni bir yönerge önerisi sunuldu.

CSRD ile Avrupa Komisyonu ilk kez finansal olmayan veriler için ortak bir raporlama çerçevesi tanımlıyor ve böylece tüm büyük şirketlerin çevresel ve sosyal etki faaliyetlerini raporlaması sürecini düzene oturtacak bir AB mevzuatı ortaya koyuyor. Direktifin getirdiği raporlama gereklilikleri ve kapsama girecek şirketlerin büyüklüğü baz alındığından yabancı şirketlerin AB'deki iştiraklerinin mevcut kurallara kıyasla CSRD kapsamında en ön sırada yer alması bekleniyor. Bu doğrultuda, AB'de iştirakleri bulunan Türkiye şirketlerinin ve sürdürülebilirlik konularının ilgili operasyonel faaliyetlerinin etkileneceği öngörüülüyor.

Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi'ne geçişte kimler tuşa basmalı?

1 Ocak 2024 finansal yılı ile hayata geçmesi planlanan CSRD standardı, NFRD'den bağımsız olarak Avrupa Birliği pazarında işlem gören şirketler için uygulama zorunluluğu getirilecek alt limit kriterleri arasında değişiklikler yaptı. Bu doğrultuda 250 ve üzeri

çalışan sayısı, 40 milyon Euro'dan fazla ciro ve en az 20 milyon Euro aktif toplam varlık kriterleri arasından en az 2 alt sınırı karşılayan şirketlere uyum zorunluluğunun altı çiziliyor.

Dünyanın dört bir yanında bulunan paydaşlar, tüm şirketleri sürdürülebilir bir gelecek inşa edebilmek adına stratejileri konusunda şeffaf olmaya çağırıyor. Türkiye'de de bu alanda atılan adımlardan biri olan Sermaye Piyasası Kurulu'nun Sürdürülebilirlik İlkeleri Çerçevesi, 2020 Ekim ayında hayatımıza girdi. Ancak raporlama konusunda küresel çapta şahit olduğumuz dönüşüm hareketi, Türkiye şirketlerinin yalnızca Türkiye'deki düzenlemelere odaklanmaları durumunda devrime hazırlıksız yakalanacağını gösteriyor. Avrupa Birliği'nin Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi'nin yaklaşık 50.000 kuruluşu etkilemesi bekleniyor. Bu miktarlar mevcut Avrupa Birliği gereklilikleri uyarınca raporlama yapan kuruluşların sayısının dört katından fazla. İtinayla tasarlanmış olan direktif, Avrupa'da iştirakleri olan tüm kuruluşları ilgilendiriyor. Bu nedenle, bu şirketlerin sadece ESG stratejilerine, hedeflerine ve performanslarına değil; ürün ve hizmetlerine, iş ilişkilerine ve tedarik zincirlerine kadar uzanan bir raporlama sistemini benimsemeleri gerekiyor.

ESG raporlamasında finansal olmayan veri dokunuşu ve güvenilirlik

Yatırımcılar, sermaye tahsisi kararlarını doğru bir şekilde verebilmek için ESG bilgilerine giderek daha çok önem vermeye başladı. Bunun yanı sıra düzenleyici kurumlar da ESG raporlamasının doğru ve şeffaf olmasını sağlamak için yeni gereklilikler getiriyor. Bu sayede şirketler artık dünya üzerindeki etkileri hakkında her zamankinden daha fazla bilgi paylaşma fırsatı yakalıyor.

Bugün, Birleşmiş Milletler COP26 İklim Değişikliği Konferansı'nın bir sonucu olarak ISSB'nin kurulmasıyla küresel olarak uyumlu finansal olmayan raporlama standartlarından söz edilmeye başlanması, bağımsız güvencenin ESG raporlamalarının güven oluşturmada oynayacağı kritik rolün de yakın zamanda gündeme geleceğine işaret ediyor. Bu kapsamda PwC'nin küresel olarak 325 yatırımcıyla Eylül 2021'de gerçekleştirdiği ankete göre, yatırımcıların %80'i raporlanan ESG odaklı performans bilgilerinin bağımsız güvence alınmış bilgiler olması durumuna daha fazla güvendiklerini

belirtirken; %70'i şirketlerin sadece seçtiği bir alt küme özelinde değil, tüm önemli ESG bilgileri özelinde güvence almaları gerektiğini düşündüklerini dile getirdi. Bu durum, ESG raporlamasında bağımsız güvencenin öneminin bir kez daha altını çiziyor. Sadece bu anketin sonuçları dahi bizlere büyük bir dönüşüm sürecinde olduğumuzu kanıtlar nitelikte.

Ülkemizde de çok kısa bir zaman önce (Haziran 2022) Kamu Gözetimi Kurumu (KGK), belirlediği kuruluşlar ve işletmeler için uygulamada birliğe ve sürdürülebilirliğe ilişkin raporlamaların uluslararası alanda geçerliliğini sağlamak amacıyla uluslararası standartlarla uyumlu olacak şekilde Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarını belirlemeye ve yayımlamaya yetkilendirildi. Bu doğrultuda, yakın zamanda belirli alanları düzenlemek ve denetlemek için yeni düzenlemeler yapılacak. Tüm bu gelişmeler gösteriyor ki; artık ESG konularını ticaretten uzak tutmamız pek mümkün olmayacak.

Ediz Günsel

PwC Türkiye Şirket Ortağı,
Denetim Hizmetleri Lideri

İçerik: Sürdürülebilirlik yönetişimi

Sürdürülebilirlik yönetişimi, bir şirketin yönetişim sorumluluklarını nasıl tanımladığına, sürdürülebilirlik faaliyetlerini ve performansını nasıl yönettiğine odaklanır. Kurumsal yönetişim yapısının ayrılmaz bir parçasıdır ve sürdürülebilirlikle ilgili konuların şirketin işle ilgili karar alma süreçleriyle bütünleşmesini sağlar.

Öneriler

- Rapora sürdürülebilirlik konusunda şirkete özgü bir liderlik taahhüdünü dahil edin.
- Sürdürülebilirlik konusunda en üst karar alma organının ve bunun kurumsal yönetişim yapısına ve raporlamaya nasıl entegre edildiğini tanımlayın.
- Sürdürülebilirliğin grup, bölge ve iş birimleri düzeyinde nasıl yönetildiğini açıklayın.
- Toplantıların sıklığı, tartışılan konular ve yönetim kurulu tarafından alınan temel kararlar dahil olmak üzere kurul üyelerinin sürdürülebilirlik rollerini tartışın.
- Sürdürülebilirlik bilgileri, üst yönetimin performans ücretlendirmesiyle ilişkilendirilmişse bunun nasıl olduğunu raporlayın.

Metodoloji Notları

- Yönetim kurulu düzeyinde katılıma, kurulun sorumluluklarının ve toplantıların çıktılarının anlatımına önem verdik.
- 2021 değerlendirme sürecinde, üyelerimizin yönetim kurulu düzeyinde sürdürülebilirlik yönetişimini ne kadar etkili bir şekilde açıkladığına önem verdik. Bu durum bu yılki puanlama çerçevesini etkilemedi ancak 2022 yılında değerlendirme çerçevesine yönelik bir güncelleme gündeme gelebilir.

İyi uygulamalar

Allianz

Raporda sürdürülebilirlik konularının şirket'in tüm birimlerince sahiplenildiğine değinilerek, sürdürülebilirliğin bütüncül bir yaklaşımla ele alındığına vurgu yapılıyor. Çevresel performansın, şirket CEO'sunun hedef skor kartında yer aldığı açıkça belirtiliyor. Bu durum üst yönetimin işle ilgili karar alma süreçlerinde, sürdürülebilirlik konularının yer aldığını da gösteriyor. Sürdürülebilirlik Komitesi'nin yapısı ve organizasyonel şeması net olarak tanımlanıyor. Komitede yer alan çalışanlar, görevleri, komitenin sorumlulukları, toplanma sıklığı ve komiteyi destekleyen alt çalışma grupları görevleriyle birlikte paylaşıyor.

Tekfen

Raporda sürdürülebilirlik konularının üst yönetim tarafından sahiplenildiğine açıkça yer veriliyor. Sürdürülebilirlik komitesinin yapısı, sorumlulukları, toplanma sıklığı, komitede yer alan çalışanlar ve komiteye bağı alt çalışma gruplarının yapısı, görev ve sorumlulukları detaylandırılıyor. Sürdürülebilirlik önceliklerinde ilerlemenin, CEO dahil olmak üzere üst yönetimin yıllık performans değerlendirmelerine ve ücretlendirmeye ilişkin etkisi net olarak veriliyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KOMİTEMİZ		
Allianz Türkiye Sürdürülebilirlik Komitesi, sürdürülebilirliğin iş süreçlerimizde entegrasyonunu sağlamak, hedeflerimizi belirlemek ve performansımızı takip etmek amacıyla 2016 yılında kurulmuştur.		
CEO başkanlığında komite, ilgili birimlerin liderleri tarafından, tüm iş süreçlerimizde sürdürülebilirlik ve çevre konularını kapsayan bir yapıdır. Bu yapıda sürdürülebilirlik yönetimi, her bir biriminde ilgili birimlerin liderleri tarafından yürütülmektedir. Sürdürülebilirlik Komitesi, her birimdeki sürdürülebilirlik faaliyetlerini koordine eder ve raporlamayı sağlar.		
Sürdürülebilirlik Komitesi'nin yapısı ve organizasyonel şeması net olarak tanımlanıyor. Komitede yer alan çalışanlar, görevleri, komitenin sorumlulukları, toplanma sıklığı ve komiteyi destekleyen alt çalışma grupları görevleriyle birlikte paylaşıyor.		
Sürdürülebilirlik Komitesi'nin yapısı ve organizasyonel şeması net olarak tanımlanıyor. Komitede yer alan çalışanlar, görevleri, komitenin sorumlulukları, toplanma sıklığı ve komiteyi destekleyen alt çalışma grupları görevleriyle birlikte paylaşıyor.		

Sürdürülebilirlik Yönetimi	
Sürdürülebilirlik Komitesi, sürdürülebilirliğin iş süreçlerimizde entegrasyonunu sağlamak, hedeflerimizi belirlemek ve performansımızı takip etmek amacıyla 2016 yılında kurulmuştur.	
Sürdürülebilirlik Komitesi'nin yapısı ve organizasyonel şeması net olarak tanımlanıyor. Komitede yer alan çalışanlar, görevleri, komitenin sorumlulukları, toplanma sıklığı ve komiteyi destekleyen alt çalışma grupları görevleriyle birlikte paylaşıyor.	
Sürdürülebilirlik Komitesi'nin yapısı ve organizasyonel şeması net olarak tanımlanıyor. Komitede yer alan çalışanlar, görevleri, komitenin sorumlulukları, toplanma sıklığı ve komiteyi destekleyen alt çalışma grupları görevleriyle birlikte paylaşıyor.	

İçerik: Strateji

Sürdürülebilirliğe yönelik stratejik yaklaşımlar, bir şirketin tüm önemli ESG etkilerini nasıl ele aldığını ve bunun da nasıl riskler ve fırsatlar yarattığını açıkça ifade eder. Strateji, şirketin vizyonu ve misyonuyla uyumlu ve net eylem planları içermelidir.

Öneriler

- Sürdürülebilirliğe ilişkin vizyonunuzu, stratejik yaklaşınızı ve bunun kurumsal stratejinizle birlikte bütün öncelikli konularınızla nasıl örtüştüğünü açıklayın.
- Sürdürülebilirlik ve finansal performans arasındaki ilişkiyi tartışın.
- Stratejinizi eylem planları, hedefler ve iş fonksiyonlarıyla nasıl entegre ederek yürüteceğinizi anlatın.
- Stratejinizin süresi doluyorsa, sonraki adımlarınızı ve planladığınız yol haritanızı açıklayın.

Metodoloji Notları

- Öncelikli konuları kapsayan, iyi geliştirilmiş ve şirkete özgü bir strateji arıyorduz. Bu, açık bir sürdürülebilirlik stratejisi veya öncelikli sürdürülebilirlik konularını açıkça ele alan kurumsal bir strateji olabilir. Ayrıca ileriye dönük hedeflere, yol haritalarına ve eylem planlarına önem veriyorduz.
- Önceliklendirme analizi yapmayan veya stratejilerini öncelikli konulara göre oluşturmayan şirketlerin puanlarını sınırladık.

İyi uygulamalar

Akçansa

Şirket, her bir sürdürülebilirlik önceliğini kilit performans göstergeleriyle destekliyor. Raporlama yılına ait hedeflerindeki ilerlemeleri ve belirlediği 2030 hedefleriyle bu stratejiye ulaşırken takip edeceği yol haritasını paylaşıyor. Belirlenen öncelikli konulardan “Enerji Verimliliği” başlığı altında gerçekleşen enerji tasarrufunun ekonomik performansa olan etkisinin verilmesi, sürdürülebilirlik stratejisi ve finansal başarı arasındaki ilişkinin net olarak kurulmasını sağlıyor.

Zorlu Holding

"Akıllı Hayat 2030" stratejisi, kurumsal yönetim ve risk yönetimi süreçlerini entegre ederek sürdürülebilirliğe yönelik bütüncül bir yaklaşım sağlıyor. Holding, stratejisinin ana değer alanlarını ve öncelikli konularıyla bağlantısını net olarak ifade ediyor. Sürdürülebilirlik stratejisi doğrultusunda ilerlemenin finansal başarıyla ve öncelikli konularla bağlantısına raporun pek çok noktasında değiniliyor.

[illegible][illegible]

İçerik: Uygulama ve kontroller

Sistemler, kontroller ve süreçler öncelikli konuları yönetmek ve izlemek için bir şirketin tüm operasyonlarında yer almalıdır. Bunlar; prosedürler, kılavuz ilkeler, araçlar, yönetim sistemleri ve belgelemenin yanı sıra çalışanlar, tedarikçiler ve müşteriler için değer zinciri boyunca programların uygulanmasına odaklanan faaliyetleri içerebilir.

Öneriler

- Öncelikli konuları yönetmek için kullanılan sistemleri ve süreçleri tanımlayın. Veri toplama süreçlerini iç denetimleri de dahil ederek rapora yansıtın.
- Sürdürülebilirliğin şirket operasyonlarına nasıl dahil edildiğini açıklayın.
- Değer zinciri boyunca doğrudan ve dolaylı önemli etkileri ele almak için, çalışanlar, tedarikçiler ve müşterilerle şirketinizin nasıl etkileşimde bulunduğunu açıklayın.

Metodoloji Notları

- Önceliklendirme analizi yapmayan veya özel kontrol mekanizmalarını belirli öncelikli konulara bağlamayan şirketlerin puanlarını sınırladık.

İyi uygulamalar

Allianz

Öncelikli konuların çoğunu yönetmek için sistemler, çerçeveler, standartlar ve araçlar bulunuyor. Veri toplama süreçleri ve verilerin hazırlanması detaylı olarak raporun arkasında bulunan raporlama kılavuzunda yer alıyor. Sürdürülebilirlik konularının insan kaynakları ve tedarik zinciri boyunca yaygın olarak dikkate alındığının ifade edilmesi, sürdürülebilirliğin Şirket operasyonlarında yerleşik olduğunu gösteriyor. Şirket, çalışanlarıyla ve tedarikçileriyle nasıl bir ilişki kurduğunu pek çok uygulamayla sunuyor. Uygulamalardan biri olan "Allianz Teknik Deprem Test Merkezi", Şirket'in çalışanları ve tedarikçilerinin yanı sıra, toplumla nasıl bir ilişki kurduğunu somutlaştırıyor.

Sütaş

Raporda tüm öncelikli konuların yönetilmesi için oluşturulan sistemler ve yönergelerle kullanılan standartlara yer veriliyor. Şirket kurduğu iç ve dış kontrol sistemleriyle hem öncelikli konularını yönetiyor hem de bu konuların uygulamasını takip ediyor. "Elaine Aklına Sağlık" ödül sistemiyle çalışanlarının ve Süt Hayvancılığı Eğitim Merkezi'nde verdiği eğitimlerle tedarikçilerinin öncelikli konuların yönetilmesi sürecine katılımını sağlıyor.

İçerik:

Hedefler ve taahhütler

Hedefler ve taahhütler, belirgin ve ölçülebilir performans hedefleri veya bir kurumun belirli bir zaman diliminde başarması gereken yönetim etkinliklerini ifade eder. Bunlar, şirketin stratejisini ortaya koymak için kritik rol oynarlar, ayrıca zaman içindeki ilerlemeyi gösterirler.

Öneriler

- Bütün öncelikli konular için belirgin ana hatları olan ve doğrulanabilir kısa vadeli (operasyonel, geçici) ve uzun vadeli (istek uyandıran, esnek) hedefler geliştirin.
- Hedeflerin SMART olduğundan emin olun.
- Üretime ve satışa dönük faaliyetleri de göz önünde bulundurarak, doğrudan operasyonların ötesine geçen hedefleri de dahil edin.
- Konu bazlı hedefleri (iklim değişikliğine ilişkin bilime dayalı hedefler gibi) dahil edin.
- Hedeflere yönelik ilerlemeyi ve hedeflere ulaşmanızı sağlayacak gelecek planlarınızı açıklayın.

Metodoloji Notları

- Önceliklendirme analizi yapmayan veya belirli hedefleri öncelikli konularla ilişkilendirmeyen şirketlerin puanlarını sınırladık.
- 2020 ve 2021 değerlendirme sürecinde, zaman dilimlerine ek olarak çeşitli hedeflere (operasyonel, geçici ve istek uyandıran, esnek) odaklandık.

İyi uygulamalar

Garanti BBVA

Banka 2020 yılında, Paris Anlaşmasıyla öngörülen en fazla 1,5 °C'lik sıcaklık artışı hedefiyle uyumlu Bilime Dayalı Hedefler (Science Based Targets) çerçevesinde, karbon emisyonlarında hedeflediği miktarı ara hedeflerle destekleyerek azaltma taahhüdünde bulunuyor. "Stratejik öncelikler" kısmında öncelikli konuların altında gerçekleştirmek istediği hedeflere yer veriyor. Öncelikli konular kapsamında verilen uzun vadeli hedefler ara hedeflerle destekleniyor. Operasyonların yanı sıra değer zincirini dahil eden hedeflere yer veriliyor.

Sütaş

"2025 Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz" başlığı altında tüm öncelikli konular için 2025 yılına yönelik hedefler tanımlanıyor. Bazı yıllı olarak 2020 yılında verilen hedefler ve ilgili hedeflerin performansları tablo halinde sunularak okuyucu açısından durumu karşılaştırılabilirlik artırılıyor. Verilen uzun vadeli hedefler, Şirket'in sürdürülebilirlik stratejisini destekleyecek şekilde bir yol haritası sunuyor.

İçerik: Performans

Bütün öncelikli konular için ölçülebilir KPI'lar geliştirmek ve raporlamak, kurumun güvenilirliği ve itibarı için çok önemlidir. Nicel ölçümleri anlatımlarla desteklemek performansı izlemeye ve gerektiğinde de harekete geçmeye yardımcı olur.

Öneriler

- Tüm öncelikli konular için KPI'ları; girdiler, çıktılar, süreç, sonuçlar ve bağlam bakımından geniş bir gösterge aralığında ele alın.
- Eğilimleri göstermek için verileri, ölçümleri en az üç yıllık geçmiş performans verileriyle birlikte görsel olarak sunun.
- Raporla zayıf performans alanlarını da dahil ederek performans eğilimlerini verilerle destekleyin ve net bir anlatımla açıklayın.
- Gerekirse, verilerin bölgesel kırılımlarını da ekleyin.

Metodoloji Notları

- Önceliklendirme analizi yapmayan veya belirli KPI'ları öncelikli konulara bağlamayan şirketlerin puanlarını sınırladık.

İyi uygulamalar

ENKA

Farklı alanlarda faaliyet gösteren Şirket, performans göstergelerini farklı faaliyet alanlarına göre kırılımlı olarak veriyor. Çevresel performans göstergeleri merkez ofis, inşaat, çelik ve boru, enerji, pazarlama, vakıf ve gayrimenkul verilerini kapsayarak bir önceki yıla göre daha kapsamlı şekilde sunuluyor. Tedarikçi denetimleri ve risk süreçlerinde gerçekleştirilen kontrollerle ilgili verilerin sunulması, performans verilerinin yalnızca giriş/çıkış göstergelerinden ziyade süreç/sonuç göstergelerini de dahil ettiğini gösteriyor.

TSKB

Raporun etrafında kurgulandığı her bir sermaye ögesi için çeşitli hedefler ve verilen hedeflerdeki performanslar sunuluyor. Yükselen performans göstergelerinin yanında düşüş yaşanan performans göstergeleri sebepleriyle birlikte açıklanıyor. Üç yıllık performans verileri, ilgili başlıktaki performans trendlerinin takibini kolaylaştırıyor. Hedeflerdeki ilerlemelerin tablo halinde sunulması ve anlatıyla desteklenmesi, göstergelerin karşılaştırılabilirliğini artırıyor.

ENKA'nın 2022 yılı faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.

ÖLÇÜMLERİN 2022 YILINDA GÖSTERİLDİĞİ ALAN VE Hedefler	2022	2021
ENKA GENEL	ENKA'nın 2022 yılı faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	2021 yılı faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA İNŞAAT	ENKA İnşaat 2022 yılında inşaat sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. İnşaat sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA İnşaat 2021 yılında inşaat sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. İnşaat sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA ÇELİK VE BORU	ENKA Çelik ve Boru 2022 yılında çelik ve boru sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Çelik ve boru sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA Çelik ve Boru 2021 yılında çelik ve boru sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Çelik ve boru sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA ENERJİ	ENKA Enerji 2022 yılında enerji sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Enerji sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA Enerji 2021 yılında enerji sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Enerji sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA Pazarlama	ENKA Pazarlama 2022 yılında pazarlama sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Pazarlama sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA Pazarlama 2021 yılında pazarlama sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Pazarlama sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA Vakıf ve Gayrimenkul	ENKA Vakıf ve Gayrimenkul 2022 yılında vakıf ve gayrimenkul sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Vakıf ve gayrimenkul sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA Vakıf ve Gayrimenkul 2021 yılında vakıf ve gayrimenkul sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Vakıf ve gayrimenkul sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.

ENKA'nın 2022 yılı faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.

ÖLÇÜMLERİN 2022 YILINDA GÖSTERİLDİĞİ ALAN VE Hedefler	2022	2021
ENKA GENEL	ENKA'nın 2022 yılı faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA'nın 2021 yılı faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA İNŞAAT	ENKA İnşaat 2022 yılında inşaat sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. İnşaat sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA İnşaat 2021 yılında inşaat sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. İnşaat sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA ÇELİK VE BORU	ENKA Çelik ve Boru 2022 yılında çelik ve boru sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Çelik ve boru sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA Çelik ve Boru 2021 yılında çelik ve boru sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Çelik ve boru sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA ENERJİ	ENKA Enerji 2022 yılında enerji sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Enerji sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA Enerji 2021 yılında enerji sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Enerji sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA Pazarlama	ENKA Pazarlama 2022 yılında pazarlama sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Pazarlama sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA Pazarlama 2021 yılında pazarlama sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Pazarlama sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.
ENKA Vakıf ve Gayrimenkul	ENKA Vakıf ve Gayrimenkul 2022 yılında vakıf ve gayrimenkul sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Vakıf ve gayrimenkul sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2022 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.	ENKA Vakıf ve Gayrimenkul 2021 yılında vakıf ve gayrimenkul sektöründe faaliyetlerini sürdürmüştür. Vakıf ve gayrimenkul sektöründe faaliyetleri kapsamında hazırlanan "Tutumlu Kalendim" raporuna göre 2021 yılı performans göstergeleri tablosu aşağıdaki gibidir.

Reporting Matters Türkiye 2021 | 52

İçerik: Somut faaliyetler

Somut faaliyetler, raporlama döneminde gerçekleşen sürdürülebilirlik aktivitelerini raporlamayı ve devam eden girişimlerin ilerleyişi hakkında güncellemeleri içerir. Sıklıkla çıktı odaklı vaka analizleri olarak da adlandırılır.

Öneriler

- Stratejiyi geliştiren ve öncelikli konulara bağlı, sürdürülebilirlikle ilgili faaliyetler hakkında örnekler sunun ve uygun yerlerde bu faaliyetler ve programlar için tarihsel bağlama yer verin.
- Öncelikli konular için iletişimin tonu dengelenmiş, stratejik ve sonuç odaklı vaka analizleri geliştirin.

Metodoloji Notları

- Vaka analizlerini okurken bağlama ve çıktılara bakıyoruz. Bunlar bir hikaye anlatmalı ve şirketin bir programı nasıl ve neden oluşturduğunu, sonuçların neler olduğunu göstermelidir.
- Önceliklendirme analizi yapmayan ve belirli somut faaliyetleri ve vaka analizlerini belirli öncelikli konulara bağlamayan şirketlerin puanlarını sınırlandırdık.

İyi uygulamalar

Turkcell

Şirket'in sürdürülebilirlik stratejisini destekleyen, öncelikli konularıyla bağlantısı olan sürdürülebilirlik faaliyetlerine raporda yer veriliyor. Öncelikli konularla uyumlu olarak tonu dengelenmiş, stratejik ve sonuç odaklı vaka analizleri ilgili sermaye öğelerinin altında detaylandırılıyor.

Zorlu Holding

Holding'in "Akıllı Hayat 2030" stratejisini ve odak alanlarını destekleyen ve öncelikli konularıyla örtüşen somut faaliyetler raporda sunuluyor. Somut faaliyetlerin tarihsel bağlamına yer veriliyor ve bu faaliyetler çıktı odaklı vaka çalışmaları olarak raporda yer alıyor. Holding'in faaliyetleri, ilgili faaliyetlerin nasıl ve neden gerçekleştiği ve kazanımları hakkında detaylı bilgi paylaşıyor.

Özel dosya: Radley Yeldar, sürdürülebilirlik raporlamasının gittiği yönü değerlendiriyor

Sürdürülebilirlik raporlaması giderek daha karmaşık ve ana akım hale geliyor, peki doğru yönde mi ilerliyor?

WBCSD, okuyucu grubuna hitap eden raporlamanın nasıl daha fazla etki yaratabileceği konusundaki düşüncelerini ve değerlendirmelerini dinlemek üzere, proje ortağı olduğu Radley Yeldar'ın sürdürülebilirlik danışmanı Juliette Child ile bir araya geldi.

Raporlama ekosisteminde neler yaşanıyor?

Sürdürülebilirlik raporlaması her yıl daha olgun, daha karmaşık ve daha talepkar hale geliyor.

Farklı coğrafyalardaki mevzuatsal gereklilikler giderek artıyor. Yatırımcıların raporlamaya olan ilgisi yoğunlaşıyor. Geçmişte ayrımı net olarak yapılabilen finansal ve finansal olmayan bilgiler arasındaki çizgiler gün geçtikçe kayboluyor. Çerçevelerin, standartların, derecelendirmelerin ve endekslerin sayısı ve karmaşıklığı, uyumlaştırma çabalarına rağmen hızla artıyor. Raporlara güvence alınması yönündeki baskılar yoğunlaşıyor. Pandeminin ivmelendirdiği dijitalleşmeyle birlikte raporlama türleri ve kanalları çeşitleniyor. Yaşanan gelişmelerin olduğu liste uzayıp gidiyor.

Bu durum çoğunlukla oldukça olumlu bulunuyor ve iş dünyasının sürdürülebilirliğe verdiği önemi güçlendirmek için ortaya koyduğu çabaların da bir kanıtı olarak görülüyor. Sürdürülebilirlik raporlaması, şirketlerin paydaşları için giderek daha titiz ve karar verme açısından eskisinden daha yararlı hale geliyor. Aynı zamanda raporlama, her zamankinden daha erişilebilir ve yaygın hale geldi. Çoğu yatırımcı için şeffaf bir sürdürülebilirlik raporu, "olsa iyi olur" dan ziyade bir gereklilik ve beklenti haline gelmiş durumda. Ancak bu beklenti, bir takım zorlukları da beraberinde getiriyor.

Raporlamada yaşanan başlıca zorluklar neler?

Raporlama ekosistemindeki karmaşıklık yoğunlaştıkça, raporlarda sunulan bilgi miktarında da bir artış görüyoruz. Bununla birlikte, raporlama kalitesinde aynı oranda bir artış görülüp görülmediği ise tartışmalı bir konu olarak göze çarpıyor.

Raporlama danışmanları, bazı şirketlerin raporlamada entegre bir yaklaşımı savunurken bazılarının da finansal olmayan raporlama türünü tercih etmelerinden dolayı sürdürülebilirlik bilgilerini nasıl konumlandırılacaklarını belirlerken zorluk çekiyor. Raporlama danışmanları, raporlarına danışmanlık verdikleri şirketler için neyin en uygun olduğunu belirlemek yerine, genellikle diğer şirketlerin sürdürülebilirlik süreçlerine ve raporlarındaki iyi uygulamalarına odaklanıyorlar. İyi uygulamalardan ilham almak kısa vadede çözüm gibi görünse de; şirketlerin sürdürülebilirlikle ilgili süreçlerine yönelik özel yaklaşımları ve yenilikçi fikirleri sınırlandırıyor.

Endişe verici bir şekilde sürdürülebilirlik raporlarının etkinliğinin sorgulanmaya başladığını görüyoruz. Yakın zamanda Harvard Business Review tarafından yayımlanan bir makale, sürdürülebilirlik raporlamasının giderek yaygınlaşmasına rağmen, şirketlerin sebep olduğu çevresel zarar ve sosyal eşitsizliğin giderek arttığını öne sürerek, sürdürülebilirliğe yönelik raporlamanın temel amacı ve şirketlerin faaliyetlerinin yarattığı etkiler arasındaki tezatlığın altını çiziyor. Bu tezatlığın giderilmesi ve sürdürülebilirlik raporlamasının temel amacına hizmet edebilmesi için, sürdürülebilirlikle ilgili bilgilerin ve somut eylemlerin acilen raporlarda şeffaf bir şekilde sunulması gerekiyor.

Raporlama ekosistemindeki tezatlık arttıkça, daha okuyucu odaklı bir yaklaşımı benimsemek, sadece raporlama gerekliliklerini gerçekleştirmenin yanı sıra, şirketin çevresel ve sosyal olarak yarattığı etkilere odaklanmasını sağlayabilir."

Juliette Child

Raporlamanın geleceği nedir?

Raporlama yoluyla elde etmeyi hedeflediğimiz etkiye odaklanmamız ve raporun içeriğiyle ilgili gereksinimlerimizi eleştirel bir şekilde gözden geçirmemiz gerekiyor. Raporlamada okuyucu odaklı bir yaklaşımı benimsemek, gereken değişikliği başlatmanın temel anahtarı.

Radley Yeldar olarak, raporlamaya yönelik daha okuyucu odaklı bir yaklaşımı uzun süredir savunuyoruz. Şirketlerin iletişimlerinde uzun zamandır kitle odaklılık kavramını yaygın olarak kullanmalarına rağmen, bu kavramın raporlama yaparken tutarlı ve etkili bir şekilde uygulanmadığını söyleyebiliriz. Hepimiz iyi tasarlanmış ve üzerinde düşünülmüş bir kampanyanın, davranış değişikliği ve etki yaratma üzerindeki etkilerini görüyoruz. Aynı şeyi, raporlama konusunda da yapabilirsek istenen etkiyi yaratabiliriz.

Okuyucu odaklı rapor hazırlamanın avantajlarından bazıları şunlardır:

- İçerik ihtiyaçlarını belirlemeye ve raporlama formatının seçimini mantıklı kılmaya yardımcı olarak netlik sağlar;
- Raporlamanın kilit paydaşlara ve okuyuculara ulaşmasını ve yankı uyandırmasını sağlayarak raporun etkinliğini artırır;
- Etkiyi ölçmeyi ve raporlamayı başlı başına birer amaç olarak görmek yerine, dikkati etki yaratmaya odaklar;
- Adil ve sürdürülebilir bir ekonomiye hızlı geçişi destekleyen bilgiye dayalı karar vermeyi mümkün kılar;
- Diğer şirketlerin yaklaşımlarına güvenmek veya onları takip etmek yerine, şirketin kendisi için özgün bir raporlama yaklaşımı oluşturmasına yardımcı olur.

Raporlama yapanlara tavsiyeleriniz nedir?

Deneyimlerimize dayanarak, raporlamanın daha okuyucu odaklı olmasını sağlamak için dört ana önerimiz var.

1. Hedef kitlenize öncelik verin

Herkesi hedef alan bir raporun hiç kimsede yankı uyandırmayacağını sık sık söylüyoruz. Bu durum, diğer okuyucuları görmezden geleceğiniz anlamına gelmiyor; aksine raporlama ekosisteminin farklı kanallarında hangi okuyucu grubuna öncelik verdiğiniz konusunda bilinçli seçimler yaptığınızı gösteriyor. Sürdürülebilirlik raporunuzda belirli bir okuyucu grubuna öncelik veriyorsanız, hedefinizdeki ikincil okuyucu grubunuzla iletişim kurmak için internet sitenizi ve sosyal medya hesaplarınızı nasıl daha etkili kullanabileceğinizi tasarlayın ve nasıl kişiselleştirebileceğinizin üzerinde çalışın.

2. Hedef kitlenizin ihtiyaçlarını belirleyin

Hedefinizdeki okuyucuların gerçekten neye ihtiyacı olduğunu anlamak söz konusu olduğunda, tahminlerde bulunmak yerine doğrudan onlarla iletişime geçin. Varsayımları doğrulayabilmek adına işe başlamadan önce fikirlerinizi gözden geçirin. Bunu yapmak, söylemek istediklerinizle (işinizin hedefleri), hedefinizdeki okuyucunun duymak istedikleri (hedefinizdeki okuyucunun ihtiyaçları ve beklentileri) arasındaki nüansı yakalamanızı sağlar.

İlk bakışta bu durum, raporlama yapanlar için ekstra bir yük gibi görünebilir. Ancak şirketler, paydaşlarıyla etkileşime girmek için halihazırda kanallar oluşturduğundan, paydaşlarını dinlemek için bu kanalları tam potansiyelleriyle kullanabilir.

Sürdürülebilirlik alanında çalışanlar, paydaş katılımı kavramına oldukça aşinalardır. Şirketin, paydaşları ve okuyucuları bazen aynı kitle olabilir. Yüz yüze yürütülen çalışmalar veya atölye çalışmaları gibi paydaş katılım faaliyetleri, hedef kitlenizin iletişimlerinde ne aradığına dair önemli bilgiler toplamanıza yardımcı olabilir. Daha da iyisi, hedeflediğiniz sonuçları tanımlamanıza olanak sağlayabilirler.

Oldukça işe yaradığını deneyimlediğimiz bir diğer yaklaşım ise, kilit paydaşlarınıza yer verdiğiniz bağımsız bir paydaş paneli oluşturmaktır. Bu panel sayesinde, her yıl raporlamanızı iyileştirmenize yardımcı olmak için yapıcı ve gerçekçi geri bildirimler

alabilirsiniz. Bu geri bildirimlere herkese açık olarak raporunuzda yer vermek, sürdürülebilirlik iletişiminize dengeyi ve şeffaflığı getirirken; raporlamanızı ileriye taşıma konusundaki kararlılığınızı da yansıtır.

3. Raporlama çerçevelerinden yararlanın

Raporunuzun içeriğini farklı okuyucu gruplarına göre kurgulamak için mevcut ve yeni raporlama çerçevelerini kullanın. Son zamanlarda GRI, SASB, IIRC, CDSB ve CDP gibi önde gelen raporlama standartları, raporlama yapan şirketler için hedef kitleleri ve süreçlerine dair açıklamaları için önerdikleri formatlarını netleştirdi. SASB ve CDSB standartlarına göre raporlama yapmak daha çok yatırımcı odaklı sürdürülebilirlik bilgilerine yer vermek için uygunken; GRI daha geniş okuyucu gruplarının ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olan bir çerçeve görevi görüyor. Raporunuzun içeriğini oluştururken söz konusu çerçeveleri stratejik olarak kullanmanız, rapor içeriğini doğru okuyucuya aktarabilme konusunda size yardımcı olur.

4. Raporlamanızın etkinliğini ölçün

Okuyucunuzun ihtiyaçlarını tespit edip raporlama yönteminizi bu ihtiyaçları karşılayacak şekilde uyarlamak kadar aynı derecede öneme sahip olan raporlamanızın etkinliğini ölçmeye odaklanın. Raporlama yaparak elde etmek istediğiniz nedir? Yayımladığınız raporla nasıl bir değişiklik yaratmak istiyorsunuz? Okuyucunuz üzerinde istediğiniz etkiyi yaratmak için özenle çalışın ve yaratılmak istenilen etkinin başarılı olup olmadığını takip edin.

Raporlama konusundaki gelişmeler ve yenilikler hiçbir zaman bitmeyecek. Raporlama ekosisteminin karmaşıklığı yoğunlaştıkça, daha fazla okuyucu odaklı bir yaklaşımı benimsemek, raporlamadan daha fazlasını elde etmenizi sağlayabilir ve böylece okuyucunun dikkatini raporlamanın ötesinde yarattığınız etkiye odaklayabilirsiniz. Sürdürülebilirlik raporlamanın, iş dünyası için başarılı bir iletişim stratejisi olmasının yanı sıra, toplumu ve gezegeni koruma yolunda gerekli olan değişimi sağlamak adına itici bir güç olması için bu konu büyük bir önem taşıyor.

- 2021 değerlendirme sürecinde, beklentilerimizi yalnızca GRI ile ilgili içerik indekslerini bulma kolaylığının ötesine taşıdık ve raporlama trendleriyle ilgili ek çerçeveleri de dahil ettik.

Deneyim: Hikayeleştirme ve mesajlar

Sürdürülebilirlik iletişiminde ilgi çekici ve güvenilir bir hikaye anlatmak, içeriğin okuyucunun gözünde canlanmasına ve sürdürülebilirlik bilgilerinin bağlantılı, ilgili ve kuruluşun benzersiz kişiliğini yansıtmasını sağlamaya yardımcı olur.

Öneriler

- Raporun anlatımını yönlendirmek için açık, ilham veren ve şirkete özgü bir mesaj geliştirin.
- Rapor boyunca bu kapsamlı mesajı destekleyici bir içerik tasarlayın.
- Mesajı ve anlatımı desteklemek için konuyla ilgili, anlamlı ve ilgi çekici vaka analizlerine yer verin.
- Teknik bir dilden kaçının. Eğer kullanıyorsanız da, açıklamalara veya terimler sözlüğüne yer verin. Okunabilir, ilginç ve etkileyici bir üslup kullanın.

Metodoloji Notları

- Çeşitli tasarım öğeleri ve bölümler aracılığıyla mesajı iletmenin ve baştan sonra kapsayıcı bir temaya bağlanan hikâye anlatımının yollarını bulmaya büyük önem veriyoruz.

İyi uygulamalar

OYAK Maden Metalürji Şirketleri

Finansal bilgilerle finansal olmayan bilgileri birleştiren rapor, “Çınar Gibi Köklü Çelik Kadar Güçlüyüz” teması etrafında kurgulanıyor. Bölümler arası geçişlerde bu tema görsel tasarımıyla desteklenirken, başlıklarla ve raporun pek çok yerinde anlatılarla güçlendiriliyor. Rapor’un son sayfasında temanın hikayesine yer veriliyor ve Şirket’in geçmişten beri süregelen faaliyetleriyle ilişkilendirilerek benzersiz ve Şirket’e özel bir üslup kullanılıyor.

Türk Tuborg

Şirket’in üretiminin temelini oluşturan “%100 kalite” teması, sürdürülebilirlik yaklaşımı olan “Küresel Gelişime %100 Uyumluluk, Ekonomi ve İş Yaşamına %100 Katkı, İklim Eylemine %100 Destek ve Küresel İş Birliğine %100 Katılım” ile entegre ediliyor. Aynı zamanda raporun pek çok farklı noktasında farklı alt başlıklarla verilen mesaj destekleniyor.

Deneyim: Rapor içi dolaşım ve akış

Bir raporun akışı ve kurgusu, kullanıcı deneyimi üzerinde büyük bir etki yaratabilir. Metnin bir mantık akışını takip etmesi ve farklı okuyucuların ilgili bilgileri kolayca bulabilmesi önemlidir. Yönlendirme, çapraz referanslama ve gezinme araçları kullanmak, okuyucunun hızlıca gerekli bilgiye erişebilmesine yardımcı olur.

Öneriler

- Tasarım özellikleri ve içerik gruplamasını kullanarak, rapor boyunca bilgileri tutarlı bir biçimde sunun.
- Raporun mantıklı bir şekilde akması için içeriği doğru biçimde sınıflandırın.
- Ek bilgilerin kolayca bulunabilmesi için rapor içi dolaşım araçları kullanın, dahili ve harici bağlantılar ekleyin.

Metodoloji Notları

- Raporlarda, net ve tutarlı içerik gruplamaları ve işlevsel gezinme özellikleri aradık.

İyi uygulamalar

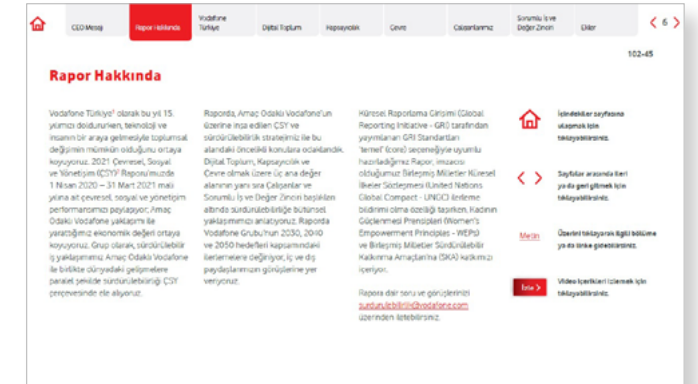
Coca-Cola İçecek

Raporun akışı tüm yüksek öncelikli konuları dahil eden entegre raporlamanın temel sermaye öğeleri etrafında kurgulanıyor. Raporda sunulan bilgiler mantıklı bir sırayla raporda kendine yer buluyor. Şirket'in verdiği mesajlar ve ele aldığı konular raporun içeriğiyle ve akışıyla rapor boyunca tutarlı bir biçimde sunuluyor. Rapor içeriğini sadeleştirmek amacıyla Şirket'in internet sitesine yönlendiren dış bağlantılar raporun bütünlüğünü korurken; okuyucunun bilgiye hızlı bir şekilde ulaşabilmesine imkan tanıyor.

Vodafone

Kullanıcı deneyimini iyileştirmek amacıyla raporun başında navigasyon ikonları tanıtılıyor ve rapor boyunca bu ikonlar okuyucuyu ilgili bölümle alakalı yönlendiriyor. Sayfaların üzerinde farklı bölümler arası geçişi kolaylaştırmak amacıyla iç linklemeler yer alıyor ve raporda yer alan bilgiler videolu anlatımlarla zenginleştiriliyor. Rapor dışı bağlantılarla içerik sadeleştirilirken, sürdürülebilirlik bilgilerinde bütünlük sağlanıyor. Şirkete özgü bir anlatımla kurgulanan raporun bölümleri tutarlı bir şekilde sunuluyor.

Deneyim: Etkileyici tasarım

Etkileyici bir tasarım iki temel işlevi yerine getirir: Birincisi, içeriğin ilgi çekici bir şekilde hayata geçirilmesi, ikincisi, bilgilerin hızlı ve kolayca anlaşılmasını sağlayan iyi bir kullanıcı deneyimi yaratması. İnfografikler, karmaşık içeriği basitleştirmeye yardımcı olur. Tipografi önemli noktaları vurgularken çizimler ve fotoğraflar içeriğin hayata geçirilmesine yardımcı olur.

Öneriler

- Raporunuzun görünümünü ve duygusunu şekillendiren net bir tasarım konsepti geliştirin.
- Raporunuzun içeriğini geliştirmek için renk, tipografi, grafik, çizim, şema ve boşluklar gibi tasarım öğelerinden yararlanın ve yazı yoğunluğunu az tutun.
- Tasarım öğelerinin içeriği, temayı ve önemli mesajları güçlendirmeye yardımcı olduğundan emin olun.
- Stok, düşük kaliteli ve klişe görüntülerden kaçının.
- İmgelerin içeriğe uygun olduğundan, şirketinizi ve raporda değinilen kavramları yansıttığından emin olun.

Metodoloji Notları

- 2021 değerlendirme sürecinde bazı vurgu noktalarını değiştirdik. Üyelerimizin, raporun temasını ve temel mesajları güçlendirmek için rapor tasarımını kullanmalarını bekliyoruz. Raporun net bir teması yoksa, üyeler bu gösterge için “4” puan alamayacak.

İyi uygulamalar

Abdi İbrahim

Raporun ana kapağında ve bölümler arası geçişlerde markanın ruhunu yansıtan yaratıcı illüstrasyonlar kullanılıyor. “Geçmişten Geleceğe İyileştirme Yolculuğu illüstrasyonları” başlığı altında rapor tasarımcısının hikayesine yer veriliyor. Kullanılan illüstrasyonlar Şirket’in internet sitesinde yer alan “Sürdürülebilirlik” başlığında daha detaylı şekilde sunuluyor ve okuyuculara eşsiz bir deneyim sağlıyor. Raporda kullanılan tasarım elemanlarının, Şirket’in sunduğu bilgilerle uyumlu olması kullanıcı deneyimini güçlendiriyor.

Nuh Çimento

Entegre faaliyet raporu olarak hazırlanan rapor, okuyucunun sunulduğu içeriği kolayca takip edebilmesini sağlayan renk, tipografi, fotoğraf ve grafikler gibi tasarım elemanlarıyla işlevsel bir görünüm kazanıyor. Raporla kullanılan görsellerin Şirket'e özel ve alakalı olması raporun konseptini güçlendiriyor. Rapor içeriği; kullanılan diyagramlar, tablo ve grafiklerle sadeleştirilerek sürdürülebilirlikle ilgili bilgilerin eksiksiz şekilde sunulmasını sağlıyor.

Ekler

Bu bölümde

Metodoloji ve proje süreci	61
Değerlendirilen raporlar	62
Kaynaklar	63
Kısaltmalar	64
Terimler	65
Proje ekibi	68
Örnek geri bildirim raporu	69

Metodoloji ve proje süreci

Değerlendirilen raporlar

Abdi İbrahim Sürdürülebilirlik Raporu 2019-2020

Akademi Çevre 2020 Entegre Raporu

Akbank 2020 Entegre Raporu

Akçansa 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Aksa 2021 Entegre Faaliyet Raporu

Aktifbank 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Allianz Türkiye 2020 Entegre Raporu

Anadolu Efes 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Anadolu Etap 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Aromsa 2018 Sürdürülebilirlik Raporu

Borusan 2019-2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Brisa 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

CCI 2020 Entegre Faaliyet Raporu

Çalık Holding 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Çimsa 2020 Entegre Faaliyet Raporu

Doğan Holding 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Eczacıbaşı Topluluğu 2020 Entegre Sürdürülebilirlik Raporu

Elif Plastik 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Enerjisa 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Enka 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Erdemir 2020 Entegre Faaliyet Raporu

Garanti BBVA 2020 Entegre Faaliyet Raporu

ICA 2018-2020 Sürdürülebilirlik Raporu

ISS 2020 Sürdürülebilirlik Ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporu

IGA 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Kibar Holding 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Koç Topluluğu 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Kordsa 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Nuh Çimento 2020 Entegre Faaliyet Raporu

Socar Türkiye 2019-2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Sütaş 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Şekerbank 2018-2019 Sürdürülebilirlik Raporu

Tekfen 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

TSKB 2020 Entegre Faaliyet Raporu

Türkcell 2020 Entegre Faaliyet Raporu

Türk Tuborg 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Türkiye Kalkınma Yatırım Bankası 2020 Entegre Raporu

Ülker 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

Vodafone Türkiye 2021 Çevresel, Sosyal ve Yönetişim Raporu

Zorlu Holding 2020 Sürdürülebilirlik Raporu

*Raporda iyi uygulamalarıyla yer alan şirket isimleri alfabetik sıraya uygun olarak verilmiştir.

Kaynaklar

- Accountancy Europe. **Interconnected Standard Setting for Corporate Reporting**. 2019. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: <https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/191220-Future-of-Corporate-Reporting.pdf>
- CDSB. **CDSB Framework 2.2**. 2019. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: https://www.cdsb.net/sites/default/files/cdsb_framework_2019_v2.2.pdf
- GRI. **GRI Standards**. 2021. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/resource-center/>
- IIRC. **International <IR> Framework**. 2013. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: <https://www.integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/>
- SASB. **SASB Conceptual Framework**. 2017. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: <https://www.sasb.org/standards/conceptual-framework/>
- CDP, CDSB, GRI, IIRC and SASB. **Statement of Intent to Work Together Towards Comprehensive Corporate Reporting**. 2020. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: <https://29kjwb3armds2g3gi4lq2sx1-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/Statement-of-Intent-to-Work-Together-Towards-Comprehensive-Corporate-Reporting.pdf>
- TCFD. **Final Report: Recommendations of the TCFD**. 2017. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2020/10/FINAL-2017-TCFD-Report-11052018.pdf>
- TCFD. **2020 Status Report**. 2020. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P291020-1.pdf>
- WEF. **Measuring Stakeholder Capitalism: Towards Common Metrics and Consistent Reporting of Sustainable Value Creation**. 2020. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: https://www3.weforum.org/docs/WEF_IBC_Measuring_Stakeholder_Capitalism_Report_2020.pdf
- GRI, UNGC and WBCSD. **SDG Compass**. 2015. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: https://sdgcompass.org/wp-content/uploads/2016/05/019104_SDG_Compass_Guide_2015_v29.pdf
- WEF. **The Global Risks Report 2021**. 2021 tarihinde şuradan erişildi: https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2021.pdf
- WBCSD. **Vision 2050 Time to Transform: How business can lead the transformations the world needs**. 2021. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: http://www.skdturkiye.org/files/yayin/vizyon-2050-donusum-zamani_3.pdf
- WBCSD and COSO. **Applying Enterprise Risk Management to Environmental, Social and Governance-related Risks**. 2018. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: http://www.skdturkiye.org/files/yayin/coso-wbcd-esg_erm-kilavuzu_final.pdf
- Science Based Targets initiative. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: <https://sciencebasedtargets.org/about-us>
- WBCSD SOS 1.5 project. Haziran 2022 tarihinde şuradan erişildi: http://www.skdturkiye.org/files/yayin/sos-1-5-net-sifir-karbon-icin-yol-haritasi_4.pdf

Kısaltmalar

AB	Avrupa Birliği
CDP	Karbon Saydamlık Projesi
CDSB	İklim Beyanları Standartları Kurulu
CEO	İcra Kurulu Başkanı, Genel Müdür
COP 26	26. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı
COSO	Treadway Komisyonu Sponsor Kuruluşlar Komitesi
ERM	Kurumsal Risk Yönetimi
ERTA	Entegre Raporlama Türkiye Ağı
ESG	Çevresel, Sosyal ve Yönetişim kriterleri
G20	Yirmilik Grup
GRI	Küresel Raporlama Girişimi
IASB	Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
IFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
IIRC	Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi
IR	Entegre Raporlama
ISSB	Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
KGK	Kamu Gözetimi Kurumu

KPI	Kilit Performans Göstergeleri
NFRD	Finansal Olmayan Raporlama Direktifi
PwC	PricewaterhouseCoopers
SASB	Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu
SBT	Bilim Temelli Hedefler
SKA	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
SPK	Sermaye Piyasaları Kurumu
TCFD	İklimle Bağlantılı Finansal Bildirimler Görev Gücü
TRWG	Teknik Hazırlık Çalışma Grubu
WBCSD	Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi
WEF	Dünya Ekonomik Forumu
VRF	Değer Raporlama Vakfı
YK	Yönetim Kurulu

Terimler

Bakış açısı

Raporun içeriğinin tutarlı ve anlaşılabilir sunulması, raporun tamamının okunmasını kolaylaştırır.

Entegre rapor

Sürdürülebilirlik raporu içerikleri (örn. sosyal ve çevresel açıklamalar) ile geleneksel faaliyet raporundaki (örn. finansal veriler) içerikleri birleştiren rapordur. Sürdürülebilirlikle ilgili bilgiler, rapora entegre edilerek ilgili bölümünde bulunur.

Değer zinciri

Bir ürünün üretime dönük ve satışa dönük yaşam döngüsünü; malzeme tedariki, üretim, tüketim ve bertaraf, geri dönüşüm süreçlerini de kapsayan, işlem ve hizmetleri tarif etmekte kullanılan terimdir.

Operasyon öncesi

Şirketin, üretimin erken aşamasında ham madde arama, çıkarma ya da tedarik etme işlemleridir.

Operasyon

Tedarik edilen malzemenin mamul veya yarı mamul haline getirilmesidir.

Operasyon sonrası

Mamul veya yarı mamul malların satışı ve dağıtımıdır.

Dış trendler

Gelecekteki stratejiyi veya performansı etkileyebilecek; sosyal, çevresel, mevzuatsal veya ekonomik eğilimlerdir.

Mega trendler

Belirli endüstrilerin ötesine geçen sosyal, çevresel ve ekonomik trendler (örn. iklim değişikliği, demografik değişim, ekonomi ve siyaset ortamındaki değişim, teknolojik değişimler, küreselleşmeye güven, tüketim ve değerler, su kıtlığı, arazi kullanımında değişiklik, kentleşme vb.).

Sektörel trendler

Belirli bir sektöre özel trendler (örn. müşteri ihtiyaçları ve tercihleri, arz ve talebi etkileyen sorunlar vb.).

Yasal ortamdaki değişiklikler

Yerel, ulusal veya bölgesel değişimlerle ilgili, mevzuata yönelik trendler (örn. gıda ya da etiketleme, raporlama gereksinimleri, iş yeri güvenliği veya sağlığı, insan hakları vb. genel konular ya da emisyon, kimyasallar, teknolojik ürünlerdeki bazı maddeler, şirketler kanunu vb. konularda yeni düzenlemeler, revizyonlar).

Doğal sermaye

İnsan yaşamını olanaklı kılan dünya üzerindeki yenilenebilir ve yenilenemez doğal kaynakların (örn. bitkiler, hayvanlar, hava, su, toprak, mineral) bütünüdür.

Dış güvence

Kurumdan bağımsız farklı bir kişi veya kurum tarafından sağlanan güvence.

Entegre faaliyet raporu

Bir kurumun stratejisi, yönetişimi, performansı, geleceğe yönelik beklentileri ve hedeflerinin kısa, orta ve uzun vadede dış çevre bağlamında nasıl değer yaratacağına ilişkin öz ve kısa bir rapordur. Entegre rapor, Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin <IR> Çerçevesi'ne uygun olarak hazırlanır. Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC) tarafından geliştirilen, raporlama sürecine daha fazla uyum ve verimlilik getirmeyi amaçlayan, "Entegre düşüncenin" benimsenmesi için gerekli ilke ve kavramları kapsayan çerçevedir. Bu rapor tipinde, finansal sermaye sahiplerine şirketin zaman içinde nasıl değer yarattığı açıklanır. Entegre rapor, şirket tarafından kullanılan ve üzerinde etki yaratılan kaynaklar ve ilişkiler (sermayeler olarak da adlandırılır) hakkında bilgi vermeyi amaçlar.

Etkiler

Doğrudan etkiler

Bir şirket tarafından yürütülen iş faaliyetlerinin sonuçlarının çevre ve toplum üzerindeki etkileridir.

Dolaylı etkiler

Bir şirketin proje veya faaliyetinin doğrudan bir sonucu olmayan ve bazen "İkinci seviye" veya "Üçüncü seviye" etkiler olarak anılan, üretime dönük ve satışa dönük faaliyetlerin çevre ve toplum üzerindeki etkileridir.

Finansal sermaye

Ürün üretiminde ve hizmet sunumunda kullanılmak üzere hazır bulunan ve özkaynak, borçlanma veya hibe yoluyla elde edilen ya da yatırımlar veya operasyonlar ile oluşturulan fon havuzudur.

GRI (küresel raporlama girişimi) standartları

GRI G4 Raporlama Kılavuzu (GRI G4 Guidelines)

Nisan 2013'te oluşturuldu. Harf bazlı eski G3 Kılavuzu seviyeleri, iki "Uyumluluk" seviyesiyle ("Temel" ve "Kapsamlı") değiştirilerek birçok yeni standart bildirim eklendi. Önceliklendirme süreci ve tedarik zincirindeki etkilere daha fazla odaklanan GRI G4, yönetim üzerine yeni ve çeşitli standart bildirimler oluşturdu. Ayrıca, her bir öncelikli konunun etkisinin sınırlarını belirlemek için kullanılan süreci tanımlama zorunluluğu getirildi.

Bunlar daha sonra, Ekim 2016'da GRI Standartları olarak değiştirildi. G4 Kılavuzu'nun yerini alarak, modüler ve birbiryle ilişkili bir yapıdan oluşan sürdürülebilirlik raporlaması için ilk küresel standartları getirdi. G4 Kılavuzu'nda yer alan "Temel" ve "Kapsamlı" uyumluluk seçenekleri kullanılmaya devam ediyor. GRI Standartları, Temmuz 2018'den bugüne GRI raporları için kabul edilen tek format oldu.

Uyumluluk seçenekleri

Temel: Organizasyon, belirlenen her öncelikli konu için yönetim yaklaşımı ve en az bir gösterge hakkında genel bir bilgilendirme yapar.

Kapsamlı: Organizasyon, belirlenen her öncelikli konu için, genel yönetim yaklaşımı ve öncelikli konu ile ilgili tüm göstergeleri açıklar.

Güvence

Bağımsız bir denetim firması tarafından, bir kurumun belirli kriterlere ve standartlara dayalı faaliyetlerinin temelindeki sistemler, veriler, işlemler ve performansı hakkında, kamuoyuna açık bilgilendirmelerinin değerlendirilmesi için kullanılan yöntem ve süreçlerdir. Güvence, kurumun güvenilirliğini artırmak için, denetim firmasının değerlendirme sürecinin sonuçlarının da yer aldığı bir beyan içerir.

Makul güvence

Denetim firmasının, denetime özne olan konuyla ilgili bir bütün olarak ele aldığı bilgiyi sonuçlandırmak için gerekli bulguları toplamasına ilişkin konsepttir. Makul güvence denetiminde, istenen pozitif sonuca varabilmek için, denetim firmasının tekrar eden ve sistematik bir katılım sürecinin parçası olarak yeterli ve uygun bulgu elde etmesi gerekir.

Sınırlı güvence

Sınırlı güvence denetiminde, yeterli ve uygun bulguyu toplamak için gereken işlemlerin niteliği, zamanlaması ve kapsamı makul güvence denetimine göre özellikle sınırlı tutulur.

Hedefler

Bir kuruluşun kamuya açıklayarak taahhüt ettiği geleceğe dönük amaçlardır.

Konu bazlı hedefler

Geniş bir sosyal veya çevresel bağlamda çerçevelenmiş hedefler. Bunlar genellikle Paris Anlaşması ile uyumlu, bilim temelli iklim değişikliği hedefleriyle ilişkilidir.

Operasyonel hedefler

Bir kuruluşun, daha iyi çalışarak elde edebileceği kazanımlara odaklanan hedefler. Bunlar artan kazançlara odaklanan yıllık veya orta vadeli hedeflerdir.

SMART Hedefler

Sürdürülebilirlikle ilgili öncelikli konularda, amaçların belirlenmesine rehberlik eden hedefler için kullanılan bir kısaltmadır. Harfler sırasıyla belirli (spesifik), ölçülebilir (measurable), ulaşılabilir (achievable), gerçekçi (realistic) ve zaman sınırlı (timebound) hedefleri ifade eder.

Uzun vadeli hedefler

Yeni stratejiler bulunarak, yeni inisiyatifler alınarak ya da daha yenilikçi ve yaratıcı olunarak ulaşılabilecek hedefler.

İç denetim

Kurumun faaliyetlerine değer katmak ve işleyişini geliştirmek için tasarlanan bağımsız ve tarafsız bir güvence ve danışmanlık etkinliğidir. İç denetim; risk yönetimi, kontrol ve yönetim

süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek için sistematik, disiplinli bir yaklaşım getirir ve böylece kurumun hedeflerine ulaşmasına yardımcı olur.

İletişim tonu

Kuruluşun iletişim tarzıdır (raporun resmi ya da samimi bir dil kullanması).

İletişim kanalı

Yayımlanan bilgilerin açıklanma ve paydaşlara iletim yoludur.

Genel kabul görmüş raporlama

Şirketlerin faaliyet gösterdikleri ülkedeki şirketler hukuku, uyum veya menkul kıymetler kanunları dahilinde hazırlanan yıllık faaliyet raporlarıdır. Bu raporda mevcut ve potansiyel yatırımcılar için şirketin performansı ve finansal durumu yer alır.

Sürdürülebilirlik raporu

Kurum veya şirket tarafından yayımlanan ve günlük faaliyetlerinin neden olduğu sosyal ve çevresel etkilerin, sürdürülebilirlik performansının ve onun etkilerinin anlatıldığı rapordur.

Kamuoyu kaygıları

Şirketin faaliyette bulunduğu bölge, sektör ya da faaliyeti ile ilgili itibar riski oluşturabilecek, olumsuz basın haberleri veya manşetler.

Kapsam

Raporlama döneminde ve raporda değinilen sürdürülebilirlik konularının çeşitliliği.

Kurumsal risk yönetimi (ERM)

Kapsamlı bir organizasyonel bakış açısıyla yapılan risk değerlendirmesidir. ERM aracılığıyla her tür bilinmezlik organizasyonun bütün birimlerince dikkate alınır. Risklerle ilgili tüm bilgilerin derlenmesindeki amaç, tüm risk kategorileri kapsamında karar verme mekanizmalarında tutarlılığı sağlamaktır. Düzenleyici ve denetleyici merciler giderek artan oranda organizasyonların yönetim, risk ve uyum için bütüncül bir yaklaşım benimsemesini beklemektedir.

Öncelikli konuların kilit performans göstergeleri (KPI)

Bir şirketin, belirlediği hedeflere ulaşmasında önceliklendirdiği konularda performansını ölçmek ve karşılaştırmak için kullandığı ölçülebilir göstergelerdir. Öncelikli konulara ilişkin kilit performans göstergeleri örnekleri:

Girdi göstergeleri: Örn. kaynakların veya insanların özellikleri

Çıktı göstergeleri: Örn. adetler ve verimlilik

Süreç göstergeleri: Örn. hatalar, denetimler, uyumsuzluklar

Sonuç göstergeleri: Örn. davranış değişimi ve program sonuçları

Bağlam göstergeleri: Örn. ekolojik sınırlarla ilgili göstergeler

Önceliklendirme analizi

Bir şirketin raporlarında yer vermesi gereken ana sorunları belirlerken, iç ve dış paydaş verilerini nasıl kullandığını açıklamasıdır.

Raporlama gereklilikleri

Şirketlerin raporlama koşullarına ne ölçüde uymaları gerektiğini ifade eder.

Zorunlu

Zorunlu hüküm, kurumlara kapsamına giren konular hakkında raporlama veya yanıt verme yükümlülüğü getirir.

Gönüllü

Gönüllü hükümlerin tanımlanmış zorunlulukları yoktur ancak, yenilikçi olmak için fırsatlar sağlayan ve genellikle daha detaylı raporlamalardır.

Resmi etkileşim mekanizmaları

Şirketlerin, normal operasyonlarını yürütürken, harici olarak paydaşlarla kurduğu katılım mekanizmalarıdır (örn. uzmanlarla oturumlar, paydaş forumları, çalışma grupları vb.).

Sınır

Raporda performansı değerlendirilen tüzel kişilerin çeşitliliği (örn. iştirakler, ortak girişimler, alt yüklenici faaliyetleri). Raporda sınırları belirlemek için, iki noktayı göz önüne almak gerekir. Biri, bir şirketin yönettiği işletmelerin alanı ki genellikle buna “Örgütsel sınırlar” denir ve finansal raporlamada kullanılan tanımlarla bağlantılıdır. Diğeri de etkilendiği işletmelerin alanıdır. Buna da “Operasyonel sınırlar” denir.

Sosyal sermaye

Topluluklar, paydaşlar ve diğer ağların içinde ve arasında var olan kurumlar ve ilişkiler ile toplumların bireysel ve kolektif refahının artmasını sağlayan bilgi paylaşımı.

Tarihsel bağlam

Çeşitli girişimlerin, nasıl ve neden ortaya çıktığının, neden önemli olduklarının açıklanmasıdır. Belirli bir tarihi olması gerekmez, bir hikaye olabilir ya da farklı programlara, eylemlere dayanabilir.

Vak a analizi

Okuyucunun uygulamadaki sürdürülebilirlik stratejisinin etkilerini ve sonuçlarını daha net anlayabilmesi için sürdürülebilirlik raporuna dahil edilen, nicel verilerle desteklenen detaylı anlatımdır. Örnek olay incelemeleri dengeli olmalı ve okuyucunun iş stratejisi anlayışına değer katmalıdır.

Yeşil aklama

Bir kuruluşun toplumu ürünlerinin, amaçlarının ve politikalarının çevre dostu olduğuna ikna etmek için yeşil halkla ilişkiler ve yeşil pazarlamanın aldatıcı bir şekilde kullanıldığı bir pazarlama biçimi.

Yönetişim

İç yönetim

Açık bir organizasyon yapısı, iyi tanımlanmış sorumluluk alanları, etkin risk yönetimi süreçleri, kontrol mekanizmaları ve ücret politikalarını içeren güçlü yönetim düzenlemelerinin var olmasıdır.

Dış yönetim

Dış paydaşlar, bir işletmenin düzgün bir kurumsal yönetim sürecinin sağlanmasında önemli rol oynar. Temel dış kurumsal yönetim kontrolleri mevzuata yönelik düzenlemeler, medya görünümü, piyasa rekabeti, finansal verilerin değerlendirilmesi, halka açılma ve devralma işlemleri gibi aktivitelerden oluşur.

Proje ekibi

SKD Türkiye proje ekibi

Konca ÇALKIVİK
Genel Sekreter

Şeyda DAĞDEVİREN HILL
Kıdemli Proje Yöneticisi

İrem ŞİRİN
Proje Uzmanı

Günsu ÇAKMAK
İletişim Sorumlusu ve Proje Uzmanı

Pınar ÖZURGANCİ EŞKİN
Kıdemli Proje Uzmanı

PwC Türkiye proje ekibi

Evren SEZER
İş Ortağı, ESG Platformu Lideri

Aybüke SEDAR FIRAT
Kıdemli Danışman

Derya KARADENİZ
Kıdemli Danışman

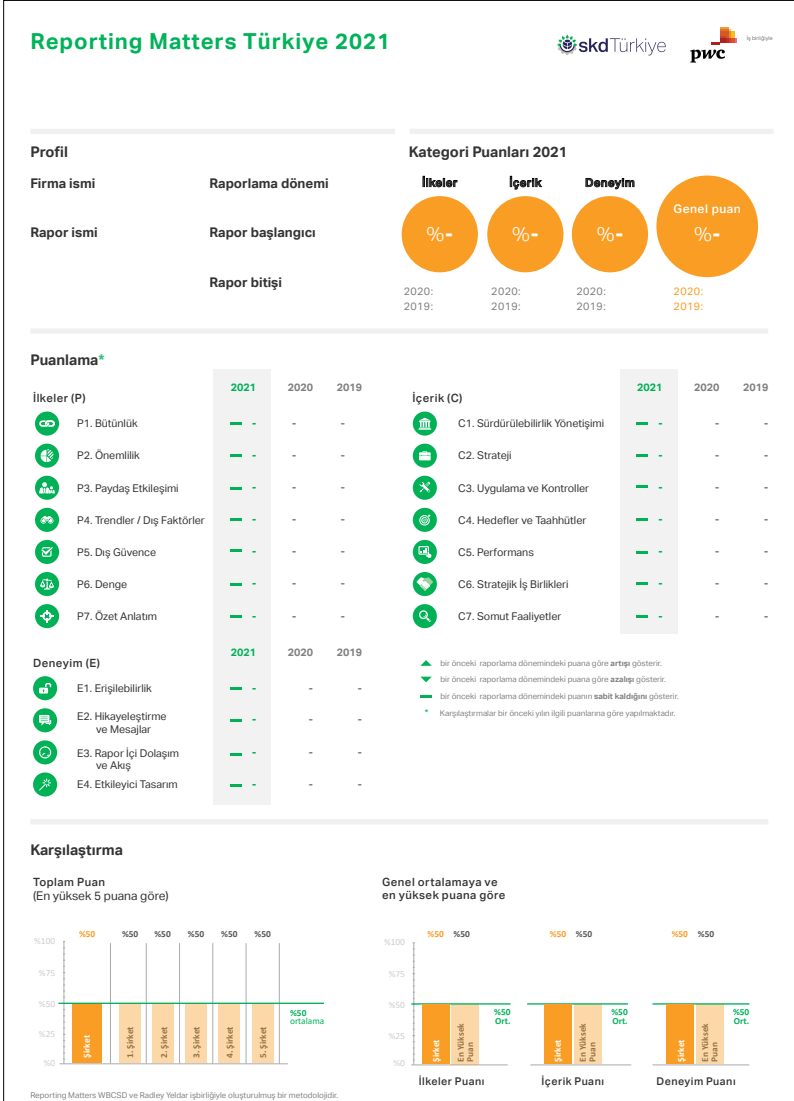
Beste YÜCEL
Danışman

Nursena SADOĞLU
Danışman

Tolgahan AKBULUT
Grafik uygulama — www.studiota.co

Örnek geri bildirim raporu

**İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği (SKD Türkiye)**

Batı, Nida Kule, Barbaros Mahallesi,
Begonya sk. No: 1, 34746
Ataşehir/İstanbul

www.skdturkiye.org

T: +90 212 807 02 05

E-posta: info@skdturkiye.org

iş birliğiyle

iş birliğiyle